

BÉKÉSCSABAI TÜNDE RKERT ÓVODA
BÉKÉSCSABA
SZEGFŰ UTCA 87-89.
OM: 028062

BÉKÉSCSABAI TÜNDE RKERT ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 2025.

*Készítette: Hrabovszki Zoltánné
igazgató*

Pedagógiai Program legitimációs előlap	
INTÉZMÉNY OM AZONOSÍTÓJA: 028062	Készítette a nevelőtestület bevonásával: Ph igazgató
Az óvoda szakmai munkaközösségei nevében szakmai véleményt nyilvánított szakmai munkaközösség vezető	
Intézményvezetői nyilatkozat Az intézmény vezetőjeként nyilatkozom, hogy a Békéscsabai Tündérvilla Óvoda működését meghatározó Pedagógiai Program módosított rendelkezéseinek érvénybe lépésével a Fenntartóra többlet kötelezettség nem hárul. igazgató	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak. a szülői közösség képviselőjében	A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat nevében véleményt nyilvánított Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat elnöke
Területi hatálya: az Óvoda területére az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére vonatkozik.	
Személyi hatálya: az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladatainak megvalósításában.	
A pedagógiai programot az óvoda fenntartója a 74/2025. (VI. 17.) KK 15 B határozatszámon jóváhagyta.	
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: https://bekescsabai-tunderkert-ovoda.webnode.hu/	
Érvényes: A fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig.	Iktatószám:/2025.
Verziószám:	Készült: 4 eredeti példányban

Köszöntő

Köszöntöm mindazokat, akik e programot kezükbe veszik, megismerkednek vele, s úgy gondolják hogy legföltettebb kincsük, gyermekük nevelését az e program szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízák.

Pedagógiai hitvallásunk: „**A gyermek érdeke mindenekfelett áll!**” - is kifejezi, hogy számunkra kik a fontosak az óvodai nevelés folyamatában.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott, ezért alapvető követelmény a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása óvodai nevelésünk teljes eszközrendszerével. Maximálisan törekszünk az érzelmi biztonságot adó kapcsolatok, az egészséges életmód, az alapvető szokásrendszer megalapozására és arra, hogy az óvodai élet egészét áthassa a nyugodt, családias, elfogadó, együttműködő légkör, a családdal való szoros együttműködés.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését a gyermeki jogok tiszteletben tartásával, az egyéni képességekre alapozva, az egyéni érési ütem és szükségletek figyelembevételével biztosítjuk.

A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezi.

Helyzetkép

A Békéscsabai Tündéerkert Óvoda mindhárom intézménye a város külső övezetében fekszik. Melegszívű, gyermekszerető felnőttekkel együtt igazi otthont ad a kisgyermek neveléséhez.

Az óvoda nevelési feladatait 9 csoportban, 1 székhely és 2 telephely intézményben látja el. Az esztétikusan kialakított óvodai környezet, a magára mindig igényes óvodapedagógus, óvodai dolgozó jó példa a gyermekek számára, a közös gyermeknevelés partnerkapcsolatok lehetőségét hordozza. A mi feladatunk, hogy ez a kapcsolat minél mélyebb, eredményesebb, gyümölcsözőbb legyen a gyermekek érdekében. Óvodánk esztétikus tárgyi környezete segíti a gyermekek és a szülők környezettudatos magatartásának kialakítását.

Hátrányos, veszélyeztetett környezetből kikerülő gyermekek is látogatják óvodánkat. Az egyéni bánásmód, a családgondozás, a differenciált nevelés eredményesen működik óvodánkban

Köszönöm, hogy gyermekeik nevelésével megbíznak minket.

Békéscsaba, 2025. 09. 01.

Hrabovszki Zoltánné
igazgató

Az óvoda hivatalos elnevezése:

BÉKÉSCSABAI TÜNDE RKERT ÓVODA

Az óvoda székhelye:

5600 BÉKÉSCSABA, Szegfű utca 87-89.
Telefon: 66-326-103, 66- 637-311

Telephelyei:

1. 5600 BÉKÉSCSABA, Fő utca 8.
Telefon: 66-431-122, 66-637-310
2. 5600 BÉKÉSCSABA, Szegfű utca 11.
Telefon: 66-326-888, 66-637-312

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda nevelési programja módosításának oka az óvoda névváltozása, az Egészségfejlesztési program, alapja a 2011.évi CX C. törvény a nemzeti köznevelésről és a 363/2012 (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Az elmúlt évek tapasztalatai, változásai alapján (integráció), valamint az „Óvodai nevelés országos alapprogramjának módosítását figyelembe véve készítettük el felülvizsgált, és egységbe foglalt módosított nevelési programunkat.

TARTALOMJEGYZÉK

- I. Bevezető**
- II. Gyerekkép, óvodakép, pedagóguskép, dajkakép**
- III. Az óvodai nevelés feladatai**
 1. Az óvodai nevelés általános feladatai
 2. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program
 3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
 4. Az anyanyelvi nevelés megvalósítása
 5. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- IV. PEDAGÓGIAI PROGRAM, MELY A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FELHASZNÁLÁSÁVAL KÉSZÜLT**
 1. Bevezetés
 2. Személyi feltételek
 3. Tárgyi feltételek
 4. Az óvodai élet megszervezése
 5. Az óvoda kapcsolatai
 6. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei
 7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai
 - Játék
 - A külső világ tevékeny megismerése
 - Mozgás
 - Verselés, mesélés
 - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - Munka jellegű tevékenységek
 - A tevékenységekben megvalósuló tanulás
 8. A gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követése
 9. Szlovák Nemzetiségi Nevelés
- V. Az ellenőrzés és értékelés rendszere**
- VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére**
- VII. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése**
- VIII. Gyermekvédelem, Óvodai szociális segítő tevékenység**
- IX. Esélyegyenlőségi terv**

I. BEVEZETŐ

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda, a Szegfű utcai Óvoda (Szegfű utca 87-89.), Fő utcai Óvoda (Fő utca 8.) és a Tompa utcai Óvoda (Szegfű utca 11.) integrációjaként jött létre.

A Komplex Prevenciós Óvodai Program felhasználásával, a gyermekek alapvető megnyilvánulási módjára a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük tevékenységeinket.

Alapelveink

1. Óvodai nevelésünk az egyenlő hozzáférés biztosításával, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul, a gyermeki jogok, és a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. *A nemzetiséghez tartozó gyerekek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átöröklését, a multikulturális nevelésen alapuló integrációt.*
2. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
3. A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezi.
4. A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését a gyermeki jogok tiszteletben tartásával, az egyéni képességekre alapozva, az egyéni érési ütem és szükségletek figyelembevételével biztosítjuk.
5. *A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket, és figyelünk arra, hogy a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.*
6. A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem pótolható alaptevékenységnek tekintjük.
7. Nevelésünk kerete a rugalmas, évszaknak megfelelő napirend, esztétikus és biztonságos környezet.
8. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
9. Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP, DAJKAKÉP

Gyermekkép

A gyermek, fejlődő személyiség, akinek életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Minél kisebb egy gyerek, annál több szeretetre, biztonságra, melegségre van szüksége az egészséges fejlődéshez. Ezért a biztonságos, elfogadó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése valamennyiünk legfőbb feladata.

Óvodai nevelésünk befogadó, gyerekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakozására törekszik, megerősítve a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartását, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

A gyermeki személyiség maximális tiszteletben tartása mellett fontos szempont a differenciált fejlesztés, egyéni foglalkoztatás, hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön. Több figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási- és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére.

Minden óvodásunk számára biztosítjuk saját, egyéni fejlődési ütemének megfelelő fejlesztését, tehetségének felfedezését, kibontakozását gazdag, változatos tevékenységek biztosításával.

Biztosítjuk minden gyermeknek, hogy nemétől függetlenül minden tevékenységben részt vegyen, ugyanakkor erősítjük a nemek közötti udvariassági szabályokat.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, biztosítva az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Legfontosabb tevékenységünknek a ránk bízott gyerekek egészséges, harmonikus - önmagához mért, az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével - sokoldalú személyiségfejlesztését, a hátrányok kiegyenlítését tartjuk. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A nevelés valamennyi területét fontosnak tartjuk. Az egészséges életmódra nevelés, a környezet megismerése, a környezettudatos magatartás megalapozása, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés megvalósítása mindennapos nevelésünk része.

A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében kiemelt szerepet tulajdonítunk a mozgásfejlesztésnek. A mozgásszegény környezet és a mozgásos tapasztalatszerzésre épülő megismerési folyamat indokolja a mozgásfejlesztés fontosságának kiemelését.

Óvodánkban inger gazdag, meghitt környezetben ésszerű szabályok biztosítják a gyerekek számára a kreatív önkifejezés, a játék és a tapasztalatokon alapuló megismerő tevékenység feltételeit.

A játék kiemelt jelentőségű, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a gyermekek testi, lelki, értelmi, érzelmi fejlődésének elősegítésében. Játék közben életkorának és egyéni képességeinek megfelelően gyarapodnak a gyerekek tapasztalatai, ismeretei, megtanulja az emberi együttélés alapvető szabályait, normáit. Így a játék a legfontosabb tájékozódó, kreativitást fejlesztő, erősítő, élményt adó tevékenység az óvodai élet során.

Óvodai nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

A *sajátos nevelési igényű* gyermekek nevelésében is nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk, elősegítve a gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

A nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

~~A migráns gyerekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.~~

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Pedagóguskép

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét irányítja, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, minta a nevelésben. Személyes tulajdonságaival, nevelő munkájának hatékonyságával, a csoportban és a csoporton kívül végzett tevékenységeivel a Békéscsabai Tündérvilla Óvoda közösségének tagjaként felelősséget vállal a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért, mindig szem előtt tartva a gyermekek érdekeit. Igénye van az önnevelésre, szakmai tájékozottságát, szaktudását folyamatosan fejleszti. Személyiségvonásaiban megjelenik a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben érezhető a hitelesség, a tapintat, tolerancia és az empátia.

Jól ismeri a rábízott gyerekeket, igazságos, jó szándékú, határozott, barátságos, szeretetteljes. Törekszik a változatos, sajátos eszközök, tevékenységek, lehetőségek biztosítására, egyéni bánásmódot alkalmaz munkájában.

Az óvónői párok együtt terveznek, összehangoltan, feladatokat megosztva dolgoznak, pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik, és mindezt megosztják a nevelést segítő munkatársakkal, hogy összehangolt munkájukkal segítsék az óvoda működését.

Szlovák nemzetiségi óvodapedagógusaink megvalósítják a szlovák nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

Dajkakép

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak (dajkák) összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A dajka tiszteli a gyermeket, szülőt, kapcsolataira a tapintat, az elfogadás a jellemző. Gyermekszerető viselkedésével, személyi gondozottságával, kommunikációs és beszédmintájával hat a gyermekek fejlődésére.

Személyes tulajdonságaira a együttműködő képesség, tolerancia, empátia, kiszámíthatóság, példamutató magatartás jellemző. Napi munkáját áthatja a gyermekközpontú szemléletmód, a felelősségteljes gondoskodás.

A tudomására jutott pedagógiai információkat titokként kezeli, nem adja tovább. Nevelési kérdésekben az érdeklődő szülőket tapintatosan az óvodapedagógushoz irányítja.

A nevelőmunka feltételeinek megteremtésével, a gyermek gondozásában való együttműködésével, részvételével, a környezet rendjének, tisztaságának megőrzésével, baleset megelőzési teendőivel, közvetlenül hozzájárul az óvodában folyó nevelési munkához és a napirend feladataihoz.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Az óvodai nevelésünk céljai, feladatai

Az **óvodai nevelésünk célja** az, hogy biztosítja és elősegíti a 3-6-7 éves gyermekek egyéni, egészséges, harmonikus, játékos, tevékenységközpontú személyiségfejlesztését, az anyanyelvi nevelés széles körű kiterjesztését, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, szociális és értelmi érettség kialakulását, továbbá a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét, az ilyen családok felkarolását és a tehetséggondozást. Támaszkodunk a természetes gyermeki megnyilvánulásokra, élményekhez juttatjuk az ingerszegény környezetből érkező, hátrányos helyzetű gyermekeket.

Óvodai nevelésünk feladatai:

- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életmód alakítása, az érzelmi és erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése.
- Inger gazdag környezet kialakítása, sokoldalú tapasztalatszerzés, lehetőségének biztosítása, élethelyzetekhez kötődő felfedezés lehetőségeinek megteremtése.
- A testi, értelmi, szociális képességek egyéni eltéréseinek elfogadása és elfogadtatása, speciális esetekben a gyermek megfelelő szakemberhez való irányítása.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.
- A gyermekek szociális érzékenységének, interperszonális intelligenciájának fejlesztése, az én tudat alakítása.
- Az életkori és az egyéni fejlődésbeli különbségekre épülő differenciált fejlesztés.
- *Sajátos nevelési igényből következő hátrányok csökkentése, az ép és sérült gyerekek közötti kölcsönös elfogadás és tolerancia kialakítása. Minden érintett gyermek kapja meg a sajátos nevelési szükségletnek megfelelő sérülés specifikus ellátást.*

2. Az egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program (melléklet)

Óvodai nevelésünk egyik alapvető feladata a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, a testi-lelki harmónia megteremtése.

A mindenkori egészséges állapotot jelentősen befolyásolja az életvitel. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés, alvás megszervezésével és az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmód elsajátítását.

Cél: az egészséges életmód, életvitel iránti igény alakítása, az óvodán belüli szokásrendszerek kialakítása.

Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Pedagógiai programunkban az egészséges életmódra nevelés terén is a prevencióra (megelőzésre), a szemléletváltásra helyezzük a hangsúlyt.

Az egészséget, mint az életminőséget meghatározó tényezőt, megóvandó, fejlesztendő értéként hangsúlyozzuk.

Egyre többen vallják azt a felismerést, hogy békében élni önmagunkkal csak úgy lehet, ha békében és harmóniában élünk a környezetünkkel.

Óvodai nevelésünk egyik **kiemelt feladata** a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- a gyermekek gondozása,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- egészségfejlesztő, egészséges életmódra nevelő programok szervezése, egészséges táplálkozás terjesztése;
- környezetünk védelmére való nevelés (tiszt ivóvíz, levegő stb.).

Tartalom:

- A gyermekek életterének helyszínei (udvar, foglalkoztatók, mosdók, öltözők) tiszták, rendezettek.
- A gyermekek életmód alakító eszközei, tárgyai esztétikusak, gyermek közeli, motiválók (étkezési eszközök, tisztálkodási eszközök, berendezési tárgyak, udvari tárgyak, eszközök stb.).
- A gyermekek mindennemű tevékenységéhez szükséges tárgyak és eszközök a gyermekek számára elérhető helyen vannak.
- A tárgyak és eszközök funkcióját, rendeltetészerű használatát, helyét rendben tartását megtanítjuk, ellenőrizzük.
- Napi, illetve heti rendünket úgy alakítjuk, hogy ritmikusan váltakozzon a mozgás és pihenés rendje.
- Ugyanazon tevékenységek naponta, hetente ismétlődő időkeretet alkotnak — étkezés, tisztálkodás, tevékenységfajta, levegőzés, szervezett mozgás.
- A gyermekekkel együtt étkezünk, a kulturált étkezésre mintát adunk. Egyéni ételfogyasztási problémákat figyelembe veszünk. Hetente gyümölcs-, zöldségnapot tartunk. Megtanítjuk az étkezési eszközök használatát.
- Óvjuk, védjük az egész napi munkák során minden tevékenység közben a gyermekek egészségét és testi épségét.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi egészségi állapotát.
- A szülők segítségével a kényelmes, réteges öltözködésre szoktatunk. Nyári időszakban lehetőség szerint az egész napot az udvaron töltjük, kivéve az alvást, azt a csoportszobákban biztosítjuk, Téli időszakban az időjárástól függően tartózkodunk a szabadban.
- Biztonságos légkört teremtünk, mely visszahat a gyermekek egész napi tevékenységeire, ezzel biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét. Minden gyermeknek biztosítjuk, hogy saját adottságainak megfelelően, a fokozatosságot szem előtt tartva gyakorolhassa a gondozási feladatokat. A napirendet úgy szervezzük, hogy megfelelő idő álljon rendelkezésre a tevékenységek pontos elvégzéséhez. Fontosnak

tartjuk, hogy az egy csoportban dolgozó felnőttek között azonos elvárásokkal találkozzanak a gyermekek az egész nap folyamán.

Étkezés:

A gyermekek fejlődésének fontos feltétele az egészséges táplálkozás.

Lehetőség szerint biztosítjuk a táplálékallergiás gyermekek étkeztetését, lehetővé tesszük integrált nevelésüket.

Különösen figyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

Táplálkozási szokások felé kellő toleranciával fordulunk, kényszerítés nélkül ösztönözzük a gyermekeket az ételek megkóstolására, elfogyasztására. Az egész nap folyamán biztosítjuk a gyermekek folyadék-szükségletét.

Testápolás:

A gyermekek egyézségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakítását szolgálja. A gyermek, tisztálkodási teendőiben segítséget kap az óvodapedagógustól, valamint a dajkától, fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk az önálló tisztálkodásra.

Öltözködés:

A célszerű, réteges és az időjárásnak megfelelő öltözködéstről igyekszünk meggyőzni a szülőket. Szükségesnek tartjuk, hogy a váltóruha mind az évszaknak, mind a napi időjárásnak feleljen meg, így tudjuk biztosítani, hogy a gyermek hőérzetének megfelelően megváltoztathassa öltözködését, amely szabad mozgásában nem akadályozza.

Kényelmes, a lábfejet biztonságosan fogó és lúdtalp vagy egyéb gerinc deformitást megelőző cipőt kérünk.

Az egyéni fejlődés ütemének megfelelő differenciált segítségnyújtást biztosítunk.

Mozgás:

A mindennapi mozgásokhoz az udvar maximális kihasználásával és a csoportszoba célszerű berendezésével megfelelő teret biztosítunk.

A gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztéséhez különféle eszközöket alkalmazunk.

A szervezett mozgásos tevékenységekkel – pl: mindennapos testnevelés, heti nagy testnevelés, séták, játszótéri látogatások - biztosítjuk a gyermekek nagy mozgásszükségleteinek kielégítését.

Alvás, pihenés:

A csoportszoba levegőztetésével a nyugalom, csend, félhomály, kényelmes ruházat megteremtésével biztosítjuk a zavartalan pihenést. Mesével, verssel, dallal ringatjuk álomba a gyermekeket. Kiscsoportos gyerekek az otthonról hozott, kedves, kedvenc, puha alvós játékaikkal pihenhettek.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése:

A fertőzések elkerülése érdekében a beteg, lázas gyermek szüleit telefonon értesítjük, hogy minél hamarabb kikerüljön a közösségből. A beteg gyermeket lehetőségeinkhez mérten elkülönítjük, felnőtt felügyelettel. A betegségek megelőzése és elkerülése érdekében gyakorta szellőztetünk, ügyelünk, a játékszerek, a különböző helyiségek folyamatos fertőtlenítésére.

A deformitások elkerülése érdekében felhívjuk a szülők figyelmét a megfelelő méretű és nem balesetveszélyes öltözködés fontosságára.

Megelőzősképpen felhívjuk a szülők figyelmét a lábon kihordott betegségek következményeire.

Minden gyermeknek biztosítunk külön ágyat, jellel ellátott poharat, fogkefét. Szülői segítséggel biztosítjuk a tisztálkodáshoz szükséges eszközöket.

Napi vizes portalanítással, az óvoda folyamatos takarításával, a hőmérséklet megfelelő szabályozásával is biztosítjuk az egészségvédelmet.

Szülői hozzájárulással – az egészségvédelmi előírások betartása mellett - biztosítjuk, hogy a gyermekek akár minden nap ehessenek gyümölcsöt, zöldséget.

Napirendünket úgy szervezzük, hogy évszaktól függően a gyermekek az óvodában jelentős idejüket, lehetőség szerint a szabad levegőn töltsék, az időjárásnak megfelelő ruházatban.

Nyáron kihasználjuk a víz edző hatását (medence, pancsolás), óvjuk őket a nap káros hatásaitól.

Edzési lehetőség még esetenként a kerékpározás, mászókázás, csúszdázás, kirándulás, séta, téli időszakban pedig szánkózás, jégen csúszkálás.

A gyerekbalesetek megelőzése érdekében szükséges a felnőtt állandó kontrollja, a tevékenységek figyelemmel kísérése. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyerekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet kialakítása:

Minden csoportban az adott tárgyi feltételek mellett törekszünk a környezet esztétikus kialakítására, kiegészítve nyugtató hatású harmonikus színek felhasználásával. A csoportszobák kialakításánál figyelembe vesszük, hogy alkalmasak legyenek a szabad játékra, sokféle tevékenység végzésére, az étkezésre, alvásra.

Az áttetsző függönyök biztosítják a természetes fényt, a sötétítő függönyök pedig az alváshoz szükséges félhomályt.

A csoportoknak kialakított öltözőrészben minden gyermeknek külön öltözőzsákja van, amit a szülők biztosítanak.

Az óvoda életét átfogó szokás- szabályrendszer a baleset megelőzést szolgálja.

Belgyógyászati és egyéb betegségek (enyhe fokú elhízás, asztma, enyhe fokú szívproblémák, lisztérzékenység, cukorbetegség, tejcukor érzékenység, epilepszia, stb.) esetén:

Célunk:

A gyermekek egészségének védelme.

Feladatunk:

- Az orvosi utasítások betartása, elfogadtatása a gyermekekkel.
- Óvodai körülmények között a speciális étrend biztosítása.
- A szükséges gyógyszerek biztonságos tárolása.
- A betegségtudat kialakulásának megelőzése.

Egészségügyi alapellátás keretén belül gondoskodunk a gyermekek háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról, védőnői ellátásról, az óvodába járó gyermekek évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton vegyenek részt.

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Képességfejlesztés lehetőségei az egészséges életmódra nevelésen belül:

Pl.: együttműködési képesség; alkalmazkodó képesség, akarat tulajdonságok fejlesztése; szabályokhoz való igazodás, egészségmegőrzés képessége; egészség védelme, edzése; megfigyelőképesség; feladattartás; feladattudat; önállósulás; önfegyelem; szem-kéz, szem-láb koordináció; tapintásos észlelés; test koordináció, személyi zóna alakítása, konfliktuskezelés, tolerancia, stb.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Önálló a személyes szükségleteinek kielégítésében
 - WC használat,
 - tisztálkodás,
 - fésülködés,
 - fogmosás.
- Az időjárásnak megfelelően öltözik, vetkőzik, betartja a sorrendiséget.
- Étkezéskor megteríti az asztalt, igényének és gusztusának megfelelő ételt vesz magának.
- Megfelelően használja a tevékenységekhez szükséges eszközöket:
 - tisztálkodási eszközök,
 - étkezési eszközök
 - tisztántartási eszközök,
 - játék eszközök,
 - egyéb eszközök
- Magabiztosan és célirányosan közlekedik az óvoda egész területén
- Önállóan tud:
 - cipőt fűzni, kötni, gombolni, hajtogatni,
 - ajtót nyitni, csukni,
 - WC-t lehúzni, csapokat elzárni,
 - étkezéskor kenyeret megkenni,
 - merőkanállal ételt szedni, kancsóból önteni.
- Ismeri a kulturált étkezés szokásait, az eszközök, tisztántartási módját, saját maga és környezete rendezettségének lehetőségeit.
- Szívesen segít a felnőtteknek, társainak, kisebbeknek a környezet rendezésében, tisztántartásában.

3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. A elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, , állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodai nevelésünk során segítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és teret engedünk az önkifejező, önértékesítő törekvéseinek.

Célunk: az érzelmi biztonság és gazdag érzelmi kapcsolatok, az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolat pozitív attitűdjének, érzelmi töltésének kialakítása.

Feladatunk: az érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes légkörben a családi nevelés kiegészítése, segítve a gyermek érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelését, fejlődését, alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakulását.

Segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A közösségi nevelés szempontjából kiemelt feladatunk:

- Szabály- és szokásrendszer kialakítása.
- Szabad játéktevékenység biztosítása.
- Közös ünnepélyek, rendezvények szervezése, hagyományok ápolása.
- Közös séták, kirándulások szervezése.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű.

Az óvodapedagógus feladata a közösségi nevelés kialakításában:

- Otthonos, derűs, biztonságos, megértő, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Közös élmények biztosítása.
- A gyermek szűkebb és tágabb környezetének megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megerősítése (séták, kirándulások).
- A csoport hagyományainak kialakítása, ápolása.
- Viselkedéskultúra megalapozása.
- A közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakítása (szokás- és normarendszer megalapozása).
- A gyermeki szabadság biztosítása az autonómia és az ésszerű korlátok összehangolásával.
- Szeretteljes megértésre, egymás tiszteletére, különbözőségek elfogadására nevelés.
- Empatikus, példamutató felnőtt magatartásminta nyújtása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült gyermekek megfelelő szakemberhez irányítása.
- *Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák megválasztása és alkalmazása, a szakemberekkel való együttműködés elősegítése.*
- Differenciált követelmények állítása.

- A kiemelkedő képességű gyerekeknek speciális ismeretek átadása, tehetségük kibontakoztatása, tehetséggondozás.

Tartalom:

- Beszoktatás: Fokozatosan szeptembertől szoktatjuk be az újonnan érkezőket. Alkalmazkodva a gyermekek igényeihez. Ekkor a szülők és a gyerekek ismerkednek az óvoda szokás-szabályrendszerével, nevelési cél kitűzéseivel, elveivel, a kisgyermekek ismerkednek a környezettel, a tárgyakkal, a felnőttekkel és egymással. Ezek az alkalmak az óvónőknek lehetőséget nyújtanak a családi szociális háttér megismerésére. A beszoktatás időszaka a családdal való együtt tervezés első pillére. *Az SNI-s gyerekek esetében az óvodában a beszoktatás a szülővel és a lehetőséget fenntartva, szakember bevonásával, fokozatosan valósítható meg mindaddig, amíg ezt a gyermek, a szülő, a pedagógus igényli.*
- Óvodánk szokás-szabály rendszere a nevelők közötti összhangra épül. Rugalmas napirendi kereten belül biztosítjuk az egészséges személyiség-fejlődés biológiai és pszichológiai feltételeit. Mindennapi életünkre a folytonosság jellemző. Jó szokásrendünk biztonságot nyújt a gyermekeknek.
- Az érzelmi nevelés és a szocializálódást segítő nevelés szempontjából nagyon fontosnak tartjuk óvodánk ünnepi szokásrendjét. A csoportokon belül szervezzük a gyermekek születés,- névnapját és az anyák napját, az adventi készülődést, a nemzetiségek napját. Közös ünnepeljük a Mikulást, a Karácsonyt, az évzárót, ballagást. Vidám, közös együttlétünk az évzárói „majális”, a felnőttek ünnepei közül március 15-ét. Fő utcai Óvodában a természet ünnepeit ismertetjük meg a gyerekekkel, egész heti projekttel az állatok, víz, madarak, föld témakörökben.
- A munkanapokhoz kapcsolódva közös élmény a gyermekeink számára néhány óvodai életbe illeszthető népszokás, mely élményt jelent a gyermekek számára bővíti a szociális kapcsolat rendszerét és erősíti a szülőföldhöz való kötődést.
- A közösség összetartó erejének kialakulása céljából nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek szocializációjára, melyet befolyásol az óvodai nevelésen kívül a tágabb társadalmi környezetének erőteljes hatása (pl.: rokonai kapcsolatok, más nemzetek kulturális hatásai, óvoda- és lakókörnyezet.).
- A társakkal eltöltött idő, közös tevékenység alkalmával alakulnak ki a társas kapcsolatok és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák.
- Célunknak tekintjük, az erkölcsi tulajdonságok kialakítását, erősítését, melyet az óvodapedagógus példaadásával és helyzetteremtésével igyekszünk megvalósítani.
- A közösségi élet biztonsága és nyugalma nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokásrendszer kialakításától. A környezetből felé irányuló reakciókból a gyermek megerősítést, vagy elutasítást kap saját viselkedésére vonatkozóan. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást.
- A közösségi életre való felkészítésben szerepet játszanak a munkajellegű tevékenységek is. Ahogy ez a foglalatosság az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, megbízások önálló teljesítése) a gyerekek egyre magasabb fokú együttműködését igényli.
- *Az SNI-s gyermek szüleivel, és a szakemberekkel szoros kapcsolatot tartunk a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.*
- *A szakemberrel közösen alakítjuk ki a legmegfelelőbb feltételeket az SNI-s gyerekek óvodai tevékenységeihez /akadálymentesség, ülés helyzetek, támaszkodási lehetőségek./ A dajkákat is felkészítjük az SNI-s gyerekek fogadásához szükséges gyakorlati teendőkre.*

BOLDOGSÁGPROGRAM

Boldogságóra program a Pozitív pszichológia módszerein alapul.

Pályázat útján mindkét Szegfű utca óvoda **Örökös Boldog Óvoda** címet nyert és óvodánkban, 2019 szeptemberétől 6 csoportban folytatjuk a programot.

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élmény gazdag feladatai, játéakai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra program fővédnöke

Ma már közismert tény, hogy a boldogság nem mérhető anyagi természetű dolgokban. Nem azoknak a társadalmaknak a legmagasabb a boldogságindexük, amelyek a legtehetősebbek. A boldogsághoz vezető út tanulható.

Boldogságórák célja: vezérfonalat adjon a gyermekeknek, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.

Tudományosan bizonyított, hogy a Boldogságórák hozzájárulnak a gyermekek pozitív lelki fejlődéséhez és belső jóllétéhez.

A Boldogságórák lehetőséget adnak a gyermekek számára, hogy megtanulják, hogyan fejezzék ki érzelmeiket, hogyan tudnák boldogabbá tenni magukat, ezáltal játékosan fejlődjön az érzelmi képességük. A gyermekek tanulnak az empátiáról, elfogadásról, kapcsolataik ápolásáról, barátságról, és Önmagukról.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Témakörök:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A személyiségfejlesztő és boldogságszintnövelő technikák gyakorisága: minimum havi egy óra és egy feladat elvégzése a gyerekekkel, de érdemes ettől több órát szánni a témákra, hogy beépüljön a gyerekek szokásrendszerébe a havi boldogságfokozó technika. Egy témánál érdemes megmaradni egy hónapig, hogy elegendő ideje legyen a gyerekeknek saját tapasztalatok gyűjtésére. Legoptimálisabb az, ha 4 héten át hetente egyszer lenne idő egy adott témával foglalkozni.

A feladatok játékos, vidám, kreatív formát öltenek, melyek a havi boldogságfokozó témát bontják ki, és gyakorlatban fejlesztik az optimista gondolkodást, tapasztalati tanulás útján. A feladatokat három különböző nehézségi szinten dolgozták ki, mely fokozatot a pedagógus választhatja ki a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazítva.

A hónap további részében, tetszőleges időszakokban szabadon ösztönözhetjük kreatív feladatokra, dalok megtanulására, vidám szabadidős tevékenységek végzésére gyermekeket az adott témában.

Szempontok:

Fontosnak tartjuk az értelmi nevelésen túl a gyermekek lelki nevelését.

Szeretnénk, hogy az általunk nevelt gyermekek olyan technikákat tanuljanak, ami segítséget ad számukra a mindennapi életben.

Hiszünk abban, hogy minden gyermeknek jár a boldogság.

Hiszünk abban, hogy a pozitív megerősítés kihat a gyermek önismeretének egészséges fejlődésére, teljesítményére és eredményeire, kapcsolataira.

Feladatok:

- Boldogságra, sikerességre való nevelés (gazdag képzelet, kreativitás, szeretni tudás és a szeretet elfogadása, érzelmek kultúrált kifejezése, kudarcátűrés, a „nem,, szabad kimondásának vállalása, kapcsolatok kezdeményezése, mások kezdeményezéseinek elfogadása, szükséges határok elfogadása, önértékelés átélése, önbizalom).
- Pozitív énkép kialakulásának segítése.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése (érzelmek felismerése, kezelésük, önmotiválás, mások érzelmeinek felismerése, kapcsolatkezelés).
- Konfliktus kezelés képességének fejlesztése.
- Közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezése.
- A gyermekekben kialakítandó akarati tulajdonságok (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) fejlesztése.
- A gyermeki fogékonyság kifejlődésének - a természeti-társadalmi környezetben található, jóra-szépére való fogékonyságának fejlesztése - a tisztelet és megbecsülés érzésének kialakítása.
- Az óvónő modellszerepének biztosítása.

Képességfejlesztés lehetőségei az érzelmi nevelés és szocializáció által:

Pl.: Az érzelmi beleélés, empátiás átvétel képessége; saját érzelmeik kifejezésének képessége, az indulati élet elvárható uralása, kontrollja; az érzelmek felismerésének képessége, a frusztrációtűrési képessége, döntésképeség, együttműködés, konfliktuskezelés, kudarcátűrés, stb.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- Önállóan köszön, megköszön, kér, elkér, megkér, megszólítja társait, a felnőtteket, válaszol a kérdésekre, dönt és választ a tevékenységekben, elvégzi a vállalt és reábizott feladatokat.
- Elfogadja a szabályokat, a felnőttek, metakommunikatív jelzéseit, társai különbözőségét, társai ötleteit, a csoport érdekeit.
- Társas kapcsolataiban nyílt, őszinte, kezdeményező, a felnőttekkel tisztelettudó, segít a kisebbeknek, a felnőtteknek, figyelmes, előzékeny mások iránt
- Közösségi magatartás: együttműködik csoportjával, örül társai és a csoport közös sikerének, konfliktushelyzeteket önállóan oldja meg, bizonyos helyzetekben előtérbe helyezi társai érdekeit.

4. Az anyanyelvi nevelés megvalósítása

„A nyelv egyik legféltőbb kincse, egyik legfőbb dísze a nemzetnek...”

(Kazinczy Ferenc)

Kiemelt feladatunk az anyanyelv ápolása, a gyermekek anyanyelvi nevelése, hiszen a beszéd a személyiség legfontosabb megnyilatkozása, hozzátartozik az egyén fejlődéséhez. A beszéd képességének feltételeit örökli az ember, de a kifejező, árnyalt beszédet tanítani kell.

Az anyanyelv elsajátításának első és legfontosabb színtere a család. A gyermek anyanyelvi fejlődését, kommunikációs kultúrájának alapjait a családi légkör, a szülők beszédkészsége, beszédkultúrája befolyásolja.

A család mellett az óvoda feladata a gyermekekben az életkoruknak megfelelő anyanyelvi képességeket, készségeket kialakítani, a gyermekek beszédészlelési, beszédmegértési szintjét az iskolai követelményeknek megfelelővé tenni. A gyermeki beszéd fejlődésében meghatározó a pontos és differenciált észlelési (látás, hallás, tapintás) és a mozgásos struktúrák intenzív fejlesztése, működésük összerendezettségének és integrációjának kialakítása.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai életünk minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A nap minden pillanatában jelen van.

Anyanyelvi nevelésünk célja: a gyermekek beszédkészségének és kifejezőképességének fejlesztése, szókincsének bővítése, a magyar nyelv sajátos formáinak elsajátítása, a mondanivaló helyes megfogalmazásának elősegítése, a kommunikációs képesség fejlesztése.

Anyanyelvi nevelésünk alapvető feladata: a 3-7 éves korú gyermek beszédfejlesztése, beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikatív eszköztárának bővítése.

Feladataink:

- Az óvodába kerülő gyermek beszédkészségének megfigyelése, a fejlesztő munka megtervezése és megvalósítása.
- A beszédszervek erősítése ajak- és nyelvgyógyító gyakorlatokkal, a beszéd helyes nyelvtani szerkezetének megalapozása, helyes gyakoroltatása példamutatással.
- A hallás-, látásészlelés, a hangképző szervek tökéletes működésének elősegítése, folyamatos fejlesztése anyanyelvi játékokkal.
- Az ingerszegény környezetből érkező gyerekek hiányosságainak pótlása beszédhelyzetek teremtésével.
- A megkésett beszédfejlődésű, beszédhibás, súlyos beszéd és nyelvi zavarokkal (beszéd fogyatékos) küzdő gyermekek felzárkóztatásának segítése.
- Személyes, jó példával, kommunikációs helyzetek megteremtésével a gyermekek ösztönözése a színes beszélgetésekre és metakommunikációs ismereteik bővítésére (érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések).

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta- és szabálykövetéssel, a javítgatás elkerülésével – óvodai nevelési tevékenységünk egészében jelen van. Az anyanyelvi nevelést, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítjuk. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvét

fenntartjuk, ösztönözzük, a gyermeket meghallgatjuk, gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

Az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztésének hatékony eszközei az anyanyelvi játékok. Az anyanyelvi játékok felhasználásának célja, hogy a gyermekek játékos formában, élményeket szerezve ismerjék meg anyanyelvüket, fejlődjön beszédészlelésük, beszédmegértésük és beszédprodukciójuk. Az anyanyelvi játékok elősegítik a nyelvi ismeretek alkalmazását és rendszerezését. Az anyanyelvi játékok szabályjátékok.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A megfelelő anyanyelvi játék tudatos kiválasztása, kezdeményezése.
- Játékfeltételek kialakítása.
- Eszközök biztosítása.
- A játéktevékenység direkt vagy indirekt irányítása.

Anyanyelvi fejlesztő játékok:

- Hallásfejlesztő játékok.
- Légző gyakorlatok (hangadással összekötött légző gyakorlatok, fúvó- és szívógyakorlatok).
- Beszédszervek ügyesítésére szolgáló játékok (arc- és ajakgyakorlatok, nyelvgyakorlatok).
- Fonémahallást fejlesztő játékok (mássalhangzókkal és magánhangzókkal végzett gyakorlatok).
- Mondatfonetikai eszközök használatának gyakorlása (hangerőváltási gyakorlatok, hangsúlyjátékok, ritmusgyakorlatok, hangszíngyakorlatok).
- Nem verbális kommunikációs játékok (gesztusok, mimika, testmozgásgyakorlatok).
- Szókincsgyarapító játékok.
- Mondat- és szövegalkotást fejlesztő játékok.

Képességfejlesztés lehetőségei az anyanyelvi nevelés által:

Pl.: érzékelés; észlelés; emlékezet, figyelem; gondolkodás, kreativitás; analízáló, szintetizáló képesség; verbális képesség, tanulás, nyelvhasználat, alapvető mentális képességek, stb.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen és bátran beszél
- Összefüggően elmondja élményeit, tapasztalatait, gondolatait,
- Közli kívánságait, akaratait,
- Képes a kommunikációra állandó és váratlan helyzetben is,
- Párbeszédben végighallgatja a felnőttet és a társát,
- Helyesen használja az igeidőket, s igemódokat, a szóragokat és képzőket, a névelőket, névmásokat, névutókat,
- Beszédének hanglejtése, hangsúlyozása, hangereje, sebessége általában illeszkedik a beszédhelyzetek és az anyanyelvi szabályokhoz.

Azokkal a gyermekekkel, akinek beszédével, kifejezésével, hangképzésével probléma adódik, logopédus foglalkozik.

5. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve a gyermekeknek változatos tevékenységeket biztosít, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Értelmi nevelésünk feladatai a tevékenységekben valósulnak meg. A felkínált ismeretanyag játékos, mozgásos tevékenységekbe ágyazott, sokoldalú érzékszervi megismerést biztosít, fejlesztve értelmi képességeiket.

Olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkört alakítunk ki, amelyben a gyermek nyugodtan kipróbálhatja képességeit, manipulálhat, tevékenykedhet saját igényeinek megfelelően.

Értelmi nevelésünk célja: a tevékenykedések, cselekvések, a sokoldalú érzékszervi megismerés és a játékba épített ismeretszerzés révén megteremteni a lehetőséget a reális ismeretek, fogalmak kialakítására és ezzel egyéni képességeik, készségeik fejlesztésére.

Feladataink:

- A gyermek sokoldalú érzékszervi tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése és folyamatos bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- Belső késztetésen alapuló motiváció kialakítása.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás elősegítése.
- A gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának, életkori sajátosságainak figyelembe vétele.
- A környezetre való rácsodálkozás, az „aha” élmény nyújtása.
- *Sajátos nevelési igényű gyermekeknél a kompenzációs (kiegyenlítő), kognitív (megismerő) funkciók előnyben részesítése, cselekvő kísérletezést, tapasztalatszerzést, tárgyi cselekvést elősegítő környezetben.*
- Anyanyelvi fejlesztésnél a helyes mintaadás, a beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések megválaszolása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minél több lehetőség biztosítása önálló megfigyelések végzésére.
- Biztosítsa, hogy a gyermekek a különböző jelenségeket változásokban, fejlődésükben érzékeljék.
- Megfigyelések, önálló felismerések alapján összefüggések felismertetése.
- A felmérés eredményeként egyéni fejlesztési terv készítése, a gyermekek differenciált fejlesztése.
- A gyermekek egyéni tapasztalatainak, élményeinek elmondatása, meghallgatása.

Képességfejlesztés lehetőségei az értelmi fejlesztés és nevelés által:

Pl.: érzékelés; észlelés; emlékezet, figyelem; gondolkodás, kreativitás; analízis, szintetizáló képesség; verbális képesség, tanulás, nyelvhasználat, alapvető mentális képességek, stb.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Törekszik a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére,
- Igyekszik kifejezni a változások tartalmát szóban, ábrázolásban
- Rendelkezik problémafelismerő és megoldó képességekkel.
- Kialakul akaratlagos figyelme,
- Részt vesz a napi tevékenységekben,
- Ismereteit, tapasztalatait alkalmazza.

IV.

PEDAGÓGIAI PROGRAM, MELY A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FELHASZNÁLÁSÁVAL KÉSZÜLT

(Szezfű u. 87-89, és Szezfű u.-11. és Fő utca 8.)

TARTALOM

1. Bevezetés
2. Személyi feltételek
3. Tárgyi feltételek
4. Az óvodai élet megszervezése
5. Az óvoda kapcsolatai
6. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei
7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai
 - Játék
 - A külső világ tevékeny megismerése
 - Mindennapos mozgás
 - Verselés, mesélés
 - Ének, zene, népi játék, tánc
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - Munka jellegű tevékenységek
 - A tevékenységekben megvalósuló tanulás
8. A gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követése
9. Szlovák Nemzetiségi Nevelés

1. Bevezetés

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda pedagógiai programja az „Óvodai nevelés országos alapprogramjának módosítása az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet és a „Komplex prevenciós óvodai program” felhasználásával készült, melyet a helyi igényekhez, feltételekhez módosított a nevelőtestület. A Szlovák nemzetiségi nevelés helyi programja, a „Nemzeti és etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei” alapján készült.

A két Szegfű utcai óvoda Békéscsaba V. kerületében, a város külső peremén fekszik, részben a hatvanas években, részben az elmúlt évtizedben épült kertvárosi területen.

A Fő utcai Óvoda Mezőmegyeren található. Az óvoda 1953. óta működik. Közigazgatásilag Mezőmegyer község Békéshez tartozott, 1970-től azonban Békéscsabához csatolták, így lett a város VII. kerülete.

Óvodáinkban a Komplex prevenciós Program alapján neveljük a gyermekeket.

Pedagógiai feladatainkat a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük meg.

Vállaltuk, hogy a gyermekeket önmagukhoz képest személyre szólóan fejlesztjük, alapvető feladatként fogadjuk el az iskolai tanulási zavarok óvodai megelőzését.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink számára nyugodt, szeretetteljes légkört és jó személyi és tárgyi feltételeket biztosítsunk.

Az óvoda nevelési programjának felülvizsgálata és értékelése

Elvégeztük a program felülvizsgálatát és azt a következtetést vontuk le, hogy a programot megfelelőnek tartjuk, ennek ellenére módosításokat végeztünk el rajta. Az új tanulmányi rendszer bevezetése (OVIKRETA) és a törvényi változások miatt kellett pedagógiai programunkat módosítani.

Az elmúlt években igyekeztünk úgy közeledni a családok felé, hogy nevelőmunkánk presztízse erősödjön a szülőkben, éreztetve a kölcsönös felelősségvállalás fontosságát egymás iránt.

A beiratkozás előtti nyílt napok alkalmával nagyon sok család érdeklődik az óvodáról, helyi programunkról, nevelésünk szellemiségéről. Érezhető, hogy a szülők sokkal tudatosabban keresnek óvodát gyermekeiknek, kérdésekkel érkeznek, a választás szempontjait maguk állítják fel. Ekkor, az intézmény végig látogatásán kívül, - bemehetnek a csoportszobákba, megnézhetik az udvari játékokat - tájékoztatót kapnak az óvoda helyi nevelési programjáról, A beíratás alkalmával a házirendet kézbe kapják a szülők, és már ekkor megfogalmazhatják igényeiket, elvárásaikat az óvodával szemben.

Erősödött az óvónők szakmai kompetenciája a szülők részéről. Fontosnak tartjuk, hogy az esetlegesen felmerülő problémák helyi szinten rendeződjenek.

Az eltelt évek alatt az óvónőknek is kialakult egy saját képük a programról. A program értelmezhető, lefordítható a gyakorlatra, segít a tervezésben, pedagógiai munkánk folyamatát jól tükrözi. A kitűzött célok és a hozzájuk rendelt feladatok megvalósíthatóak, elérhetőek.

Nevelőmunkánk hatékonysága lemérhető a gyermekek fejlődésén.

A program célkitűzései a fejlesztőhatások a gyermekek napi tevékenységébe beépülve, a mozgáson és játékon keresztül valósultak meg, építve a gyermekek érzelmi, belső motivációjára.

A szociális fejlődés mutatóit a nap folyamán bármikor megfigyelhettük. A rugalmas napirend lehetőséget biztosított a különböző családi háttérből érkezett gyermekek számára a beilleszkedésre.

A társas kapcsolatokat jól nyomon követhettük a játékidő folyamán a gyermekek játékának folyamatos megfigyelésével, az együtt játszó gyermekcsoportok figyelemmel kísérésével.

A „Megfigyelési szempontok” segítettek abban, hogy felfigyeljünk a gyermekek jellegzetes viselkedésmódjaira, így könnyen kiszűrhetjük a részfunkció zavaros gyermekeket és a szükséges támogató nevelést egészen korán el tudtuk kezdeni.

Az ismeretszerzés folyamatát mindig a gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva valósítottuk meg. A gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire építve személyes tapasztalatokon keresztül, játékosan cselekedtetve ismertettük meg a környező világot, ezáltal az ismeretek beépülése minden téren sokkal eredményesebbé vált.

A kommunikáció programunk kiemelt területe, mivel a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze. Az anyanyelvi játékok során a beszédszervek ügyesítését, a beszédhangok sajátosságainak tudatosítását, a hallás beszédhallássá fejlesztését értük el a hangfelismerési, differenciáltatási stb. gyakorlatok segítségével.

A verbális fejlesztést legtöbbször a mozgáshoz kapcsoltuk, így jobb és hatásosabb lett a megerősítés.

A beszéd tartalmi részének fejlesztése is elősegítette az iskolára való felkészülést, hiszen tágabb értelemben a szocializációhoz, a gondolkodáshoz is kapcsolódik és az önkifejezés fontos eszköze.

A hátrányos helyzetű gyermekeknél a fejlesztések eredményeként megszűnt a nyelvi lemaradás, mozgáskoordinációjuk, az észleléses és finommotoros funkciók fejlődtek.

Év végén lemérhettük munkánk eredményességét és támpontot kaptunk a következő tanév feladataihoz.

Azok a szülők, akik megismerték óvodai programunkat, elfogadták.

Értéknek tartják benne a képességfejlesztés előtérbe helyezését, a mozgásfejlesztést, mint célt és eszközt, pozitívan értékelik a sok mozgásfejlesztő eszköz meglétét.

Szimpatikus a szülők számára, hogy az óvoda felvállalja az iskolai életre való felkészítést. Az iskola visszajelzése pozitív, a gyermekek értelmileg, érzelmileg, szocializációs téren egyaránt fejlettek.

Szülői értekezleteken részletesen ismertetjük a program lényegét és év közben is folyamatos felvilágosítással szolgálunk a szülők egyéni érdeklődéseire.

A tevékenységek megszervezéséhez az óvodában biztosítva vannak a feltételek (egyre bővülő eszköztár) és ezeket kreatívan felhasználjuk a napi tevékenységekben. A foglalkozás anyagának összeállításánál figyelembe vesszük a csoport és a gyermekek fejlődési ütemét és ehhez igazítjuk a gyakorlás mértékét is (egyéni bánásmód elve).

Azokat a továbbképzéseket választjuk, amik elősegítik a program megvalósítását.

Nevelési céljaink:

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda nevelő testülete fő feladatának tekinti a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges, harmonikus személyiség fejlesztését, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, szociális és értelmi érettség kialakítását, valamint az iskolai potenciális zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszerzésével.

Programunk, a gyermekek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő szomatikus és pszichés funkció kibontakozásához biztosít szociális és tárgyi környezetet. Ebben meghatározó a 3-7 éves kor alapvető sajátosságai, az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelem vezérelt megismerés, az élményszerű gondolkodás.

A testi – lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik

Nevelésünk alapelvei:

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- A játéknak, a játékosságnak kiemelt szerepe van.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot nyújtó, szeretetteljes nevelés.
- A felnőttek azonosulási mintaként szolgálnak a gyermekeknek.

Az óvodánk nevelési rendszerében a célok megvalósításának érdekében az alábbi feladatokat kell teljesítenünk:

- interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatok).
- a gyermek énképének, önismeretének, önértékelésének fejlesztése,
- ismerjék meg, gyakorolják a társas együttlét, önérvényesítés alapvető szabályait: egymásra figyelés, együttérzés, alkalmazkodás, segítség,
- a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség, belső motiváció, megelégedettség érzésének (igénynívó) alakítása,
- az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és érzelmeik kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti elvárható kontroll erősítése,
- az erkölcsi értékek alakításán belül a jó – rossz, őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme – segítése – saját élethelyzeteikben való meg tapasztalása, érzelmi átélése,
- az értelmi nevelés terén a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, ezen keresztül fejlődjenek megismerő képességeik, vagyis:
 - egyre pontosabb, valóság-hű észlelésük,
 - figyelem összpontosításra való képességük,
 - valósághoz közelítő képzeleti működésük,
 - reprodukív emlékezetük,
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodásuk,
 - fogalmi gondolkodásuk.
- *A nemzetiségi – szlovák – csoportban célunk: a szlovákság nyelvének és kultúrájának megismerése, elsajátítása, a kulturális hagyományok átörökítése, fejlesztése.*
- *Multikulturális nevelésünkben elsődleges feladatunk a kulturális különbségek, sokféleségek, emberi viszonyok, különbözőségek jellegzetességeinek megismertetése, a kulturális pluralizmusra és a toleranciára való képességek kialakítása. A gyermekek társadalmi beilleszkedését elősegítő norma- és szokásrendszer kialakítása.*
- *A sajátos nevelési igényű gyermekeknél fejlettségükhöz igazodó differenciált fejlesztés. Szakszerű ellátásukhoz megfelelő szakember biztosítása, korszerű egyéni bánásmódok, módszerek, terápia-k, technikák, eszközök használata, a gyermek komplex diagnózisára építve.*

2. Az óvoda személyi feltételei

Az intézmény egyszemélyes felelős vezetője az igazgató.

Hatáskörébe tartozik az intézmény rendelkezésére álló költségvetés alapján, az intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása, a munkáltatói jogok gyakorlása, az óvoda képviselével kapcsolatos feladatok ellátása.

A vezető munkáját a székhelyen és a telephelyeken megbízott helyettesek segítik, akik elsősorban intézményünk zavartalan működéséért felelősek, munkaköri leírás alapján végzik a rábízott feladatokat.

A helyettesítés rendjét az intézményi SZMSZ szabályozza le.

Megbízás alapján végzi egy-egy alkalmazott az étkezés szervezésével járó munkát, pénzbeszedés. Feladatait munkaköri leírás alapján végzi.

A leltárfelelősi teendőket egy-egy óvónő végzi, megbízás alapján. Feladata a leltározás, selejtezés, a nyilvántartás dokumentumainak vezetése.

Az adódó feladatokat, megbízásokat önként vállalt funkciókat érdeklődési körüknek megfelelően végzik az óvónők: gyermekvédelmi felelős, balesetvédelmi-, tűzvédelmi-, munkavédelmi felelős. E feladatokhoz kapcsolódó továbbképzéseken szerzik a speciális ismereteiket.

Az udvarok ápolását és az épületek karbantartását az udvaros-fűtők végzik.

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvoda teljes nyitva tartása alatt a gyermekekkel óvónők foglalkoznak.

Az óvodapedagógusok átlag életkora 30-40 év, 10-20 éves óvónői gyakorlattal rendelkeznek. Az utóbbi évek nyugdíjaztatása miatt kicserélődött az pedagógusi kollektíva. Fiatal pedagógusok kezdték meg pedagógusi pályájukat az óvodákban. Lelkesen, új ötletekkel állnak elő, segítik egymás munkáját, kéri az idősebb kollégák véleményét. Vidám, fiatalos, családias a hangulat az óvodában.

Óvodapedagógusaink elfogadó, támogató, segítő attitűdje modellértékű a gyermekek számára. Valamennyien hivatásuknak tekintik az óvónői pályát, a gyermekek szeretete, érdekeik szem előtt tartása jellemző minden óvónőre. Mindenkinek van kiemelkedő területe, melyet igen magas szinten végez, és tapasztalatait továbbképzések, munkaközösségi találkozók alkalmával megosztja a többi pedagógussal.

A Szegfű utcai intézmények dolgozói létszáma: 27 fő

	pedagógus	dajka	pedagógiai asszisztens	titkárnő	gondozó/takarító	kisegítő dolgozó (udvaros)
Szegfű 87-89	8+1 igazgató	4 fő	1	1	1	-
Szegfű 11.	6 fő	2,5 fő	1	-	-	1 (6 órás)
Fő utca 8.	4 fő	2	1	-	-	1 (6 órás)
összesen:	19 fő	8,5 fő	3	1	1	2 fő

Minden csoportban 2 óvónő és 1 dajka/gondozó végzi a gondozó-nevelő munkát.

Az óvónők heti váltásban dolgoznak.

Az óvónők felsőfokú végzettségűek, 4 fő szakvizsgázott pedagógus, és 1 fő gyógypedagógus végzettségű.

A nevelő munkát segítő dajkák munkája elengedhetetlenül fontos óvodánk jó hírnevéhez. Az óvoda külső-belső területeinek tisztaságára, gondozottságára a dajkák igényesek.

A gyerekek nevelése terén is aktív segítői az óvónőknek, különösen a gondozási feladatok ellátásában.

1 pedagógusunk, szlovák nemzetiségű óvónői végzettséggel rendelkezik, csoportjukban Szlovák nemzetiségi nevelés folyik. A szlovák nyelvi pedagógusok feladata: a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítása. Nemzetiségi nevelésüket külön program alapján végzik.

Óvodánkban egy munkaközösség működik – Vizuális munkaközösség, és több szakmai munkacsoport - Gyermekvédelmi, Boldogság Program szakmai munkacsoport, Teljesítményértékelési szakmai munkacsoport).

A szakmai munkacsoportok a pedagógusok nevelő-oktató munkájához szakmai-módszertani segítséget nyújtanak. A munkaközösség működési rendjét az SZMSZ szabályozza le.

A nevelőtestület képzettsége, szakmai gyakorlata magas színvonalú. Elengedhetetlen feladatunknak tartjuk a mai gyermekek neveléséhez, a folyamatos önképzést és továbbképzésünk folyamatos szinten tartását.

Programunk megvalósításához személyi feltételeink biztosítottak. Szakmai képzettségünk biztosíték az alpprogram és a helyi program feladatainak jó színvonalú teljesítéséhez.

Fontosnak tartjuk a nyugodt, családias, egymásra figyelő, elfogadó, harmonikus légkör kialakítását, annak érdekében, gyermekeinknek szép óvodáskort biztosítsunk és elősegítsük harmonikus személyiségfejlesztésüket.

3. Az óvoda tárgyi feltételei

A **Székhely Óvoda épülete (Szegfű utca 87-79.)** két részből áll. A régi rész, lakásból lett átalakítva, s itt közös kiszolgáló helyiségek találhatók. Az óvoda bővítése 1972-ben történt, 4 csoporttal, kimondottan óvodának építve.

A tervezés hibája, hogy a csoportokon kell átjárni a dolgozóknak, az eszközök beszállítása is csak itt lehetséges.

A **Szegfű utca 11. szám alatti Telephely Óvoda** 1977-ben épült. 3 csoporttal, óvodának építve. 2018-ban TOP pályázat keretében az épület energetikailag megújult, valamint egy tornaszobával és a hozzá tartozó kiszolgálóhelyiségekkel bővült.

A **Fő utca 8. számú Telephely Óvoda** 1953. óta működik. Az épület eredetileg lakóház volt, vályogból építve. 1971. januárban már két csoporttal indult az óvoda. 1973-ban újabb építés kezdődött, a már eddig is szűkös területet tovább osztották és három csoportot alakítottak ki. Gyökeres változást az 1995. év hozott. Önkormányzati beruházással bővítették az óvodát. Maradt három csoportos, de nagyobb alapterülettel. jelenleg két csoport működik, a 3. csoportot tornaszobává és fejlesztő szobává alakítottuk át. Helyi adottságaink irigylésre méltók, hiszen ilyen nagy és szép udvarral, a szomszédban nagy betonozott kézilabda pályával, magas szánkózó dombbal nem sok óvoda büszkélkedhet.

Mindhárom óvodában a kialakítás megfelelő (méret, világítás, öltöző, mosdó).

Az épület karbantartott, az udvar mérete, elrendezése megfelelő. Folyamatosan bővítjük, újítjuk a felszerelést, az eszközöket.

Az óvodák épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítjuk, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Lehetővé tesszük a mozgás- és játékgigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vesszük körül.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Az udvari játékeszközök egyaránt biztosítják a lehetőséget a mozgásra, az alkotásra, az együtt és egyedül játszásra egyaránt. Anyaguk rönkfa, a homokozó játékok, kialakított zugok folyamatosan motiválják gyermekeinket a tartalmas játéokra. Udvarunk kialakítása barátságos, biztonságos, környezet- és emberbarát. Közösén óvjuk, védjük és gondozzuk.

A tárolásra használt helyek, felületek elég szűkösek.

A komplex prevenciós program az óvodában meglévő eszközök tudatosabb, célszerűbb felhasználását javasolja.

Az alapeszközökön kívül a program eredményességét, hatását erősítő eszközök:

- a test séma fejlesztés fontos kelléke az egész alakot láttató tükör,
- lateralitást jelző karszalag,
- fejlesztő játékok részképességek fejlesztésére,
- mozgást fejlesztő tornaszerek napi játékos használatra,
- hagyományos óvodai játékok, eszközök, berendezési tárgyak.

Az említett eszközöket tudatosan szereztük be, bővítésük, cseréjük, – hogy, minden csoportban rendelkezésre álljanak – az elhasználódás miatt folyamatos.

Az óvodák szakkönyvellátottsága jó. A mozgásfejlesztéshez használt eszközökkel jól ellátott az óvoda.

A játékeszközöket a gyermekek életkori sajátosságaihoz, változatos tevékenységek motiválásához, formai, minőségi és mennyiségi szempontból válogatjuk, biztosítjuk és cseréljük. Játékállományunk minősége és mennyisége megfelelő.

Kiváló szakmai eszköztárral rendelkezünk a zenei, mozgásos és vizuális óvodai tevékenységek szempontjából is. A környezeti, matematikai eszközök nevelési céljainkat, a tanítási - tanulási feladatainkat megfelelően szolgálják.

Audiovizuális eszközállományunk minden csoportunk számára biztosítja az óvodai tevékenységekben, a napi életben a kiegészítés lehetőségét.

A mese- vers-dramatizáláshoz szükséges valamennyi tárgyi eszköz bőségesen megtalálható csoportszobáinkban (könyvek, bábok, jelmezek, stb.). A különféle képeskönyveken túl - a nagyobb gyermekek részére - a képes gyermeklexikonok és egyéb ismeretterjesztő képeskönyvek mindennapi használatát is biztosítjuk.

Eszközállományunk pályázatokból, szülői, képviselői támogatásból kerül kialakításra.

A program megvalósulását segítő eszközök jegyzéke:

Az alábbi eszközök rendelkezésünkre állnak, ill. elhasználódásuk, fogyásuk esetén többnyire az óvoda költségvetéséből pótolhatóak, de a tisztálkodó szerek és ábrázoló eszközök folyamatos pótlásához a szülők segítségét is kérjük. Eszközbővítés céljából pályázatokon is részt veszünk, valamint az óvoda Alapítványa is segít a finanszírozásban.

Az egészséges életmód alakítása

Mosdóhasználat: fogmosó tartó – törölközőtartó polc, egészségügyi polc, szappan, WC papír, törölközők, körömkefe, fogkefe, fogmosó pohár, fogkrém, tükör, fésű, stb.

Étkezés: tányérok, poharak, megfelelő méretű evőeszközök, szalvéták, kancsók, abroszok, hőtartó tálalóedények, süteményes- desszertestálak, gyümölcscentrifugák, gyümölcs- és zöldségaszaló, zöldségszeletelő gép, reszelők, vágóeszközök, kések, stb.

Öltözködés: fogasok, öltözőszekrények, padok.

Pihenés: ágyak, ágyvásznak.

Játék

Babaszobai - babakonyhai bútorok, tálalóedények, kiegészítő ruhadarabok, fejdíszek, bábeszközök, paraván, építőjátékok, autók, barkácseszközök, logikai, értelemfejlesztő játékok, kirakók, babák, babaruhák, plüssállatok, babakocsik, kiegészítő-játékok, stb.

Külső világ tevékeny megismerése

Nagyítók, csiráztató edények, földgömbök, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, magvak, gyógynövények, haledelek, növények, kerti szerszámok, fűnyíró, locsolókannák, locsolótömlők, talicska, madáretetők, madáritatók, mágnes táblák, mérőszalagok, MINIMAT készletek, logikai készletek, mérlegek, űrmértékek, televízió, videó lejátszó, ismeretterjesztő kazetták stb.

Mindennapos mozgás

Ugrókötelek, labdák, kerékpárok, triciklik, kötélletrák, kötelek, rollerek, karikák, hinták, csúszdák, sportpálya, kosárpálya, focikapuk, ugráló labdák, bordásfalak, tornapadok, Body-roll készletek, babzsákok, szalagok, tornabotok, zsámolyok, tornaszőnyegek, szivacsok, egyensúlyozó eszközök, stb.

Mesélés, verselés

Mesekönyvek, képek, fejdíszek, bábok, bábparaván, diavetítő, diafilmek, CD

Ének- zene, népi játék, tánc

Hangszerek: háromszögek, ritmusbotok, cintányérok, xilofonok, dobok, furulyák, csengők, hangvillák, stb. Kiegészítők: szoknyák, kalapok, kendők, egyéb kiegészítő kellékek. CD - és magnók, kazetták, lemezek stb.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Agyag, különféle papírok (kartonpapír, hajtogatós papír, krepp-papír, újság), ollók, festékek, (tempera, gomb, olaj,) különböző vastagságú zsírkréták, ceruzák, különféle méretű ecsetek, ragasztók, textilek, fonalak, cérnák, tűk, rafia, tálcák, irattartók, alufóliák, vödörök, tálak, szivacsok, damilok, bőrök, hurkapálcák, stb.

Munkajellegű tevékenységek

A gyermekek méretéhez szükséges eszközök pl.: takarító eszközök, kerti szerszámok stb.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez lehetőség szerint biztosítva vannak az óvodában a feltételek.

Programunk szempontjából fontos lenne a Szegfü 87-89. számú óvodában is a tornaterem, hiszen így rá vagyunk kényszerítve arra, hogy a mozgásos tevékenységeket a csoportszobákban vagy jó idő esetén, az udvaron oldjuk meg.

A hiányzó tornaterem kialakítása csak jelentős épületbővítéssel, ráépítéssel oldható meg, ezért ez a költségvetés keretén kívül, esetleg pályázati támogatás elnyerésével kivitelezhető.

A további feladatunk: az épületbe jutást illetve akadálymentesítést úgy kell alakítani, hogy az SNI-s gyerekek szükségleteinek is megfeleljen.

Az épületek helyiségeinek felújítása folyamatos feladatot jelent, melyet évről-évre anyagi lehetőségeinkhez mérten tervszerűen valósítunk meg, elsődleges szempont az egészség- és balesetvédelem, valamint a különböző előírásoknak való megfelelés.

4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvónő, a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** és a **heti rend** biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Heti rend:

Az óvónők heti váltásban dolgoznak. Tematikus tervezés szerint, heti lebontásban, az éves terv alapján dolgozzuk fel a témákat.

Egy-egy témakör köré tervezzük és szervezzük a gyermekek tevékenységét.

A témaválasztást befolyásolják az évszakok, időjárás, aktualitások, ünnepek. Rugalmasan dolgozzuk fel az anyagot, figyelembe véve a gyermekek motiváltságát, a külső körülményeket. Egymáshoz alkalmazkodva határozzuk meg a mozgás tevékenység idejét.

Napirend:

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendünk tág keretek között szabja meg a gyermekek tevékenységeit.

A játék, mozgás, gondozás idejébe iktatjuk be a különböző tevékenységeket, igazodva a gyermek egyéni szükségleteihez, igényeihez. Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermek számára.

A napirend kialakításánál szem előtt tartjuk a szabad játék fontosságát, több időt szánva rá. Kötött az étkezések és az alvás ideje: tízórai $\frac{1}{2}$ 9-től, levegőzés $\frac{1}{2}$ 11-től, ebédelés 12-től, alvás $\frac{3}{4}$ 1-től – $\frac{3}{4}$ 3-óraig (korcsoporttól függően).

A napi tevékenységek tervezésénél, szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét.

A gyermekek alapvető tevékenysége a játék, a program szervezésének alapja. Ennek során valósítjuk meg a különböző nevelési területek feladatait kötetlen foglalkozásokon, egyéni foglalkozásokon, illetve kötött foglalkoztatás formában. (vers, mese; ének, zene, énekes játék, tánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; mozgás; külső világ tevékeny megismerése, környezetünk mennyiségi és formai összefüggései /matematikai nevelés/)

Az óvónő feladata a megfelelő idő, hely és eszközök biztosítása. Igyekszünk olyan légkört teremteni, ahol a gyermekek önként választhatnak a lehetőségek között, s fejlettségüknek megfelelően felszabadultan tevékenykedhetnek. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játéklávás biztosítására.

A gyermekek a **tanköteles korukat megelőző nevelési évben** a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket **tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak** kell tekinteni.

A **gyermek fejlődésének nyomon követése** a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az **iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében**.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer (DIFER) alkalmazható.

NAPIREND	
<i>Időpont</i>	<i>Tevékenységek</i>
Dél előtt: 7-10,30-ig	Szabad játék, tevékenységek, mindennapos testnevelés
8,30-9,30-ig	Folyamatos tízórai
10,30-tól	Levegőzés, játék az udvaron
11,45-12,45-ig	Készülődés az ebédhez, terítés ebédelés, előkészületek a pihenéshez, teremrendezés, mosdás, fogmosás, vetkőzés
Délután: 12,45-14,45-ig	Mese, pihenés, alvás
14,45-15,30-ig	Folyamatos felkelés, mindennapos testnevelés, uzsonnázás
15,30-17-ig	Szabad játék a szobában vagy az udvaron

Csoportszervezés, a gyermekek fejlesztése, fejlődésének nyomon követése:

Az óvodában homogén (azonos életkorú gyerekek) csoportokat szervezünk, de a jelentkező gyermekek életkori összetételének valamint a csoportok számának függvénye, hogy részben osztott vagy osztatlan (vegyes) csoport is létrejön. A társas kapcsolatok kialakítását, mélyítését, a közös programok szervezését segíti az azonos életkorú gyerekek érdeklődési körének, verbális fejlettségének, a figyelem tartósságának azonossága. Létszáma 25 fő körül alakul.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeket egész óvodai életük során (szociális kapcsolat, kötődés miatt), lehetőleg ugyanaz a 2 óvónő nevelje.

A csoportösszetétel figyelembe vételével tervezzük meg nevelési tervünket, melyet félévente készítünk el.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az életkor alapján, az egyéni fejlettségi szintnek, képességnek, fejlődési ütemnek, szociokulturális háttérnek megfelelően tervezze és szervezze meg a gyermekek mindennapi életét.
- Teremtse meg a gyermek fejlődéséhez szükséges érzelmi biztonságot.
- Segítse a gyermeket tehetsége kibontakoztatásában, esetleges hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.
- *A sajátos igényű gyermekek fejlődését tegye lehetővé a sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségének megteremtésével.*

- Az életkor alapján, egyéni fejlettségi szintnek megfelelő szokásokat és szabályokat alakítson és tartasson be a gyerekekkel.
- Közös programok szervezésével segítse elő a társas kapcsolatok kialakítását és mélyítését.

Mindehhez szükséges a gyermek és környezetének minél alaposabb megismerése, fejlődésének nyomon követése, fejlődési ütemének rögzítése.

Az óvodába lépéstől a végéig nyomon követjük a gyermekek egyéni fejlesztését.

A gyermeki jogok biztosítása:

A szlovák csoport ott működik, ahol a nyelvet oktató óvónő dolgozik (felmenő rendszerben), előfordul, hogy más csoportban lévő gyermek szülei kéri, hogy szlovák oktatásban részesüljenek, ezt biztosítjuk.

5. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda és a család kapcsolata:

Minden gyermeknek joga van az őt kiskorúságánál fogva megillető családi, állami, társadalmi védelemre és gondoskodásra, mely megfelelően biztosítja testi, lelki, szellemi, erkölcsi fejlődését és elősegíti szocializálódását. A család elsődleges joga és kötelessége a gyermek egészséges fejlődésének biztosítása. Az óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Több elemű az óvoda és a család kapcsolattartása; alkalmi, szervezett formában és folyamatos napi érintkezés szintjén realizálódik.

A kölcsönösség, bizalom, együttműködés, mind a szülők, mind a pedagógusok részéről a legfontosabb elv. Kérjük őket, hogy akkor is forduljanak hozzánk, ha nézetkülönbség adódik, és közösen keressük meg a megoldást.

Az óvónők figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, és az együttműködés során a segítségnyújtás, a megoldás keresés a családhoz illeszkedik.

Családlátogatás:

A szülő kérésére vagy ha valamilyen területen gond adódik.

Veszélyeztetettség gyanúja esetén az óvoda gyermekvédelmi felelőse, a vezetővel részt vesz a családlátogatáson.

Szülői értekezletek:

Az óvodát, a csoportot, a gyerekeket, szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg.

Az óvodapedagógus feladata: a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

1. A beiratkozás után az új gyermekek szüleinek tájékoztató jellegű.
2. Év elején csoport- szülői értekezletek.
3. Évzáró – tanév értékelése.
4. Szülői Szervezet értekezlete – az óvodát és a szülőket érintő legfontosabb problémákról.

A fogadóórákat évente 2 alkalommal szervezeten, illetve igény szerint, személyre szabottan, időpont egyeztetés után tarjuk meg. Ez az alkalom ad lehetőséget olyan információk cseréjére, amelyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Nyílt napokat szervezünk a nagy- és középső csoportban, a szülőknek, és a leendő elsőosztályos tanítóknak.

A közös programok, ünnepek (Családi Sport és Egészségnap, Batyus Bál, Anyák Napja, Évzáró, Ballagás, közös kirándulások), lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére.

Kapcsolattartás egyéb partnerekkel

A bölcsőde, iskola, óvoda kapcsolatai:

A két Szegfű utcai óvodába a városrész **MIVA bölcsődéjéből** jönnek a gyermekek, kapcsolatunk jó. A Fő utca óvodába általában otthonról vagy a város egyéb bölcsődéjéből jönnek a gyermekek.

Az **Erzsébethelyi Általános Iskolába** kerül a két Szegfű utcai óvoda nagycsoportosainak többsége. A szabad iskolaválasztást kihasználva néhány gyermek jelentkezik a város más iskoláiba. A Fő utca óvodából a város más iskoláiba kerülnek a gyermekek, mivel Mezőmegyeren nem működik iskola.

Az iskolába kerültek előmeneteléről tájékoztatást kapunk, követjük a fejlődésüket. Az iskolavezetéssel, tanítókkal rendszeres a kapcsolatunk.

Rendezvényeinken alkalmasszerűen részt vesznek az alsós iskolások (műsor, szereplés). Együttműködésünket, programjainkat minden év szeptemberében Együttműködési tervben rögzítjük.

Együttműködés a közoktatás irányításával, a szakmai szolgáltató és egyéb szervezetekkel:

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatával, a Polgármesteri hivatallal való kapcsolattartásunk folyamatos (Polgármester, Képviselőtestület, Oktatásért felelős Alpolgármester, Oktatási Bizottság, Oktatási iroda, Kisebbségi, Érdekegyeztető és Külkapcsolati Bizottság, stb.) A fenntartó számos kérdésben döntési, ellenőrzési, értékelési és jóváhagyási jogkörrel rendelkezik, melyeket jogszabályok szabályozzák.

Napi kapcsolat alakult ki az **Oktatási Osztály** dolgozóival. A személyes találkozások mellett telefonon és írásban történik a kommunikáció.

A **Közfoglalkoztatási csoport** nagy segítséget nyújt közcélú munkások kiközvetítésével, karbantartási, kerti, adminisztrációs és takarítási munkához. Közhasznú munkások pedig segítenek az intézmény karbantartásában.

Képviselőinkkel élő a kapcsolat, anyagi, erkölcsi támogatást nyújt, látogatja rendezvényeinket.

Óvodánk **3 Alapítványa** segít a gyermekek óvodai tevékenységének támogatásában.

A Pedagógiai Szakszolgálat közreműködését is igénybe vesszük, a problémás gyerekek vizsgálata és a kontrollvizsgálatok miatt.

Az Esély Pedagógiai Központtal a gyógypedagógiai ellátás és a célzott terápiák szervezésében és megvalósításában a folyamatos kapcsolattartásra törekszünk,

A logopédiai ellátás az óvodákban történik, külön fejlesztő szoba áll rendelkezésre. Nagyban segíti a rászorult gyermekeket, pozitív hatást tapasztalunk minden gyermeknél.

Kapcsolatot tartunk a **Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal**.

A **közművelődési intézmények (Csabagyöngye Kulturális Központ, Jamina Községi Ház), mezőmegyeri „Arany János” Művelődési Ház** rendezvényeit a gyermekek érdeklődésüknek megfelelően látogatják csoportosan a pedagógus vezetésével vagy egyénileg szüleikkel. Az utazási költséget és belépő díjakat a szülők finanszírozzák.

A gyermekek egészségének megőrzése, figyelemmel kísérése szempontjából kapcsolatot tartunk az Egészségügyi alapellátás keretein belül, a házi gyermekorvossal, fogorvossal, védőnővel.

A kapcsolattartás formája:

- alkalmankénti esetmegbeszélések,
- zárt közösségben előforduló élethelyi problémák kiszűrése védőnő segítségével,
- tanköteles gyermekek részére iskola előtti alkalmassági vizsgálat, melyre a szülő viszi el gyermekét,
- fogorvosi szűrések,
- védőnő által szervezett egészségügyi előadások.

A családok szociális, működésbeli problémái egyre több plusz feladatot adnak a fenntartónak, óvodáknak. Ebben igyekszik segíteni a **Családsegítő és Gyermejjóléti Központ** is.

Részt veszünk a városi szervezésű sportprogramokon (Óvodai Sportnap).

A nagycsoportosok „vízhez szoktatása” az Önkormányzat szervezésében, az éves költségvetés terhére, lehetőség szerint történik.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

6. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

Ünnepeink, hagyományaink ápolása közben az együttjátzás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

A rendezvények pontos időpontját az óvoda munkatervében határozzuk meg, ezen időpontok - a szülők számára - a csoportok faliújságain olvashatóak.

Az óvodai ünnepek, ünnepélyek tartalmi és formai változáson mentek át. A gyermekekhez közel álló ünnepeket főként a csoportokban szervezzük az óvónők irányításával, a szülők közreműködésével.

Hagyományos csoportünnepély a Téliapó, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja.

Ünnepek, néphagyományok: Szüret (szept. 29-okt. 28.), Mihály nap (szept. 29.), Mindenszentek napja (nov. 1.), Mikulás, Karácsony, Szilveszter, Vízkereszt (jan. 6.), Farsang (febr. 25.), Sándor, József, Benedek (márc. 18-19-20.); Húsvét, Pünkösd.

Nemzeti ünnepeink: az 1848-as forradalom ünnepe (március 15.), az államalapítás ünnepe (augusztus 20.), a Harmadik Magyar Köztársaság kikiáltásának ünnepe és az 1956-os forradalom ünnepe (október 23.)

Ezeket az ünnepeket a csoportokban versekkel, dalokkal ünneplik, valamint a városi ünnepségeken is részt veszünk.

Egyéb ünnepek, megemlékezések: a Nemzeti Összetartozás Napja – a trianoni békeszerződés aláírásának (1920.) évfordulója (június 4.), aradi vértanúk napja (október 6.). Városi ünnepségen veszünk részt és csoportszinten beszélgetés keretében emlékezünk meg erről a napról.

Jeles napjaink a környezet- és természetvédelemben: Takarítási világnap (szept. 21.), Állatok világnapja (okt. 4.), Füstmentes nap (nov. 17.), Víz világnapja (márc. 22.), Föld napja (ápr. 22.), Madarak és fák napja (máj. 28.).

Egyéb jeles napok: A zene világnapja (okt. 1.), Idősek világnapja (okt. 1.), Takarékosági világnap (okt. 30.), Nemzetközi Nőnap (márc. 8.), Anyák napja (május első vasárnapja), Gyereknapi (május utolsó vasárnapja).

A gyermeknapon színes rendezvényekkel, vidám játékokkal lepjük meg a gyermekeket.

Az évzárót, a búcsúzást év végén együtt ünnepeljük, valamennyi csoport részvételével.

A gyermekek név és születésnapját megtartják a csoportokban.

A szlovák csoportban megemlékezést tartunk a Nemzetiségek Napja alkalmából (december 18.) – nyílt nap keretében.

A gyermekekkel rendszeresen járunk kirándulásokra évszakokhoz kapcsolódóan (Szabadkígyósi Kastélypark, Liget, Múzeum, Tájház, szarvasi Arborétum, szegedi Vadas park, gyulai Tanyamúzeum, Repülőtér, szanazugi lovas park, Gyula Városerdő).

A szlovák csoport a városi szlovák szervezetek, egyesületek rendezvényein is részt vesz.

A megyei könyvtárat nemcsak a rendezvények alkalmából látogatják a csoportok, hanem a könyvekkel is ismerkednek.

A Színház, a Mozi, a Meseház, a Vasutas Művelődési Ház, Csabagyöngye Művelődési Központ, Munkácsy Emlékház alkalmi szervezéseit is igénybe vesszük.

A Meseházban a nagycsoportosok alkalomszerűen részt vesznek kézműves foglalkozásokon. Célunk, hogy új és új módszerekkel, eszközökkel, anyagokkal ismerkedjenek meg.

A hagyományok ápolása érdekében igyekszünk felkelteni az érdeklődésüket a régi, népi hagyományok iránt. Felkutatjuk a szülők, nagyszülők körében a lehetőségeket, mindig kihasználjuk az aktualitást (pl. szövőszék, fazekas, állattartás a tanyán stb.).

A szlovák csoportban a nemzetiségi hagyományok ápolása kerül előtérbe, (öltözködés, ételek).

A kirándulások, vendégművészek fogadása és egyéb rendezvények – szülők által fizetendő - költségéről a Szülők határoznak a tanév első Szülői Értekezletén, a térítéses programokat ezután véglegesítjük.

7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek belső szükségleteire épülő, kényszer nélküli tevékenység, örömszerző forrás.

Élmény, mely közben tapasztalatokat szerez a környező világról. A játék a valóságot tükrözi, minden, ami a gyerek számára jelentős megjelenik benne.

Játék közben fejlődnek készségei, képességei, különösen a beszéd és kommunikáció készsége, fantáziája mozgáskészsége.

Fejlődése a gyermeki személyiség fejlődésének tükrözi, a szocializációt és az érzelmi, értelmi fejlődés menetét, aktuális állapotát is lemérhetjük rajta.

Az óvodai játéknak 2 formája van, a **szabad játék** és a **játék jelenléte a tanulásban**.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Szabad játék

A gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget.

A gyermekek szabad képzettársításaira épül és benne csak spontán tanulási forma érvényesül. A játék célja maga a játszás, melyet a gyermek fogalmaz meg, s amely az örömszerzés által motivált.

Az óvodapedagógus szerepe itt is meghatározó. Az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége, a gyermekek igénye, szüksége szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával szolgálja a játék kibontakozását, a gyermekek szabadságának és önállóságának teljes mértékű tiszteletben tartásával.

A játék jelenléte a tanulásban

A játék többféleképpen lehet jelen a tanulásban:

- A játék beépül a tanulási folyamatba.

- Kezdeményezett játék formájában.
- A tanulási folyamat színeződik egy-egy játékos mozzanattal.

Programunkban szélesan értelmezzük a tanulást. A gyermekek örömmel, spontán tanulnak a játékban. Értelmi képességük - (érzékelésük, észlelésük, emlékezetük, figyelmük, képzeletük, képszerű, és szemléletes gondolkodásuk) - a cselekvések során fejlődik. Kezdetben az utánzásos minta, és a modellkövetéses magatartás-, és viselkedés tanulás folyamatában az óvónő a főszereplő, de a későbbiekben felerősödik a társak hatása is.

Napirendünkre a folyamatosság jellemző. Törekszünk arra, hogy a játékidőt minél kevesebbet szakítsuk meg. Az „ismeretátadás” a játékidőbe ágyazódik be, ezért a szervezési feladatok nagy odafigyelést igényelnek az óvónőktől.

Az óvónő a játékidőben kezdeményez, szervez sokféle tevékenységet, melyek számtalan feladat megoldási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. Az óvónőnek ez a viselkedése kínálatot jelent, és az egész nap során érvényes más-más formában. Egy-egy dologba jobban elmélyedhetnek, belemerülhetnek. E közben mód van a gyermekek egyéni tempójához való igazodásra, a személyes bánásmódra és a helyzet igényelte ismeretek feldolgozására, alkalmazására.

Az óvónő az alábbi tevékenységterületekre építi a kezdeményező tevékenységét:

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- külső világ tevékeny megismerése, környezetünk mennyiségi és formai összefüggései.

Az egészséges testi-lelki képességekkel rendelkező kisgyerek sok mindent eltanul a felnőttől elsősorban utánzással és mintakövetéssel, majd a későbbiekben megjelennek másfajta tanulási módok elemei is (pl. ingertársulás és megerősítés, belátásos tanulás, felfedezés, probléma megoldó eljárások gyakorlása).

A kisgyermek határozottan igényli az ismétlést - a gyakori próbálkozásaival és a különböző tanulási formákkal lassan kialakul a szemléletes gondolkodása, és bizonyos helyzetekben megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei.

Célunk:

- A gyermek személyisége, énképe pozitívan alakuljon.
- A gyermek fejlődésének elősegítése.
- A szabad, korlátozások nélküli játékfolyamat kibontakoztatása, a kötetlenség elősegítése.
- A gyermek ismerje meg és tartsa be a nyugodt játékhoz szükséges szabályokat.
- *A sajátos nevelési igényű gyermek irányított segítséggel tudjon gyakorló, konstrukciós játékkal játszani, egyszerű szabályjátékban rész venni és spontán játéktevékenységet is végezni.*

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz szükséges optimális feltételek megteremtése: nyugodt légkör, elegendő idő, megfelelő hely, megfelelő eszközök biztosítása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.

- Szituációtól függő játéksegítő módszerek alkalmazása, mely játékot követő, szemléltető, szabadon cselekedtető.
- Szükség esetén a gyermeket megtanítani a játékeszközök használatára.
- A gyermek önállóságának, a játék szabadságának tiszteletben tartása.
- Csak akkor avatkozzon bele a játékba, ha a gyerekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.
- A gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése a játék során, a játékban rejlő fejlesztés kihasználása.
- A játék fontosságának felismertetése a szülőkkel.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Nyugodt légkör

A gyermek számára fontos az otthonán kívül eltöltött idő érzelmi töltése, hogy pozitív érzelmi légkörrel telített-e az óvodai légkör. Lényeges, hogy az óvónő-gyermek között meghitt érzelmi viszony alakuljon ki. Ez az alapja a gyermek jó óvodai közérzetének. Fontos, hogy a gyermek szabadon dönthessen, hogy kivel és mivel játszik, milyen helyet választ játékához.

Törekszünk arra, hogy a nap folyamán a gyermekek sokféle játékot szervezhessenek és segítjük játéktevékenységüket a gyermeki önállóság biztosítása mellett. A magányosan játszó gyermekeket segítjük abban, hogy a közös játékba bekapcsolódhassanak.

Idő

Az elmélyült játék kialakításához minél hosszabb, megszakítás nélküli időt biztosítunk. Ennek érdekében a tízórait folyamatosan bonyolítjuk le, így biztosítjuk a játék folyamatosságát és folyamatát. Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb lehetőség van fejlődésének elősegítésére.

Megfelelő hely

Az óvodában folyó játék tere a csoportszoba és az udvar. A csoportszoba adta lehetőségekkel úgy gazdálkodunk, hogy mindenki nyugodtan tevékenykedhessen. Figyelünk a más-más tevékenységet folytató gyermekek helyigényére.

A bútorokat és a felszereléseket úgy helyezzük el, hogy minél több szabad terület adjunk a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz. Lehetőséget, helyet biztosítunk a szőnyegekben az építő, konstruáló játékoknak, megfelelő asztalokon az ábrázoló, kézimunka tevékenységeknek. A kicsiknél lehetőséget adunk az egyéni pihenő vagy búvóhelyek létrehozásához. Figyelünk arra, hogy legyenek állandó játszóhelyek, de a gyermekek játékától függően, legyen lehetőség a változtatásra is. Az udvaron a gyerekek szabadon választják meg a helyet a tevékenységekhez. Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de itt is kialakítjuk a különböző tevékenységek helyét (rajzolás, babaszoba, homokozás, pancsolás, stb.).

Eszköz

A játékirányítás szempontjából fontos a játékszerek, játékeszközök megválogatása, hiszen jelenlétük bizonyos fokig motiválják a játék témáját. Ezért megpróbáljuk a gyermekek által leginkább kedvelt és hozzájuk közelálló játékszereket, eszközöket felkínálni (bábok, babák, jelmezek, vizuális eszközök, kockák, stb.). Játékszereink esztétikusak, könnyen tisztíthatók és veszélytelenek. Különböző anyagokból készültek, egymással variálhatók. A kiscsoportosok érzelmileg erősen kötődnek játékszerekhez, ezért számukra lehetővé tesszük, hogy otthoni, kedvelt tárgyaikat behozhassák az óvodába.

A nagyobb gyermekek számára bővítjük a választékot, nehogy a játék egyhangúvá, sablonossá váljon.

A fejlesztési feladatok megvalósítását befolyásolja az eszközök kiválasztása.

Fejlesztési hatásuk szerint a **vizuomotoros és vizuális játékok** lehetnek: figyelemfejlesztő játékok, emlékezetfejlesztő vagy felismerő játékok, stratégiai játékok vagy értelemfejlesztő játékok.

Mivel programunk egyben mozgásfejlesztő program, ezért a játék alatt is biztosítjuk a gyermekek számára a mozgáshoz szükséges eszközöket.

Nagymozgások fejlesztéséhez: bady-roll, egyensúlyozó korong, deszka, műanyag téglák stb. Az udvaron különböző méretű labdák, karikák, ugróiskola, mászóakák, tornapadok, kerékpárok, rollerek.

Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztéséhez: különböző méretű építő, összerakó, konstruáló játékok, kirakók, gyöngyök, papírok, ollók, vizuális eszközök, kalapács, stb. Az udvaron labdák, célba dobáshoz karikadobáló, homokozáshoz eszközök.

Szociális játékok eszközei:

Nagyméretű tükör, melynek nagy jelentősége van a gyermek testsémájának kialakulásában. A család játékhoz babák, mackók, babaruhák, bababútorok. A családi kapcsolatokat és a felnőttek munkáját utánzó szerepjátékokat nemcsak babákkal, hanem egymással, a szerepeket kiosztva is játsszák. Ehhez a megfelelő kellékeket, jelmezeket biztosítjuk a számukra (sapkák, kalapok, fátylak, kosarak, ruhák).

Játék fajták:

Gyakorlójátékok:

- A gyermek ismétlések révén, a különböző képességeit gyakorolja
- Érzékszervi-mozgásos, kísérletező játék, mely közben elsajátítja a gyermek az egyszerű tárgyak használatát, illetve az elsajátítás során kialakul a mozgáskoordinációja
- Jellemzője a mozgás, tárgyakkal végzett manipuláció, az ismétlés, utánzás

Szimbólikus-szerepjátékok:

- Az óvodás gyermek domináns tevékenysége, melyben a gyermek fiktív vagy valóságos élményeket (pl. kitalált személy, állat, gyerek, természeti jelenség) sajátos játékkörülmények között „mintha” helyzetben- a képzelete segítségével újra alkot, felvett szerepben eleveníti meg.
- Megjelenik a drámai elem, melynek forrásanyaga általában irodalmi alkotás, de lehet a gyermek kitalációja is.
- Utánzó játékként, a szerepjáték olyan külsőleg megnyilvánuló viselkedési forma, mely a tapasztalatban elraktározott események elpróbálása és összefoglalása.
- A szerepjátékoknak nagy hatása van a gyermek egész személyiségfejlődésére, hiszen eközben kapcsolatot teremt társaival, átéli az alá-fölérendeltségi viszonyokat, konfliktusokba kerül, majd megoldja azokat.
- A játék folyamán a gyermek szabályokat hoz létre és tartat be.
- Az egész szocializációs folyamatot elősegíti.

Konstruáló játékok, alkotó játékok:

- Építő játékok - elemekből a saját elgondolás alapján alkot valamit
- Különböző anyagokból új tárgyak, alkotások készítése elsősorban a játékokhoz, vagy pusztán az alkotás örömeért

- Konstruktív játékok - készülhet minta, rajz, ábra után önálló játékként vagy más játékkal kombinálva

Szabályjátékok - az óvodások játékának legfejlettebb csoportjai, melyek előre meghatározott pontosan betartandó szabályok szerint folynak.

Az óvodás gyermek legnagyobb teljesítménye az anyanyelv elsajátítása, a befogadó, beleérző figyelem segítségével. Ez megnyilvánul az értelemre hangoltságukban, cselekedeteikben, a játékra és mesélésre figyelésben és a beszédében.

Képességfejlesztés lehetőségei a játékban:

Pl.: szókincsbővítés; beszédkultúra fejlesztés; formaalakítás mozgással; ítélőképesség; kapcsolatteremtés; keresztcsatornák; kérdéskultúra; önálló helyzetmegoldásokra való képesség; szándékos figyelem; taktilis csatorna fejlesztése, időrendiség fejlesztése, stb.

A fejlesztőprogram alkalmazása a játék terén:

MOZGÁSFEJLESZTÉS

- Nagymozgások fejlesztése: fogójáték alatt, mászókázás
- Egyensúlyérzék fejlesztése: hintázásnál
- Szem-kéz koordináció fejlesztése: építő- és kirakójátéknál
- Szem-láb koordináció: ugróiskola játszásánál.

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Személyi zóna alakítása: „papás-mamás” szerepjáték során
- Testrészek funkciójának fejlesztése: „orvosos” játék által
- Testfogalom elmélyítése: babafürdetésnél
- Tárgyhoz viszonyított testhelyzet: építésnél

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Térpercepció: a bútorok felhasználása, mozgatása játék során
- Vizuális észlelés fejlesztése: memória-játékokkal
- Alakítás, formaállandóság: várépítés során
- Keresztcsatornák fejlesztése: „ügyes boci” társasnál

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Fogalmak kialakítása, elemek hozzárendelése során
- Játékeszközök megnevezése
- Szerepjáték alkalmával, szerephű párbeszéd

Anyanyelvi nevelés a játékban

- Az óvónő beszéde, hangja egész viselkedése minta, a szókapcsolatok, nonverbális jelzések, hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.
- A beszéd természetes körülménye, a játék, mely lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására.
- Szókincsbővítés - az óvónő használja a téri irányok, téri helyzetek kifejezéseit, az időhatározókat, névmásokat és a különböző tevékenységeket nevezze meg.

- Anyanyelvi játékok szervezése.

Valljuk, hogy a gyermekeket (nem direkt módon), meg kell tanítanunk játszani. Ezt a feltételek megteremtésével igyekszünk biztosítani (nyugodt légkör, megfelelő hely és idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények biztosítása).

A játékban nagy jelentősége van a gyermek ismeretének, a differenciált eszközök biztosításának, hogy a bármely területen kiemelkedő képességű és a sajátos nevelési igényű gyermek is megtalálja a számára legmegfelelőbb eszközt és tevékenységet, ami további fejlődését elősegíti.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek akár több napon keresztül is egy játék témában együtt játszani.
- Játékunkban domináns szerepet kap a szerepjáték.
- Képesek építményeket létrehozni, meséket dramatizálni, bábozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben a viselkedési szabályok betartására törekednek.
- Interakciójuk színes, kulturált érthető.

A külső világ tevékeny megismerése

Programunk koncepciója szerint (komplexitás), a környezet megismerésére nevelés köré csoportosítjuk az óvodai nevelés témaköreit. Ez lehetővé teszi, hogy az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes, nemzeti, etnikai értékeket, hagyományokat, szokásokat átadjuk, közvetítsük a gyerekek felé, aktivitásukra, érdeklődésükre alapozva. Alapvetőnek tekintjük a gyermekek társas és természeti környezetével való kapcsolatát.

Célunk: hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből. Az aktuális ismereteikre, tapasztalataikra építjük az új ismereteket, mélyítjük, rendszerezzük a meglévőket.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek spontán érdeklődése, kíváncsisága, megismerési vágya az alap.

Feladatunk: pozitív érzelmi viszony megalapozása a gyermek szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetével kapcsolatban. Az élő és élettelen világ megismerése, megszeretése cselekvések, tapasztalatok útján.

Társadalmi, természeti környezetünk – a város, a falusias jelleg – sokrétű ismeret megszerzésére ad alkalmat. A világ megismerésében, feldolgozásában sokat segít az a rengeteg új információ, ami hat a gyermekekre (TV, videó, mozi, könyvek, folyóiratok). Szívesen beszélnek erről, és az óvónők is nyitottak a témák rögzítésére, újra feldolgozására, beszélgetésre.

A környezetismereti nevelés változatos módszerei; a beszélgetés, séta, kirándulás, játék, kísérletezés, gyakorlás, szimulációs játékok, csoportszobai és udvari tevékenységek, folyamatos és alkalmi megfigyelések, gyűjtés. A fejlesztő program sok eleme a környezeti nevelés témakörére épül; mozgásra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Környezethez és természethez fűződő pozitív viszony közvetítése a gyermek és a szülők felé.
- Idő, hely, lehetőség biztosítása a megismerési, tapasztalási, megfigyelési folyamatokra.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességek fejlődésének elősegítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Környezetbarát környezet, harmonikus viselkedéshez szükséges készségek és jártasságok megalapozása.
- Környezettudatos magatartás alakítása.

A külső világ megismerésének témakörei:

- Család
- Óvodások vagyunk
- Évszakok: ősz, tél, tavasz, nyár
- Testünk
- Közlekedés
- Állatok
- Színek
- Az óvoda környéke
- Az emberek munkája
- Nagycsoportosok vagyunk – iskolások leszünk

Egyéb felhasználható témakörök:

- Napszakok
- Föld, talaj
- Víz
- Levegő
- Idő
- Tűz
- Népek

„Állatbarát Óvoda” Program a Szegfű 87-89. számú Székhely Óvodában:

„Bárcsak megértenék az emberek, hogy az állatok ugyanolyan kiszolgáltatottak, s ugyanúgy függenek tőlünk, mint a gyerekek; ezt a gyámságot ránk ruházták.” James Herriot

Az „Állatvédelem gyerekeknek” szerkesztőbizottsága az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi, Jogi, Elemző- és Módszertani Központjának szakmai támogatásával „Állatbarát Óvoda” címet kaptunk. A címet minden évben meg kell újítani.

Számunkra nagyon fontos, hogy a gyerekek már kora gyermekkorban megismerjék az állatok védelmének fontosságát. Kihhasználva a szociális tanulás nyújtotta lehetőséget, személyes viselkedés mintával példát mutatunk számukra. Az állatok szeretetén keresztül empátiát, toleranciát tanulnak.

Olyan programokat, tevékenységeket, kirándulásokat szervezünk a gyerekeknek, melyek által sokoldalúan, közvetlen módon jutnak ismeretekhez, tapasztalatokhoz, megismerhetik az őket körülvevő élőlényeket és megtanulják, hogyan gondoskodhatnak róluk.

Célunk: a természet és az élőlények szeretetére, tiszteletére nevelés.

Feladatunk: változatos és kreatív programok segítségével, a gyerekek számára beépítjük a mindennapi tevékenységekbe a felelős állattartás fontosságát, az állatokkal való helyes bánásmódot és ezzel az állatok védelmére neveljük őket.

Az éves Munkaterv tartalmazza az Állatbarát Óvodai programokat, Az éves Beszámoló pedig a megvalósulást.

A Fő utca 8. számú Telephely Óvoda, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel kapcsolatban álló „**Madárbarát Óvoda**” címet kapta meg 2009-ben. Mivel a városi madarak hozzászoktak az ember jelenlétéhez, az odúhoz a fiókáit etetni érkező, vagy a madáritatóban fürdő madarak megfigyelése életre szóló élményt jelent a gyerekeknek. A program legalább olyan mértékben szól az emberekről, mint a madarokról, hiszen a jelenlétük nem csak hasznos, de rengeteg élményt is kínál. Szükség szerint etetjük, itatjuk és megfigyeljük udvarunkban a madarakat.

Madárvédelmi eszközök és módszerek:

- odú kihelyezése fákra, lehetőleg úgy, hogy csoportszobák ablakaiból is rájuk lehessen látni. Megtelepülő fajok: széncinege, kék cinege, barátcinege, mezei veréb, házi veréb, stb.
- Ablakitató; elkerített részen, a talajon kialakított kerti itató, vagy kerti tó; 1-1,5 m magasra biztonságosan rögzíthető itatótálca. Az itatóban mindig legyen friss víz, télen naponta egyszer a jég eltávolítása után hideg csapvízzel töltjük fel az itatót.
- Téli madáretetéshez elsősorban az ablakból is megfigyelhető, az ablak elé lógatható cinkegolyó, ablaketető, dúcetető, 1-1,5 m magasra biztonságosan rögzíthető etetőtálca.
- Orgona, fagyal, gyöngyvessző, nyári orgona bokrok vagy sövény, és egynyári virágok ültetésével az óvodaudvar lepke- és rovarbaráttá is válik.

„Biztonságos Óvoda” Program a Szegfű 11. és Fő utca 8. számú Telephely Óvodában

A program célja a gyermekeket érintő legfontosabb közlekedésbiztonsági ismeretátadás támogatása, valamint az óvodai nevelési programba integrálható közúti közlekedésbiztonsági módszertan és oktatási segédletek megismertetése az intézményekkel, óvodapedagógusokkal, és ez által az intézmények közlekedésre nevelési tevékenységének támogatása.

Elsődleges cél a gyermekek, mint védtelen közlekedők közlekedésének biztonsága, az óvodások érzékenyítése, biztonságos közlekedésre felkészítése a korcsoport sajátosságait figyelembe véve.

A közlekedésre nevelés feladatai:

- Megtanítani, mi a helyes és mi a helytelen a közlekedésben.
- Az alapvető közlekedési ismeretek játékos átadása.
- Szülők és pedagógusok bevonása az attitűdváltozás elérése érdekében.

Lehetőségek a megvalósításra, együttműködésre:

- Kresz-park látogatása, programok szervezése.
- Kresz pálya kialakítása az óvoda udvarán.
- Társasjátékok a témához kapcsolódóan.
- Kerékpáros ügyességi verseny, kerékpár tartozékainak ismerete.
- Közlekedési táblák ismerete.
- Közlekedési szabályok ismerete.
- Helyi civil közösségek, önkormányzat, rendőrség bevonása.
- Játékos közlekedési vetélkedő családok bevonásával.

Mintakövetés szerepe a közlekedésre nevelésben:

A gyermek szinte akaratlanul és tudattalanul lemásolja környezete szereplőinek viselkedését. A közvetlen környezetükben lévő felnőttek közlekedési magatartása, személyes példamutatása jelentős mértékben meghatározhatja a gyermek közlekedési szabályokhoz való hozzáállását. Amennyiben a gyermek azt látja, hogy a szülők, óvodapedagógusok betartják a közlekedés szabályait, s őt is hasonló szellemben nevelik, akkor a pozitív minta tovább öröklődhet.

Képességfejlesztés lehetőségei a külső világ megismerése által:

Pl.: szókincsbővítés; beszédkultúra fejlesztés; formaalakítás mozgással; ítélőképesség; kapcsolatteremtés; keresztcsatornák; kérdéskultúra; önálló helyzetmegoldásokra való képesség; szándékos figyelem; taktilis csatorna fejlesztése, időrendiség fejlesztése, stb.

A fejlesztőprogram alkalmazása a külső világ megismerése terén (példákkal):**MOZGÁSFEJLESZTÉS**

- Nagymozgások: járás, szánkózás, állatok mozgásának utánzása, stb.
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: asztalidisz készítése, séta, falevél, kövek, gyűjtése, stb.
- Finommotorika fejlesztése: süteménysütés, növénygondozás, hóember építés, stb.

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete, meghatározott testrészekre koncentráció (pl. öltözködés, torna közben).
- Testfogalom: képen, rajzon felismeri az egyes testrészeket.
- Testkoordináció. Oldaliság gyakorlása séta, játék közben.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Vizuális észlelés fejlesztése: mozgó állat szemmel követése.
- Alakítás, formaállandóság, azonosság, szín szerinti csoportosítás: állatok megfigyelése a természetben.
- Térpercepció: udvari játék, kirándulás, séta, növénygondozás.
- Tapintásos észlelés fejlesztése: nedves homok formázása, anyagokkal való ismerkedés, stb.

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Testrészek, tárgyak megnevezése.
- Térirányok megnevezése

- Napszakokhoz, évszakokhoz, időjáráshoz kapcsolódó tevékenységek, jelenségek megnevezése.
- Mozgások, cselekvések megnevezése.
- Színek

Anyanyelvi nevelés

- Kommunikációs készségek fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- Szókincsbővítés: szinonimák, névelők, névutók, rokon értelmű szavak, igeidők, igemódok, igeragok.
- Tulajdonnevek pontos elsajátítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismerjék az élőlények főbb csoportjait (ember, állat, növény), és jellemezzék azok néhány lényeges tulajdonságát.
- Pozitív viszony alakuljon ki környezetével - szereti, óvja, védi a természetet, az állatokat.
- Váljanak képessé saját véleményük megfogalmazására a környezetvédelem, állatvédelem területén.
- Kialakulóban van hovatartozás-, és biztonságérzetük.
- Szűkebb természeti és társadalmi közegében otthonosan mozognak.
- Tudják lakcímüket, születésük idejét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Ismerjék az emberi test felépítését, legyenek képesek a testrészek, érzékszervek beazonosítására önmagukon.
- A kísérletezések, megfigyelések hatására legyenek képesek egyszerű ok-okozati összefüggések megértésére, problémák megoldására.
- Tudjanak különbséget tenni az évszakok, napszakok között, ismerjék jellegzetességeiket.
- Váljanak gyakorlottá az elemi közlekedési szabályok betartásában, tudjanak tájékozódni szűkebb környezetükben.
- Ismerjék a közlekedési eszközöket, azok tulajdonságait.
- Folyamatosan fejlődjenek képességeik, a tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás területén.

Néphagyományörzés:

Célunk: nevelőmunkánk során az ismeretek közvetítésével, a közösen átélt élményekkel megalapozni a természetes műveltséget, lerakni a hazaszeretet csíráit. A nemzeti és népi hagyományok ápolása, továbbvitele.

Néphagyományörzésünk elsősorban a jeles napokhoz, a különböző évszakok változásához, egyházi ünnepekhez (karácsony, betlehemezés, húsvét, pünkösdölő, stb.) kapcsolódik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Ismertesse meg a gyermekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, hogy megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Tegye lehetővé a gyermekek számára a helyi népszokások, néphagyományok, népművészet, népi kultúra tárgyainak megismerését.

- A gyermekek érdeklődésére, ismereteire alapozva ismertesse meg a népi kismesterségeket – szövés, fonás, mézeskalács készítés, népi gyerekjátékok készítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen hallgat népzénét, népmesét, népi mondókát,
- Szívesen játszik, alkot természetes anyagokkal, tárgyakkal,
- Ízlésvilága befogadja a népi művészet tárgyait, eszközeit,
- Élvezi a közös ünnepeket, jeles napokat, hagyományőrző tevékenységeket.

A gyermekek megismerik szülőföldjüket, az ott élő embereket, a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Erősödik bennük a szülőföldről való kötődésük.

Környezet és természetvédelem:

Célunk: a gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, tisztaságának szépségének védelmét.

Óvodáskor végére kialakulnak a gyermekek alapvető személyiség jegyei, ezért fontos már ebben az életkorban a napi életet átható, tudatos természet szeretetre, gondozásra nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoportszobában alakítson ki egy élő-természetsarkot, ahol a gyermekek elhelyezhetik a közösen gyűjtött terményeket, terméseket, kavicsokat, kagylókat, „kincseket”.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyerekek számára elérhető helyen legyenek természettudományos könyvek, kísérletezéshez, megfigyeléshez szükséges eszközök (nagyító, látcső, csíráztatási eszközök, stb.).
- A gyerekek ismertesse meg a csíráztatással, hajtatással.
- Biztosítson lehetőséget arra, hogy a gyerekek részt vehessenek az udvar gondozásában (levélsöprés, locsolás, hólapátolás, stb.)
- Tegye lehetővé, hogy a **magasággyásos kiskertekben** a gyerekek gondozzanak növényeket, virágokat, zöldségeket.
- Kirándulások, séták előtt hívja fel a gyerekek figyelmét arra, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma, példamutatással tanítsa meg őket a helyes viselkedési szabályokra.
- Keltse fel a gyermekekben a természet iránti érzékenységet.
- Érzékszerveiken keresztül ismertesse meg a gyerekekkel a természetet.
- Hívja fel a gyerekek figyelmét a környezetszennyezés romboló hatására, beszélje meg velük, hogyan lehetne ezt megelőzni, rendbehozni.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a szelektív hulladékgyűjtés hasznosságát, módját és alkalmazzák az óvodai élet során is.
- Működjön együtt a szülőkkel a természet megszerettetésében, megóvásában, a helyes társadalmi magatartási formák kialakításában.

„Zöld őr” program

Az óvoda nagycsoportjától kezdve biztosítja az egészséges óvoda-iskola átmenet kialakulását.

A gyerekek megismerkedhetnek a környezettudatos életmóddal. A szemléletformálást Zénó, a méhecske segíti. Ő a főszereplője annak a munkafüzetnek, mely a környezetvédelem jeles napjai köré épült, játékosan tanítva a gyerekeket ebben a témában. A munkafüzet a zöld szemlélet elsajátítását gyakorlati szinten is ösztönzi. A változatos, mindig különböző képességi területeket fejlesztő feladatok által a gyerekek fejlődnek. Megerősíti, elmélyíti és visszacsatolja a gyakorlati meg tapasztalás által szerzett ismereteiket.

A munkafüzetben megjelenő fejlesztési területek:

- Környezeti nevelés
- Anyanyelvi kompetencia
- Számolási készség fejlesztése
- Logikus gondolkodás fejlesztése
- Tér-irány differenciálás
- Rész-egész viszony
- Alak-háttér differenciálása
- Finommotorika fejlesztése

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései /matematikai nevelés/:

Célunk: hogy a gyermekek koruknak megfelelően ismerjék meg környezetük mennyiségi, formai, kiterjedésembeli összefüggéseit. Feladatunk a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, a logikus gondolkodás megalapozása. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkoznak a gyermekek, így szinte természetes módon ismerkednek meg velük.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek ismereteinek megfigyelése, továbbfejlesztése, aktivizálása.
- A logikus gondolkodás fejlesztése, mely a problémahelyzetek létrehozásával, megoldásra ösztönzéssel érhető el.
- A gyermek érdeklődésére alapozva természetes élethelyzetekben tegye lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését, és juttassa el gyermeket arra szintre, hogy ezeket a tapasztalatokat a gyermek tevékenységeiben alkalmazza.
- Játékosan, sokféle cselekvéssel, minden érzékszervet megmozgatva fejlessze a matematikai képességeket.
- Tapasztalási lehetőségek teremtésével a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, térbeli viszonyok megismertetése.
- A gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazítva, egyéni fejlesztés, speciális, differenciált tevékenységek tervezése, megvalósítása.
- Speciális eszközökkel, a feltételek biztosításával a hasonlóságok és különbségek felismerésének fejlesztése, a percepciók zavarok kiküszöbölése.
- Mennyiségi, téri relációk összemérése, a darabszám változásának, a tükörképpel való tevékenykedés felismertetése.

Témakörök:

- Halmazok képzése
- Halmazok összehasonlítása tulajdonságaik szerint
- Halmazok szétválogatása, bontása részhalmazokra
- Halmazok elemeinek sorba rendezése
- Halmazok összemérése becsléssel, párosítással, másolással
- Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Kis számok összkép alapján
- Sorbarende zett elemek helye a sorban: sorszámok
- Tapasztalatok a darabszám változásairól
- Építések, alkotások, szabadon és másolással, valamint egy feltétel megadásával
- Tevékenységek tükörrel
- Tájékozódás a térben
- Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban

A fejlesztőprogram alkalmazása a matematikai nevelés terén:**MOZGÁSFEJLESZTÉS**

- Nagymozgások: térbeli tájékozódás.
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: méréseknél.
- Finommotorika fejlesztése: eszközökkel való manipuláció.

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete: tevékenységek tükörrel.
- Test személyi zónájának alakítása: oldaliság alakítása, a test elülső és hátulsó zónájának alakítása, függőleges zóna alakítása, tárgyakhoz viszonyított testhelyzet, testrészek funkciója, testfogalom méréseknél.
- Lateralitás, oldaliság fejlesztése: szimmetria.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Tapintásos, kinezetikus észlelés fejlesztése: formák, testek.
- Vizuális ritmus fejlesztése: sorozatok.
- Alaklátás, formaállandóság fejlesztése: építések, alkotások másolása.

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Tárgyak megnevezése.
- Térirányok, térbeli viszonyok megnevezése.
- Cselekvések megnevezése.
- Időviszonyok megnevezése.

Anyanyelvi nevelés:

- Az óvodapedagógus példamutatóan, szépen beszél.
- A tevékenységeken belül mindig megnevezzük a használt tárgyakat, eszközöket, anyagokat és az ezekkel való cselekvéseket.
- A mozgásos feladatoknál megnevezzük a különböző testrészeket, és a velük végzett mozgásokat, cselekvéseket
- Verbális fejlesztés, szókincsbővítés: térbeli viszonyok, irányok, helyzetek megnevezése, osztályozás, speciális matematikai kifejezések, stb.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ismeri a 10-es számkört.
- Ismeri, helyesen használja a több-kevesebb fogalmát.
- Ismeri, helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- Alapvető mértani formákat felismer, beazonosít, megnevez: kör, háromszög, négyzet, téglalap.
- Ismeri a számosság, sorrendiség fogalmát és helyesen használja.
- Alapvető matematikai fogalmakat ismer és alkalmaz: kisebb, nagyobb, kevesebb, több, pár, stb.
- Képes jól ismert tulajdonságok szerint a válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tud mérni, helyes megállapításokat tud tenni.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező elemekből, ill. eltérő elemekből (szín, nagyság) térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Alapvető ismereteik vannak a tükörkép fogalmáról.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

Programunkban a mozgásfejlesztés jelentős szerepet tölt be, (regisztrálása, nyomon követése) mivel a 3-7 éves gyermekek a mozgás, a tevékenység által szereznek információt a környezetről.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítjük elő.

A mozgás sokoldalú tevékenységrendszer és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek

A testnevelésen túl a szabad játékban, a környezeti és esztétikai nevelésben a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is meghatározó szerepe van.

A mozgás az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal, az egész személyiség fejlődését elősegíti, befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását, és hozzájárul a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A testi nevelés feladatrendszerét a gondozás és a mozgás által valósítjuk meg:

- Biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét,
- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, egészséges életvitel alakítása,
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, a mozgásos feladatokból következtethető „mi”-kép alakítása,
- Társakkal való együttmozgás, „hibahatár” kialakítása, az enyhébb idegéletti ártalmak, diszfunkciók rendezésében a mozgás a meghatározó eszköz,
- A mozgás nyelvi szimbolikus leképezése, (mozgás beszéddel történő kifejezése).

Célunk:

- Fejlődjenek a gyerekek motorikus készségei, fejlődjön mozgáskultúrájuk, térbeli tájékozódásuk, helyzetfelismerésük, döntési és alkalmazkodóképességük, javuljon testtartásuk, fizikai állóképességük.
- *Az SNI-s gyerekeknek fejlődjön saját testképe, testsémája, mozgása, önmagához képest váljon összerendezettebbé mozgása.*

Fő feladataink:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése,
- Rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása,
- A mozgástepasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgás-készség alakítása,
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A mozgáson keresztül az értelmi és szociális képességek fejlesztése.
- Biztosítani egész nap folyamán a gyermekek számára a változatos mozgástevékenységek feltételeit: hely, eszköz, idő, mód.
- *Az SNI-s gyerekeknél sérülésük figyelembe vételével egyéni fejlesztésükhöz speciális szakember segítségét is igénybe vesszük, aki komplex módon végzi a mozgás és az elváltozások, károsodások terápiáját. Az óvodapedagógusnak tisztában kell lennie a diagnózissal, tünetekkel, sérülés okával, a szükséges teendőkkel, a káros mozgásformákkal.*
- *A tevékenységek szervezésénél a szakember véleményét figyelembe véve vonjuk be az SNI-s gyerekeket.*

Mozgásfejlesztés, a szabad játékban:

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A gyermekek természetes mozgásigényének megőrzése az óvónők, szülők szemléletének függvénye. Megfelelő motivációval, az inspiráció, biztonságos környezet biztosításával, a pozitív megerősítéssel, szabályok megtanításával, megtartásával érhető el (csoportszobában, szabadban).

Az eszközök és tevékenységek kiválasztását a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez igazítjuk.

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában is, a tornaszőnyeget és a csoportszoba asztalait, székeit is felhasználjuk erre a célra. Ebben az életkorban a gyerekek gyakran kezdeményeznek csúszó- mászó-bújó játékokat.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ezeket szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs tevékenységek is. Az egyensúly fejlesztése leginkább a belső fülben levő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra jól használhatók a hinták, body-roll, labdák.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére: ábrázolási technikák gyakorlása (tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, stb.) közben. Ezekhez a tevékenységekhez a helyet a csoportszoba rendszeres átrendezésével tudjuk biztosítani (mobil, könnyen mozgatható bútorok, eszközök segítségével, illetve az ábrázolási tevékenységhez szükséges eszközök a gyerekek számára is elérhető, állandó helyen találhatók meg).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A gyerekek mozgásfejlesztésére sok eszköz áll rendelkezésre, illetve lehetőség szerint, folyamatosan bővítjük az eszközöket

A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenységek megszervezéséhez a szabad játékhoz az óvodánkban általában biztosítva vannak a feltételek. A termék, az udvar berendezései, eszközei a gyermekek rendelkezésére állnak. Célunk az, hogy a gyermekek megtalálják – önállóan, vagy a felnőttek irányításával – a fejlettségüknek, temperamentumuknak megfelelő tevékenységet.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontosnak tartjuk, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, és tiszteletben tartani egymást.

Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyerekeket meg kell ismertetnie a játékeszközök tulajdonságaival, használatával.
- Fel kell hívnia a gyerekek figyelmét az eszközökben rejlő balesetveszélyre (roller, kerékpár, mászóka, hinta, csúszda).
- Az udvari játék során is tartassa be a kulturált viselkedési szabályokat, toleranciára neveljen.
- A gyerekeket szoktassa ahhoz, hogy a tevékenységek befejezése után aktívan vegyenek részt az eszközök összeszedésében és elrakásában.

A meglévő, nem túl sok szabályozásra a gyerekeknek is szükségük van. Ezek alapján, ehhez igazodva méri be kompetencia határaikat, hiszen túl sok szabály betartására még nem képesek.

Mozgásfejlesztés a testnevelési tevékenységben:

A tevékenységek anyaga az atlétika, torna és játékjellegű fő gyakorlatokból tevődik össze, valamint speciális gyakorlatokat alkalmazunk az alkati deformitások megelőzésére.

Az éves terv a programban részletesen megtalálható. A foglalkozások anyagának összeállításával is nagymértékben támaszkodunk a kidolgozott programra, figyelembe vesszük a csoport, a gyermekek fejlődési ütemét, ehhez igazítjuk a gyakorlás mértékét is.

A mozgásos anyaghoz kapcsoljuk a prevenció feladatokat.

A mozgásfejlesztés és testséma fejlesztés feladatainak nagy részét is a testnevelési tevékenységbe építjük be.

Részterületei; Észlelés – alaklás, formaállandóság, kinesztetikus mozgásészlelés-, finommotorika, keresztcsatornák fejlesztése, oldaliság tanítása.

A testnevelés éves mozgásanyagának tervezésénél figyelembe vesszük a helyi adottságokat és az időjárás változásait is.

Egyes gyakorlatokat olyan időszakra tervezzük, amikor a szabadban végezhetjük. Ezt főleg az eszközigény és helyigény miatt tervezzük így.

Feladataink:

- Az egyes foglalkozások megtervezésénél figyelembe vesszük a csoport, ill. az egyes gyermekek fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva döntjük el az egyes gyakorlatok ismétlésének számát.
- A mozgássort úgy állítjuk össze, hogy igazodjék a komplex prevenció program fejlesztési feladataihoz.
- A testnevelés során mindig lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat.
- Az eltérő nehézségű, differenciált feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyerek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb feladatát.
- Olyan készségeket, képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.
- Megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.
- A testneveléshez biztosítjuk a kézi szereket, melyek jól szolgálják fejlesztési célkitűzéseinket és változatosabbá, érdekesebbé teszik a tevékenységeket.

- Lehetőség szerint az együttes foglalkoztatási formát alkalmazzuk a folyamatos mozgás biztosítása és a várakozási idő csökkentése érdekében.

A képességfejlesztés lehetőségei a mozgásos tevékenységek által:

Pl. manipulációs, konstrukciós, projekciós, kommunikációs készségek, agilitás, érzelmi motiváltság erősítése (önértékelés, önbizalom, kudarc elviselése), fizikai állóképesség, mozgásigény, eszközhasználat, erő, ügyesség, gyorsaság, aktivitás, kitartás, emlékezet, gondolkodás, memória, síkban, térben, időben való megfelelő tájékozódás, ritmus, egyensúlyérzék fejlődése, feladathelyzet elfogadása, feladattudat kialakulása, figyelem célzott fejlesztése, figyelemmegosztás- és átvitel képességének fejlődése, keresztcsatornák fejlesztése, nagymozgások, szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika fejlesztése, stb.

A fejlesztőprogram alkalmazása a testnevelés terén:

MOZGÁSFEJLESZTÉS

- Nagymozgások: járás, futás, ugrások, csúszás, kúszás, mászás, függeszkedés.
- Egyensúlyérzék fejlesztése: állás, járás, kúszás, mászás, támaszugrás, ugrások, gurulóátfordulás, Bady-roll hengergyakorlatok.
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: labdagyakorlatok, dobások, járás, futás közben, szökdelések, ugrások, függések, mászások.
- Finommotorika fejlesztése: kézfej, ujjak fejlesztése, lábujjak fejlesztése.

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete.
- Test személyi zónájának alakítása: oldaliság alakítása, a test elülső és hátulsó zónájának alakítása, függőleges zóna alakítása, tárgyakhoz viszonyított testhelyzet, testrészek funkciója, testfogalom.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Vizuális észlelés fejlesztése.
- Vizuális ritmus fejlesztése (többeleemes mozdulatsor folyamatos végzése).
- Alaklátás, formaállandóság fejlesztése (mászás tárgyak kerülésével).
- Térpercepció.
- Saját test elhelyezése térben.
- Irányok megtalálása térben.
- A test mozgatása megadott irányba, meghatározott helyre.
- Keresztcsatornák fejlesztése.

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Testrészek megnevezése.
- Térirányok.
- Mozgatás módjai: forgás, támasz, lengés, stb.

A testnevelés tevékenységének megtervezésénél fontosnak tartjuk, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához, hiszen fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységet végeztetjük velük.

A **3-4 évesek** testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza, ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. A testnevelés tevékenységei közben a legtermészetesebb módon ismerkedhetnek testrészeikkel, azok funkciójával, így önmagukról egyre pontosabb információt szereznek. A nagymozgások végrehajtása közben spontán módon fejlődik észlelésük.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében olyan gyakorlatokat tervezünk, amikor a mozgás iránya és térformája különböző. A mozgásfejlesztésnél előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb fejlesztő gyakorlatok, a testséma fejlesztésénél kiemelt helyet kap az oldaliság tanítása (jobb-bal megkülönböztetése). Megjelenik az észlelés fejlesztése, de nem kiemelt feladatként.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére is sok gyakorlatot tervezünk. Ezek közül sok gyakorlatot csukott szemmel is elvégeztetjük. Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése, mely nagyon fontos fejlesztési terület (az írás megtanulásához elengedhetetlen). A testnevelési tevékenységek során természetes módon, a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal fejlődik. Eszközei a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

Labdajátékok megalapozása az óvodás korban

(program a 3-7 éves korosztály számára)

Bevezetése a 2015-2016-os nevelési évtől kezdődött.

A sportjátékok megalapozását az egyszerű labdatechnikai elemek készségszintű elsajátításával, a labdaérzék kialakításával, rendszeres és változott körülmények közötti alkalmazásával, komplex szemlélettel, játékos tanulással szeretnénk megalapozni.

A labdagyakorlatok és a labdával való játékok fontos szerepet töltenek be a mozgásfejlődésben és fejlesztésben. Az alapvető mozgásformákkal kapcsolatos készség és képességfejlesztés kiemelt eszközrendszere. A kondicionális és koordinációs képességek különböző fajtái a labdagyakorlatok és játékok rendszeres alkalmazása mellett szembetűnően fejlődnek. A labdagyakorlatok kedvező hatással vannak a természetes és a tanult mozgások készség szintű elsajátítására, valamint begyakorlására.

Az óvodás korban sok lehetőséget biztosítunk a labdázásra, hogy a gyermekben a sok gyakorlás eredményeként kialakuljanak a labda mozgását irányító készségek és motoros képességek.

A program célja: az ONAP-ban meghatározott célirányos mozgásfejlesztés a labdajátékok megalapozásával (kosárlabda, kézilabda, röplabda, labdarúgás)

A program feladata:

- az egyszerű labdatechnikai elemekkel kapcsolatos rutin és készség kialakítása. (labdagurítás kézzel – lábbal, labdadobások, átadások és labdavezetés)
- kondicionális és koordinációs képességek életkori és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztés
- a kognitív és a szociális kompetenciák létrehozása és fejlesztése

A program személyi és tárgyi feltételei:

a) Személyi feltételek:

- óvodapedagógusi végzettség,
 - egyéni motiváltság
- Előnyt jelent:
- szakirányú mozgásfejlesztő végzettség
 - sportolói múlt(labdajátékban szerzett gyakorlat

b) Tárgyi feltételek (Helyigény – eszközigény)**Helyigény:**

A program egyaránt megvalósítható:

- csoportszobában
- tornaszobában
- tornateremben
- óvodaudvarban

Eszközigény:

- az óvodai nevelés által meghatározott tárgyi eszközök

Speciális eszközigény (több funkciós felhasználással)

- mini kosárlabda
- 15-20 cm átmérőjű labdák (röplabda, szivacs kézilabda, műanyag léglabdák)
- KTK (kiegészítő tornakészlet)
- kosárgyűrű hálóval
- különböző méretű kapuk kézilabdázáshoz, focizáshoz
- jelző trikók

A Labdajátékok megalapozása az óvodás korban tematikája „Gyerek labdajáték” címen a pedagógiai program mellékleteként, külön módszertani segédanyagban található meg.

Mindennapos testnevelés:

A mindennapos testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járás, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok képezik. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni, a mindennapi testnevelés keretébe beépíthető.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy a mindennapi testnevelés 10-15 perce alatt, egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával, esetleg testnevelési játékokkal tölti ki az időt.

Célunk:

- Motoros képességek fejlesztése: kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, ízületi mozgékonyság és hajlékonyság.
- Fejlődjön a gyermekek természetes mozgása: járás, csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás;
- Ismerjék meg a gimnasztikát, néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat;
- Mozgásuk legyen összerendezettebb, biztonságosabb, fejlődjön tér- és időbeli tájékozottságuk.

Az óvodapedagógus feladata:

- Adjon lehetőséget a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- Gyakoroltassa az alapvető mozgásformákat, sokoldalú mozgástapasztalatokhoz juttatva a gyermekeket
- Folyamatosan fejlessze a gyermekek mozgását és egyensúlyérzékét.
- Változatos lehetőségek nyújtásával fejlessze a kéz finommozgásait.
- Segítse elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.

Anyanyelvi nevelés a mozgásos tevékenységekben

- Testrészek érzékszervek elnevezése,
- Tér és időbeli irányok megnevezése,
- Szóbeli utasítások összekapcsolása a térbeli cselekvésekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgásában összerendezett, magabiztos.
- Mozgástapasztalata kialakul.
- Fejlődik tér- és időtájékozódó képességük.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszik az óvónő segítségével, képes a szabályok betartására.
- Új mozgásformákat gyakorlás útján könnyen elsajátít.
- Ismeri a vezényszavakat, követi és betartja a szabályokat.
- Tud sorba állni, kört alakítani, irányt változtatni.
- Tud fel, le és átugrani.
- Tud labdát fogni, dobni, gurítani, célba dobni.
- Mozgásában kitartó,
- Többnyire ismeri a veszélyhelyzeteket.

Verselés, mesélés

A mesélés, verselés az óvodában mindennapos tevékenysége a gyermekeknek, és az óvónőknek is.

Az éves anyagot a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből válogatjuk.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A mese és versmondás elemeit (testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet) az óvónők személyes példáján keresztül sajátítják el és gyakorolják a gyermekek. Az irodalmi élmények ábrázolása, átélése mellett saját érzéseiket, érzelmeiket eljátszhatják, átélhetik. Az ehhez szükséges anyagokat, eszközöket biztosítjuk számukra.

A komplexitás jellemzője, hogy a gyermekek saját maguk is készítenek kellékeket.

Célunk:

- Irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A műveltség megalapozása.
- A mese, vers során szerzett élményeiket szabadon, az egész nap folyamán éljék ki tevékenységeikben.

A tevékenység szervezeti formájának biztosítása:

A tevékenység kötött formában folyik, a pedagógusok által kitalált „meseceremónia” (gyertya vagy lámpagyújtás, zenei szignál, mese-párnák előkészítése) keretein belül. Ez az ismétlődő mesekezdeményezés állandóságot biztosít és megteremti a megfelelő hangulatot a meséléshez.

A mese végét is egy szertartás jelzi (óvodapedagógus éneke, gyertya elfújása, lámpa leoltása), ami a gyerekek számára jelzésértékű, lezárja/befejezi a tevékenységet.

A **Mesesarokban** puha párnák, szőnyegek, meseszék, bábparaván, ujj-bábok és kesztyűbábok tartóval, a dramatikus játékokhoz fejdíszek, ruhák, kalapok, leplek az átváltozásokhoz, esztétikus mesekönyvek, albumok a tanult mondókákról, versekről és a mesékről találhatók.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az anyanyelv megismertetése, változatos irodalmi élmények közvetítése a korosztálynak megfelelő műfajok által.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek felhasználása.
- Beszélővé és olvasóvá nevelés megalapozása.
- Mondókák, versek, mesék élményszerű közvetítése a gyermek felé.
- Olyan irodalmi művek bemutatása, melyek alkalmasak a gyermeki személyiség sokoldalú gazdagítására, a szorongás oldására és a valóság sokoldalú visszatükrözésére.
- Csendes, nyugodt légkör biztosítása a mesehallgatás áhítatának megteremtése.
- Közvetlen kommunikáció megteremtése.
- Igényes változatos anyagválasztás.
- Az irodalom iránti érdeklődés felkeltése és elmélyítése.
- A gyermekek beszédének, kifejezőképességének, helyes és szép kiejtésének fejlesztése.
- A gyermek szókincsének fejlesztése, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésére.
- A gyermek saját vers- és mesealkotásának, önkifejezésének elősegítése, mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása.
- *Kiemelten kezelje az SNI-s gyermekek problémáit: megfigyelőképesség, szem-kéz koordináció, hallászavar; kis koncentráció, szelektálási probléma, megosztott figyelemzavar, lassúbb gondolkodási folyamat, beszűkült érdeklődési kör, beszédzavar, szégyenlősség, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás zavara.*

Az Irodalmi nevelés tartalma:

- Beszélgetés, beszédművelés,
- Népi mondókák, népmesék, közmondások, találós kérdések, szólásmondások, tréfás népi ritmusok, népi dramatikus játékok megjelenítése
- Höcögtetők, lovagoltatók, hintáztatók, altatók,
- Élő mesehallgatás: állatmesék, tündérmesék, népmesék, műmesék, verses mesék,
- Versek, népköltészeti alkotások, klasszikus költők gyermekversei, mai költő gyermekversei, irodalmi művek eljátszása,
- Könyvek, lexikonok, gyermeklapok, nézegetése,
- Színház, múzeum látogatások szervezése.

Képességfejlesztés lehetőségei az irodalmi nevelés területén:

Pl. emlékezet, figyelem, képzelet, fantázia, gondolkodás, emocionalitás, kommunikáció, beszédmotoros tevékenység, reprodukálás, stb.

A fejlesztőprogram alkalmazása az irodalmi nevelés területén:**MOZGÁSFEJLESZTÉS**

- Nagymozgások: mesedramatizálás
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: bábozás
- Finommotorika fejlesztése: ujj játékoknál

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete: mutogató, mozgással kísért versek.
- Test személyi zónájának alakítása: oldaliság alakítása, a test elülső és hátulsó zónájának alakítása: bábozás, dramatizálás.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Vizuális észlelés fejlesztése: esztétikus eszközök.
- Saját test elhelyezése térben, tér bemozgása: mondókára menetelés.
- Térészlelés, térbeli viszonyok, irányok: bábozás, dramatizálás.

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Szép kiejtés, rokon értelmű szavak.
- Szókincs bővítés: Mesékben, versekben, irodalmi alkotásokban.

Anyanyelvi nevelés:

Programunk kiemelt területe a beszéd, az anyanyelvi és a kommunikáció fejlesztése.

A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze. Célja a kapcsolat felvétele, az információk továbbítása, a megértés ellenőrzése. Elválaszthatatlan a metakommunikációtól, s arra törekszünk, hogy a gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt kapcsolatban minél jobban elmélyüljön.

Az óvodában igyekszünk sok lehetőséget adni a monológikus beszédre és a metakommunikációs ismeretek gazdagítására.

Az anyanyelv használat végigkíséri a gyermek egész napi életét.

Programunk sajátossága, hogy az anyanyelvi játékok számára külön időt biztosít minden korcsoportban.

A szervezést az óvónők egyedileg bonyolítják a napirendbe – erre alkalmas időben – beépítve.

Feladataink:

- Helyes artikulációval érthető, tiszta, helyes beszéd kialakítása.
- Szókincsbővítés.
- Fonológia (hangrendszer, prosódia).
- *SNI-s* gyerekeknél a beszédkedv kialakítása, helyes ejtés, helyes légzés, helyes tempó.
- Grammatikai, jelentéstani, rendszerek fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok tükrében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen hallgat és mondogat mondókákat, verseket, meséket.
- Megjegyzi a mese legfontosabb szereplőit, fordulatait,
- Ismert meséket önállóan elmesél, vagy folytat,
- Képes a mesék téri, képi megjelenítésére,
- Kapcsolja az alkalmi verseket a megfelelő alkalmakhoz,
- Könyveket, gyermeklapokat nézeget, óvja, védi őket,
- Színházban, múzeumban, könyvtárban ismeri szabályokat, és próbálja betartani.

Ének, zene, népi játék, tánc

Zenei nevelésünk célja a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása, a zenei hallás, ritmusérzék, érzékelési készség, harmonikus, szép mozgás fejlesztése.

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Óvodánkban a Kodály-hagyományokra épülő (Forrai Katalin: Ének az óvodában) szakirodalom, módszertani útmutató alapján, valamint énekes népi játékok és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások alapján szervezzük a zenei nevelést.

Ezek az alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás), és zenei kreativitásának alakításában.

A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését és továbbélését segítik.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A zenei nevelés célja:

Zenei élmények nyújtásán keresztül a zene iránti érdeklődés, vonzódás felkeltése. A zenei anyanyelv megalapozása.

Az óvónő feladatai:

- Megfelelő hely, idő és eszköz (hangszer) biztosítása az éneklésre, zenélésre.
- Ének, zene tevékenység megszerettetése.
- Zenei készségek, képességek alakítása, fejlesztése, zenei képességfejlesztő játékok szervezése.
- Zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Ritmusérzék, zenei hallás és emlékezet, zenei kreativitás fejlesztése.
- Szép mozgás, helyes testtartás megalapozása.
- Mozgáskészség céltudatos fejlesztése a hagyományos tánclépések mellett változatos mozdulatok kitalálásával.
- Közös éneklés, mint élménynyújtás. Hangszerekkel való megismertetés.
- *SNI-s gyerekeknél egyénre szabott követelményrendszer felállítása. Kiemelten kezeljük problémáikat: mozgászavar, levegővételi, légzési probléma, artikulációs probléma, izomtónus feszessége, sípító hangadás énekléskor, átlagosnál lassúbb tempó, nem jól érthető szöveg.*
- Egyéni képességekhez mért fejlesztés.

Tartalma:

- Népi mondókák, dalos játékok, hangszeres játékok, néptánc, énekes népszokások, zenehallgatás
- Népszokásokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalok, táncok, énekes játékok,
- Gyermeknek írt műdalok,
- Énekes, hangszeres zenehallgatás,
- Hangszerekkel való játék lehetőségének biztosítása

Az anyag kiválasztása:

- A zenei nevelés során a gyermekekkel mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismertetünk meg.
- Olyan 4-5 hangból álló énekes játékokkal ismertetjük meg a kicsiket, amelyeket játékos mozdulatokkal eljátszhatnak.
- A kiscsoportos gyerekekkel elsősorban ölbeli játékokat gyakorolunk, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Ilyenek: az arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játékok. A tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élménnyel a gyermekekben a szeretet és biztonságérzetet alakítjuk ki.
- A nagyobb gyerekeket már olyan dalokkal is megismertetjük, amelyekben szünet és szinkópa is előfordul.
- Mondókát recsitálva (egy hangon mondva) is tanulunk.
- A dalok hangterjedelme az életkori sajátosságokat, és az egyéni fejlettséget is figyelembe veszi.
- Megismertetjük a gyerekeket a halk-hangos beszéddel, mondókákkal és énekléssel. Gyakoroltatjuk a halk-hangost összekapcsolva a tempóváltoztatással, dallambújtatással.
- Biztosítjuk, hogy egyénileg is énekeljenek, gyakorolják a magasabb-mélyebb hangfekvést, legyenek képesek lassítani, gyorsítani az ének dallamvonalát.
- Megfigyelgetjük a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangját, hangszínét.
- Az életkornak megfelelő hangszerkészletet biztosítunk a gyerekeknek a mindennapi zenéléshez, melyet általuk is elérhető helyen tárolunk, hogy a nap folyamán bármikor elővehessék.

- Különböözö mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést.
- A mozdulatok, tánclépések kiválasztásánál elsödlegetes szempont a gyermek fejlettségének figyelembe vétele. Megismertetjük az egyszerű táncos lépéseket.
- Megismertetjük öket a csigavonal, hullámvonal és a szerepcserére épölö, párválasztö, sorgyarapítö játékokkal.
- Megtanítjuk a bonyolultabb párcserés, kapus, hidas, sorgyarapítö, fogyö játékokat is.
- Az alkalmi dalokat úgy választjuk ki, hogy játékos mozdulatokkal tudják követni.
- Játsszanak kérdés-felelet játékot, jelenjen meg a ritmusmotívum, az egyenletes lüktetésű mondöka, dal ritmusa. Megtanítjuk az egyenletes lüktetés megkülönböztetését a dalok ritmusától.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés formája kötetlen és kötött jellegű.

A zenei képességfejlesztö játékokat kötetlen jelleggel mikro csoportos formában a zenesarokban tartjuk, így a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejleszteni a gyermekek zenei képességeit.

Énekes játékokat kötött jelleggel, frontálisan, 2 felnőtt jelenlétével a csoportszobában vagy az udvaron tartjuk.

A zenehallgatást, a nap bármely szakában a különböözö tevékenységekhez kapcsoljuk, hogy egyéb élményeken keresztül mélyebben kötödjenek a zenéhez.

Népi játék, tánc az óvodában

A népi játék, tánc, elemi szinten járul hozzá a gyermek szocializációs, kommunikációs, kezdeményezö készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsödlegetes feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése. A magyar énekes, táncos népi gyermekjátékok különféle típusai a fejlesztési lehetőségek széles spektrumát biztosítják a mozgások, ritmusok, terek, térformák megismerésével, alapvetö mozgulatattípusok gyakorolásával a játéktevékenység során:

- Segítenek a beszédproblémákon, tanulási zavarokon, melyek szorosan összefüggnek a mozgás fejlesztésében jelentkeöz hiányosságokkal.
- Fejlesztik a gyermekek mozgáskészségét, önfegyelmét, kommunikációs képességét, éneklési készségét, játékbatárságát és szabálytudatát.
- Hozzájárulnak a szocializációs folyamatok fejlődéséhez, a közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakításához, mindamelllett segítséget nyújtanak a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának létrejöveteléhez.

Fontos, hogy a gyermek mindig az életkorának és érettségének megfelelő játékokat játssza. A magyar népi játékok a magyar népi kultúra részei, és mint olyanok hosszú évszázadokon át fejlődtek és tartódtak meg. Biztonsággal állítható, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak legmegfelelőbb élmény, mozgás és erkölcsi-tartalommal bírnak, valamint hozzásegítik a gyermekeket a megfelelő készségek és képességek fejlesztéséhez bármilyen nemű külsö kényszer nélkül; mert játszva fejlődnek és tanulnak.

„Aki nem lép egyszerre” néptánc, népzene, népi gyermekjáték tehetséggondozó program

A néptánc program tematikája, a pedagógiai program mellékleteként, külön módszertani segédanyagban található meg.

Bevezetése a 2015-2016-os nevelési évtől kezdődött.

Fejlesztési feladatok:

- Az egyenletes lüktetés tudatosítása úgy, hogy az ének mellé a ritmust valamilyen módon hangoztatjuk (taps, dobogás, csettintés... stb.), miközben a mérőt, mint második szólamot a saját énekükre sétálva biztosítjuk.
- A szabálytudat, szocializáció fejlesztését a mozgásos ügyességi és erőjátékokkal, a bújó-vonuló játékokkal, vagy bármely más népi játékkal elérhetjük, hiszen valamennyi rendelkezik valamilyen játékszabállyal. A különféle párválasztó játékok nagy szerephez jutnak, mivel az ellenkező neművel nehezen párba állók is gond nélkül választanak maguk mellé társat, hiszen egy játékban a szabály szerint az ügyes sosem marad pár nélkül.
- A test helyes egyensúlya, mint az egészséges lét egyik alapja a különböző mozdulattípusok a lépés, ugrás, forgás, testsúlyáthelyezés és gesztus technika elsajátításában rejlik. Mindezek szintén szerves részei a népi játékoknak és főleg a táncoknak.

A tevékenység eszközigénye:

- Aktív hangfal (óvodánként, telephelyenként 1 db)
- Tablet, hangzó és videó anyagokkal (óvodánként 1 db)
- Népi játék gyermektánc szakirodalom (óvodánként 1 csomag)
- Eszközök: kötél, seprű, bot, kendő (óvodánként)

Óvópedagógusok továbbképzése:

Cél, hogy valós, a mai szakmai színvonalnak megfelelő felkészültségű óvópedagógus legyen minden óvodában. A programot igénybe vevő gyerekeknek azonos szintű szolgáltatást kell nyújtani bármely óvodába is járnak. Ennek érdekében egy felkészítő továbbképzéssel és folyamatos segítik az óvodák, óvópedagógusok munkáját. A néptánc program szakmai irányítását a Hétfőpróbas Néptánciskola végzi, képzett óvodapedagógus vezetésével.

A tanítási folyamat segítése:

- Bemutató tanítások
- Rendszeres tanításmódszertani foglalkozások, gyakorlati tánc és népi játék órák
- Óralátogatások, módszertani segítségnyújtás
- Ovis tánc rendezvények

A továbbképzés tartalmi összetevői (elmélet – gyakorlat):

- Magyar népi játékok
- Magyar népzene
- Magyar tánc típusok és táncalkalmak
- Jeles napok ünnepi szokások
- Játé és tánc tanításmódszertana

Képességfejlesztés a tevékenységek által:

Éneklési készség, tiszta daléneklés, hallásfejlesztés, zenei hallás, belső hallás, auditív memória fejlesztése, pontos szövegkiejtés, zörej hangok, hangszín felismerés, ritmusérzék, tempóérzék fejlesztése, fizikai állóképesség, mozgáskultúra fejlesztése, tempótartás,

hangszerek megismerése, közösségi érzés fejlesztése.

A fejlesztőprogram alkalmazása az ének, zene, énekes játék, gyermektánc nevelés terén:

MOZGÁSFEJLESZTÉS

- Nagymozgások: egyenletes löktetés érzékeltetése, dallamvonal rajzolása a levegőbe, tánclépések.
- Egyensúlyérzék fejlesztése: magas-mély érzékeltetése guggolással, lábujjra állással.
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: párok egymáshoz igazodása.
- Finommotorika fejlesztése: ujjcintányér, ujjdob használata, keszkenő fogása.

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete: egyenletes löktetés érzékeltetése a testrészek érintgetésével.
- Test személyi zónájának alakítása: oldaliság alakítása, a test elülső és hátulsó zónájának alakítása: tánclépéseknél az egymáshoz való viszonyuk, távolságuk felmérése.
- Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmazott mozgások: tapsoltató, tenyérsimogató, forgató-táncoltató.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Vizuális észlelés fejlesztése: a tánc ritmikus mozgásának követése, páros játékoknál egymás tekintetének követése.
- Alakítás, formaállandóság fejlesztése: az óvónő mozdulatainak egyre pontosabb követése.
- Térpercepció, térbeli viszonyok észlelésének fejlesztése: kapu alatt bújás, két kör ellentétes mozgása.
- Tapintásos észlelés fejlesztése: egymás kiválasztása érintéssel, háton kopogtatás.
- Keresztcsatornák fejlesztése: hangforrás megkeresése, megnevezése.

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Tárgyak megnevezése: eszközök, hangszerek.
- Térbeli viszonyok megnevezése.
- Oldaliság megnevezése.
- Cselekvések megnevezése.

Anyanyelvi nevelés:

- Beszédfejlesztés, ritmus és légző-gyakorlatokon keresztül.
- Hallásfejlesztés, kihat az anyanyelv használatára.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése gyermekdalokkal, mondókákkal.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

- Szívesen énekel, énekelget, dúdolgat tevékenységei közben.
- Igényli a zenét, éneklést.
- Felismeri a tanult dallamokat dúdolásról, hangszerekről, sajátos motívumokról.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusának megfelelően mondja.
- Tud természetes tempóban járni, tempót tartani, egyszerű táncos mozgásokat

végezni.

- Megkülönbözteti a természeti és társadalmi környezet hangjait.
- Képes változatos alakzatok megtartására, azokban való mozgásra.
- Megkülönbözteti a halk-hangos, magas-mély, lassú-gyors zenei fogalmakat dallamban, ritmusban.
- Ismeri a dal ritmusát és az egyenletes lüktetést — megkülönbözteti.
- Felismeri a többször hallott hangszerek hangját.
- Egyszerű hangszereket biztosan használ.
- Szívesen hallgatja a zenét, szeret a zenére mozogni.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A komplex prevenciós program kiemelt területe, mivel a finommotorika fejlesztésének egyik legfontosabb tevékenységfajtája. Az ábrázoló tevékenység célja maga az örömteli cselekvés. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

A folyamatos gyakorlás során a technikák olyan ismeretéhez jutnak a gyermekek, hogy a produkciók tükrözik a környezetükről szerzett ismereteiket, képzeletüket, érzelmeiket.

A program az ábrázolás tevékenységet a játék egy sajátos formájának tekinti. A gyakorlat is ezt igazolja, mivel a játékidőben a gyermekek rendelkezésére állnak az eszközök s azt örömmel használják változatos módon, változó intenzitással. Feladatunk, hogy a kisebb érdeklődéssel rendelkező gyermekeket a vizuális tevékenység felé tereljük a motiváció sokféle megteremtésével.

Céljaink:

- A gyermekben alakuljanak ki a vizuális befogadáshoz és alkotáshoz szükséges képességek és készségek.
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez képest, fejlődjön képi-plasztikai kifejezőképességük.
- Az építő, ábrázoló, alakító tevékenységek által gazdagodjanak, alakuljanak a gyermekek téri, formai és színeképzetei.
- Csodálkozzanak rá a természet színeire, formáira.
- Művészi festmények, rajzok, népi alkotások nézegetése közben alakuljon a szépség iránti vonzódásuk és értékelő képességük.
- A gyermekek vizuális igényeiket az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására az egész nap folyamán, szabadon éljék ki, s ez a mindennapi tevékenység, az újraalkotás, öröm, siker forrása legyen.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egyéni képességeket figyelembe véve a gyermekek kézügyességének, esztétikai érzékének, élmény és fantáziavilágának, szabad önkifejezésének, vizuális emlékezetének, gondolkodásának fejlesztése.
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek

felhasználását.

- Új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Sok cselekvéssel, mozgással, különböző észlelő funkciók együttműködésével (látás, hallás, tapintás, észlelés, ízlelés, szaglás) a környezet sajátos megismerése
- Változatos eszközök biztosításával változatos technikák alkalmazása, használata.
- Folyamatos lehetőség biztosítása az alkotó tevékenységhez, olyan térrész kialakításával a csoportban, ahol a gyerekek a nap bármely szakában folytathatják ábrázoló tevékenységüket. Az eszközök mindig elérhetők (olló, papír, ragasztó, gyurma, festék, stb.).
- A gyermekeket tanítsa meg az eszközök helyes használatára, hívja fel a figyelmüket a balesetveszélyre, mutassa be a biztonságos munkafogásokat.
- Fejlessze képi gondolkodásukat, térformálásukat, gazdagítsa tér – forma - szín képzeiket.
- Alakítsa ki az íráshoz szükséges mozgáskoordinációkat.
- Mutassa be a műalkotásokat, látogassanak el Múzeumokba.
- A gyermekek sikerélményhez juttatása munkájuk értékelésével.
- Alakítsa esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket.
- *Az SNI-s gyerekeknél fejlessze helyes testtartásukat, helyes ülémódjukat, szem-kéz koordinációjukat. Kiemelten kezelje problémáikat: gondolkodás gyorsabb, mint a mozgás, szemmozgás zavara, gátolt forma és szín elkülönítés, izomfeszesség megfogás, elengedés nehézkes, helyzetváltoztatás akadályozott.*

A tevékenységek tartalma, technikai ajánlások:

- Anyagokkal való ismerkedés, munkálkodás, homokozás, sarazás, gyúrás, tépkedés, pacázás, ujjfestés, agyagozás, viasz, stb.
- Eszközökkel való ismerkedés, papír, ceruza, ecset, tű, olló, szövő keret, korongozó, stb.
- Természetes anyagok — termények megismerése, megmunkálása.
- Népi alkotó technikák tanítása, eszközök bemutatása.
- Technikákkal való ismerkedés: tépés, vágás, hajtogatás, ragasztás, rajzolás, festés, agyagozás, fonás, szövés, varrás, batikolás, nemezelés, gyertyaöntés, faragás, mézeskalácsgyúrás, díszítés, stb.
- Építés: nagy terek alakítása, átrendezése, térbeli alakzatok, torony, kerítés, kuckó stb. kialakítása, sorakoztatás, rakosgatás a térben, hóember építés, hóból építés, építés testből (fal, bástya, ló, stb.), makettek.
- Festés: üvegre, fóliára, tükörre, stb. – fésűvel, ujjal, vattával, csepegtetéssel, fröcsköléssel, golyóval, fonallal, hengerrel, dugóval.
- Rajzolás: bottal homokba, ceruzával, zsírkrétával, tollal, filctollal, rajzszénnel.
- Játék vízzel, homokban: homokba rajzolás, homokvár építés, mozaikrakás homokba, vízfestés, homokfestés.
- Nyomdázás: ujjal, tenyérrel, zöldségekkel, gyümölcsökkel, terményekkel, falevelekkel, textillel, szivaccsal, stb.
- Mintázás: agyaggal, plasztilinnal, só-liszt gyurmával, hőre keményedő gyurmával, tésztával.
- Egyéb technikák: terménykép készítés, textilkép, fonalkép készítés, karcolás, zsugorka technika, gyöngyfüzés (gyöngyvirágok, gyöngyékszerek, gyöngydíszek), vasalható gyöngyből díszek, gipszöntés, kasírozás, bábkészítés, nemezelés, decoupage (szalvéta) technika, üveg-, porcelán-, textilfestés, gyertyaöntés,

szappanöntés, mozaiktechnika, stb.

Képességfejlesztés a feladatok által:

Pl. ábrázoló képesség, akarati tulajdonságok, kitartás, képi kifejezés, alakzatok, színek, arányok, méretek, díszítő érzék, emlékezet, élmény és fantáziavilág, kreativitás, észlelő képesség, önértékelés erősítése, problémamegoldó képesség, stb.

A fejlesztőprogram alkalmazása a vizuális nevelés terén:**MOZGÁSFEJLESZTÉS**

- Nagymozgások: építések térben, homokban, hóban.
- Egyensúlyérzék fejlesztése: építés során tapasztalatokat szerez a stabilitás-labilitás terén.
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: kézzel végzett tevékenységek, lábbal rajzolás homokon, hóban.
- Finommotorika fejlesztése: ceruzafogás, tépés, fűzés.

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete: testforma körberajzolása.
- Test személyi zónájának alakítása: oldaliság alakítása, a test elülső és hátulsó zónájának alakítása: különböző oldalról történő ábrázolás
- Testfogalom: emberi alak megjelenítése rajzon, emberábrázolás kivágott testformából.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Vizuális észlelés fejlesztése: díszítés sormintával, modell utáni ábrázolás.
- Alaklátás, formaállandóság fejlesztése: részekből különböző alakzatok összerakása, autó barkácsolása dobozokból.
- Tapintásos észlelés fejlesztése: gyurmázás különböző anyagokkal.
- Mozgásos észlelés: rajzolás a levegőben.
- Térpercepció: rajzlap kihasználása rajzolás, festés közben, gyurmázásnál térforma létrehozása.
- Hallási észlelés fejlesztése: élményábrázolás mese hallgatása után.
- Keresztcsatornák fejlesztése: hangszer barkácsolása.

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Eszközök, tárgyak, alkotások megnevezése.
- Testrészek megnevezése.
- Cselekvések ábrázolásánál, ezek megnevezése.
- Térbeli viszonyok megjelenítése, megnevezése.
- Osztályozás, színek, formák, méretek.

Anvanyelvi nevelés:

- Cselekvés és beszéd összekapcsolása,
- Lehetőség a szinonim szavak használatára,
- Szókincsbővítés — népi eszközök, tárgyak, technikák.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen és örömmel végez alkotó tevékenységet.
- Kreatív és fantázia dús, ismeri és gyakorolja a szeretett és jól begyakorolt technikákat.
- Örömmel készít alkotásokat másoknak.
- Képes az őt körülvevő világ viszonylag pontos ábrázolására különböző technikákkal.
- Az ábrázoló alkotás szervesen beépül mindennapi tevékenységébe.
- Alkotásaiban meg tudja jeleníteni az apró, jellegzetes részleteket is.
- Ismeri a színeket, az anyagokat, árnyalatait, tulajdonságait.
- Eszközhasználata biztos, készségszinten működik, az eszközökkel mondanivalóját vizuálisan ki tudja fejezni.
- Megismerkedik a népművészet tárgyaival, technikáival, eszközeivel.
- Meg tud csodálni egy-egy képzőművészeti alkotást.

Munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodáskorban olyan tevékenységet, tevékenységsort jelent, melynek célja és eredménye van a gyermek és környezete számára.

A munka és a munkajellegű játékos tevékenység a személyiség fejlesztés eszköze. A gyermekek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű feladatok elvégzése, amelynek helye van az óvodai élet valamennyi területén.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításában jelentős.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Fajtái:

- önkiszolgáló munka,
- segítség a felnőtteknek, társaknak,
- alkalmi megbízatások teljesítése,
- naposi munka,
- növény és állatgondozás.

Fontos, hogy a gyermekek örömmel vállalják. Ennek feltétele a képességüknek, készségüknek, tulajdonságaiknak a megfelelő szintre való juttatása a gyakorlás során.

Az óvónők pozitív értékelő, fejlesztő tevékenysége, személyes példamutatása döntően befolyásolja azt, hogy mennyire pozitív a munkához való viszonyuk, hogyan alakulnak általa tulajdonságaik (a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). A gyermeki munkavégzés eszközeivel rendelkezünk az óvodában, (kis méretű szerszámok, eszközök a terem takarításához, az udvarrendezéséhez, a kerti munkához, eszközök az önkiszolgáláshoz).

A munkavégzés szokás és szabályrendszerét a csoportok önállóan alakítják ki.

A munkára nevelésünk céljai:

- A társas együttélés tanulásához készségek és jártasságok elsajátítása.
- Akarati erkölcsi tulajdonságok erősítése.

- Az egyszerű munkavégzés során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a gyermekek a külső szükségletekre, segítsenek önmagukon, legyenek képesek a közösség érdekében is munkavégzésre.

Az óvónő feladatai:

- Teremtse meg a bizalom, a megértés, a követelményeket támaztó segítség összhangját és a különböző korú gyermekek közötti együttműködés feltételeit.
- Biztosítsa a munkavégzéshez szükséges eszközt, időt, helyet, lehetőséget, légkört.
- A gyermekek számára, mintát adjon a helyes munkavégzés elsajátításához.
- Az óvónő a gyermekek fejlettségétől függően, fokozatosan és differenciáltan alakítsa ki a követelményeket.
- A munkafeladatokkal történő megbízás mindig sugallja a gyermekek számára, hogy az óvónő megbízik benne, s képesnek tartja a feladat elvégzésére.
- A munkára nevelés tudatos együttműködést igényel az óvoda és a család között. Ezek színterei a szülői értekezlet, munkadélutánok, családlátogatások, egyéni beszélgetések.
- Tevékenységek és tevékenységsorok bemutatása.
- Eszközök használatának megtanítása.
- Folyamatos motiváció fenntartása.
- Megerősítő, pozitív értékelés, mely konkrét, reális a gyermek egyéni fejlettségéhez mért.
- *Az SNI-s gyerekeknek lehetőség biztosítása, hogy egyéni adottságainak megfelelően vegyenek részt közösségi munka jellegű tevékenységekben. Az SNI-s gyerekeknek személyi segítségadás biztosítása.*

A munka jellegű tevékenységek tartalma:

Önkiszolgálás, mely a gyermek saját személyével kapcsolatos tevékenységek ellátását jelenti: testápolás, étkezés, öltözködés. Saját személyükkel kapcsolatos tevékenység végzése, amely öntevékeny részvételt igényel a gyermekektől.

Nagycsoportra szinte teljes önállóságot szeretnénk elérni a gyermekkel, melyet minden gyermek a saját fejlődési ütemében, tempójában sajátíthat el.

Az SNI-s gyermek az önkiszolgálási feladatokban mutasson előrelépést, haladást az önállóság felé, egyedi adottságaiknak megfelelően.

Közösségért végzett tevékenységi formák - naposi munka, a mindennapi élettel kapcsolatos állandó, és alkalmasszerű munkák, valamint a növény-, és kisállat gondozás munkálatai. Elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, hiszen a közösség érdekében végezhetnek feladatokat. Szeretnénk elérni, hogy az önkéntesség természetes, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen számukra, valamint azt, hogy a közösségért vállalt munkát fejezzék is be.

Az SNI-s gyerekek képességeiknek, egyéni adottságaiknak megfelelően próbáljanak meg egyszerűbb feladatokat ellátni. Felnőtt mintaadása után, maguk is próbálkozzanak kisebb munkavégzéssel, lehetőség szerint bevonva őket a környezet, növény és állatgondozásba is.

Az SNI-s gyerekek számára olyan tevékenységek megtalálására törekszünk, amelyek a gyerektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikerrel meg tudják oldani.

Képességfejlesztés lehetőségei a munka jellegű feladatok által:

Együttműködés, szociális, verbális fejlődés, figyelem, feladattartás, feladat- kötelességtudat, emlékezet, motoros képességek, nagymozgások és finommotorika, ügyesség, utánzás, stb.

A fejlesztőprogram alkalmazása a munkára nevelés terén:

A gyermeki munkavégzés során a prevenció szempontjából különösen támogató képességfejlesztés történik. Ezek kiaknázása, s tudatos irányítása fontos nevelői feladatunk.

MOZGÁSFEJLESZTÉS

- Finommotorika fejlesztése – apró dolgok összeszedésével
- Egyensúlyérzék fejlesztése – teli kancsó emelése, elvitele
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése /terítés: 3-4 tányérral közlekedés/
- Nagymozgások gyakorlása

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- Testrészek ismerete: öltözködés, mosakodás
- Test koordináció fejlesztése: terítésnél: jobbra, balra.
- Test fogalom kialakítása: öltözködés
- Különböző testrészekkel végezhető tevékenységek tudatosítása.

PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

- Szem fixációs működésének fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése: minek hol a helye
- Tapintásos észlelés fejlesztése: munkaeszközök megfogása
- Térpercepció fejlesztése: téri irányok bemozgása
- Auditív fejlesztés: bizonyos munkafolyamatok zaja, zöreje
- Keresztcsatornák fejlesztése: látom – hallom, hogy mit kell csinálni

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- Munkaeszközök, tevékenységek megnevezése
- Irányok, gyűjtőfogalmak gyakorlása.

Anyanyelvi nevelés:

- Folyamatos beszédkedv fenntartása.
- Cselekvés, és kifejezés összekapcsolása.
- Szókincsbővítés - passzív szókincs folyamatos aktivizálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Törekszik az önállóságra.
- Az önként vállalt feladatokat megbízhatóan végzi.
- Megbecsüli saját és mások munkáját.
- Örömmel segít társainak, szüleinek, óvó néninek.
- Óvja, védi, gondozza a környezetében lévő növényeket, állatokat.
- Alapozódik a másról való gondoskodás belső igénye.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Komplex, prevenciós programunk, és általa a nevelőtestületünk felvállalja, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával, az egészséges, harmonikus személyiség fejlesztést, a testi, szociális és értelmi érettség kialakítását, az iskolai tanulási zavarok megelőzését az óvodai feltételek megszervezésével. Vagyis a tanulás – tanítás létezését az óvodában.

Ez nem iskolás tanítási módszerek alkalmazását jelenti, hanem az optimális környezeti feltételek megtervezését, és megszervezését.

A tanulás tevékenységekben valósul meg, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által.

Az óvodában komplex nevelés folyik, melyben a képességfejlesztés elsődleges.

Célunk: a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése, a gyermekek kompetenciáinak, a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése, attitűdök erősítése, és az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok, készségek, képességek kialakítása.

Feladataink:

- Az egyes témák feldolgozása komplex foglalkoztatási formában történik (az egyes gyermekek érési üteméhez, fejlettségi szintjéhez igazítva).
- Szükségesnek tartjuk az értelmes fegyelmet biztosító szervezett tevékenységet.
- A spontán tanulás és a szervezett tevékenység arányát a gyermekek, a csoport fejlettségi szintje, aktuális állapota, a foglalkozások anyag alapján az óvónők választják meg.
- A foglalkoztatási formát, az időtartamot az előzőekhez hasonló elvek alapján választják ki.
- A foglalkozások eszközei lehetővé teszik a változatosságot alkalmazásukban. A természetes elhasználódás, kopás miatt folyamatos újítás szükséges.
- Az óvodás korosztály számára kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi forma, melyben az óvónő tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenység feltételrendszerét.
- Célunk, hogy az egyéni látásmóddal differenciált foglalkoztatással, a gyermekek fejlődési ütemének figyelembevételével juttassuk el őket a saját legmagasabb értelmi képességi szintjükre.

- A foglalkozások anyagának összeállításával (tematikus terv) a komplexitásra törekszünk; a témák egy héten át többször, változatos formában kerülnek feldolgozásra.
- A játékosságot szem előtt tartjuk!
- Programunk tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. Mindezt a gyermek spontán aktivitására építve, a fő nevelési területeken végzett feladatokba, tevékenységekbe integrálva, indirekt nevelési módszerekkel valósítjuk meg.
- **A fejlesztés alapja a mozgás**, mely a 3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetők az értelmi műveletek, az önmagunkról kialakított testséma.
- A fejlesztő eljárások során a tevékenységek mindegyikénél minél többoldalú tapasztalatszerzést teszünk lehetővé, szóbeli megerősítésekkel, a megérintett vagy felismert testrészek, az ezzel kapcsolatos mozgások megnevezésével, segítve a testfogalom kialakítását.
- Az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek számára az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozások biztosítása (Egyéni fejlesztési tervek)

A fejlesztőprogramunk alapelvei:

- messzemenően épít a gyermek érzelmi-belső motivációjára,
- lehetőség szerint kapcsolódik a gyermek spontán tevékenységéhez,
- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos, következetes magatartást igényel a pedagógustól,
- az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható,
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Játék és szabadidőben teremtsen cselekvő, felfedeztető helyzeteket, segítse hozzá a gyermekeket az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez.
- Teremtse meg a megfelelő környezetet a spontán, szabad tevékenységek lehetőségéhez.
- Teremtse meg annak a lehetőségét, hogy a gyermek játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezzen élményeket, élje át a tanulás örömét.
- Fejlessze a motoros, perceptuális, verbális, mentális és szociális képességeket.
- Az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek számára a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki, szociális érettség elősegítése.
- Vegye figyelembe az életkori és egyéni sajátosságokat.
- Összefüggések megláttatása, folyamatszemlélet alakítása.
- A játékos, önként vállalt tanulási helyzetekben a gyermekekkel való együttműködés - együttes cselekvés élménye által fedeztesse fel a környező világot, adjon lehetőséget az érzékelés, észlelés és mozgás összekapcsolására.
- Segítse a gyermekeket az őket ért információhalmazban való eligazodásban.
- A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- *Az SNI-s gyereknél az egyéni adottságokat figyelembe véve, minden életkorban találja meg az optimális terhelhetőségi szintet. Figyelme, feladattudata, kiinduló állapotához, ill. önmagához képest mutasson fejlődést.*

Képességfejlesztés lehetőségei a tanulás által:

Pl. együttműködés, feladattartás, figyelemmegosztás, - átvitel, feladattudat, gondolkodás, emlékezet, nyelvhasználat, rövid-hosszú távú memória, kudarcátűrés, döntés, akaratí tényezők, önismeret, önértékelés, stb.

Fejlesztési területek**MOZGÁSFEJLESZTÉS**

- Nagymozgások fejlesztése: járás, futás, ugrás, csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban, egyensúlygyakorlatok, szem-kéz koordináció fejlesztése, szem-láb koordináció fejlesztése.
- Finommotorika fejlesztése: gyurmázás, építőjátékokkal építés, papírhajtogatás, fűzés, Puzzle-játékok összerakása, papír-ceruza feladatok, kéziszer gyakorlatok

TESTSÉMAFEJLESZTÉS

- testrészek ismerete
- a test személyi zónájának alakítása
- testfogalom
- egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások

PERCEPCIÓ (ÉSZLELÉSFEJLESZTÉS)

- Látás (vizuális) észlelés fejlesztés
- alaklátás és formaállandóság fejlesztése
- tapintásos (sztereognosztikus) észlelés fejlesztése
- mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése
- térészlelés, térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
- hangzási (auditív) észlelés fejlesztése
- hangzási analízis-szintézis fejlesztése
- keresztcsatornák fejlesztése

VERBÁLIS FEJLESZTÉS

- a tárgyak megnevezése
- térbeli viszonyok: irányok, helyzet, idő
- osztályozás: alapformák, alapszínek, méret, hasonlóság, különbözőség ellentétesség

Anyanyelvi nevelés:

- A gyermekek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése.
- Beszédaktivitásuk fokozása.
- Szókincsgyarapítás.
- A nyelvi és a kommunikációs készségek kibontakoztatása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladatai végrehajtásában kitartó, türelmes, pontosságra törekszik.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Szándékos figyelemre képes, képes a figyelem átvitelre, megosztásra
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére és rendszerezésére

A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSE A NEVELÉSI ÉV FOLYAMÁN

3-4 évesek	november 1-től – május 31-ig.
4-5 évesek	október 1-től – május 31-ig.
5-6-7 évesek	szeptember 15-től – május 31-ig.

TEVÉKENYSÉGEK ÉS MAXIMÁLIS IDŐTARTAMUK – HETENKÉNT						
	3-4 évesek	Heti alkalom	4-5 évesek	Heti alkalom	5-6-7 évesek	Heti alkalom
Kötetlen	Külső világ tevékeny megismerése	1	Külső világ tevékeny megismerése	1	Külső világ tevékeny megismerése	2
	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	1	Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései	1	Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései	1
	Ének képesség fejlesztés	1	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	1	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	2
	Verselés	1-2	Ének képesség fejlesztés	1	Ének képesség fejlesztés	2
			Verselés	1-2	Verselés	1-2
Kötött	Mindennapos mozgás (januártól)	1	Mindennapos mozgás (10. hó)	1	Mindennapos mozgás (09. 15-től)	1
	Mesélés	1	Mesélés	1	Mesélés	1-2
	Ének, zene, népi játék, tánc	1	Ének, zene, népi játék, tánc	1	Ének, zene, népi játék, tánc	2
	Mindennapi testnevelés	napi 1	Mindennapi testnevelés	napi 1-2	Mindennapi testnevelés	napi 1-2
Időtartam tevékeny- ségeként	10-15 perc		20-25 perc		30-35 perc	

8. A gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követése

A gyermek nevelése a tervezéstől a személyiségfejlődés jellemzőinek figyelemmel kíséréséig, ha szükséges a korrekcióig terjed.

A csoportnapló mellékleteként használjuk a **Gyermekek Fejlődési Naplóját**, mely tartalmazza az anamnézis lapot, a Fejlettségi mutatókat az Egyéni fejlesztési tervet, tehetséggondozást, valamint a Szöveges értékelést (a gyermek fejlődését segítő intézkedések, megállapítások, eredmények).

Anamnézis lap: jobban megismerjük az adott gyermeket, annak családját, élet körülményeit.

A gyermek fejlődésének nyomon követése, rögzítése a tanulmányi rendszerben, FEJLETTSÉGI MUTATÓK elnevezésű dokumentumban történik, mely a gyermek komplex fejlődését követi nyomon.

Az eltérő fejlődésű gyermekek felmérésében, a részképességek fejlesztési lehetőségeinek feltárásában az óvónők segítségére van az óvoda fejlesztőpedagógusa is.

Ezek a felmérő eszközök segítik a problémák korai felismerését és lehetőség nyílik arra, hogy időben elkezdjük az egyénre szabott fejlesztést, ill. korán kiderül, hogy melyik gyermeknek lesz szüksége más szakember segítségére.

Az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek számára, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki, szociális érettség elérése érdekében, a szakértői véleményben javasolt fejlesztéseken túl, célzott foglalkozásokat biztosítunk.

A gyermekek differenciált fejlesztését, **egyéni fejlesztési terven** rögzítjük.

Részképesség vizsgálatokhoz: 5 éves kortól a **DIFERT** módszert használjuk. A Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézménye szakemberei minden nevelési év elején a 3-5 éves korú gyermekek logopédiai szűrését, valamint a nagycsoportos gyermekek körében, a Nevelési Tanácsadás keretében részképesség szűrést végzik. Mindez a tanulási nehézség kialakulásának megelőzése és a sikeres iskolakezdés elősegítése érdekében preventív jelleggel történik.

Pedagógiai dokumentációink

A köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott tanulmányi rendszert használjuk 2024. szeptember 1-től.

Felvételi és mulasztási napló

2024. szeptember 1-től a kötelezően használandó tanulmányi rendszerben vezetjük a gyermekek adatait és a Jelenléti íven a hiányzásokat. Az igazolásokat is a rendszerbe töltjük fel.

A csoport jelenléti ívének felületéről nyílik lehetőség a **Felvételi és mulasztási napló** aktuális állapotának generálására, amely az adott napig bezárólag tartalmazza a csoportba járó gyermekek jelenléti és hiányzási adatait, illetve a dokumentum végén összesíti a hiányzások darabszámát a csoportra vonatkozóan. A generált napló iktatásra kerül, nem törölhető.

Csoportnapló:

A kötelezően használandó tanulmányi rendszerben vezetjük, illetve töltjük fel 2024. szeptember 1-től.

Tervezés:

Éves terv: az egész éves anyag tevékenység/témakör lebontásban.

Tematikus terv:

- A tervezés évszakonkénti lebontásban, két lépcsőfokban történik:
 - ajánlott témajavaslatok
 - spontán helyzetekhez kapcsolódó témák.
- Itt jelöljük a feladat és célrendszert, eszközöket, módszereket, a **képességfejlesztés** lehetőségeit a tevékenységek által.

Fél éves nevelési terv:

- Korcsoportonként lebontott nevelési évre szól, egységes pedagógiai nyelvezettel, módszertani szabadsággal, amelyben érvényre jut a gyermeki személyiség szeretete, tisztelete és feltétel nélküli elfogadása.
- Cél és feladatrendszere illeszkedik a program cél- és feladatrendszeréhez.
- Elérhető pedagógiai feladatokat jelöl, melyekben érvényesül a gyermek egyéni fejlesztése.
- Itt jelöljük a gyermekbalesetek megelőzését is szolgáló szokás- és szabályrendszert.

Havi szervezési feladatok:

A csoport életével kapcsolatos eseményeket, tevékenységeket jelöli: ünnepeket, hagyományokat, újfajta tevékenységek bevezetését, kirándulásokat, csoportot illetve a csoport tagjait érintő eseményeket, óvoda-család közös tevékenységeit, mozgásos-sportprogramokat, csoport életének megszervezésére irányuló feladatokat, pedagógiai feltételek megteremtésére irányuló feladatokat.

A Gyermek Fejlődésének nyomon követése - Gyermkek Fejlődési Naplója:

A kötelezően használandó tanulmányi rendszerben vezetjük, illetve töltjük fel 2024. szeptember 1-től.

- Meghatározott és egységesen értelmezett szempontok figyelembe vételével vezetjük.
- Itt jelöljük a gyermek érési folyamatát, egyéni fejlődési ütemét, aktuális fejlettségi fokát.
- Konkrét pedagógiai feladatokat jelölünk a gyermek egyenletes fejlesztése érdekében.
- Törekszünk az egységes pedagógiai nyelvezetre.

Tartalmazza:

- Anamnézis
- Fejlettségi mutatók
- Egyéni fejlesztési tervek
- Tehetséggondozás
- Szöveges értékelés
- Szülői aláírások (évente 2x)
- SNI-s/BTM-es gyerekek szakvéleménye

9. Szlovák Nemzetiségi Nevelés

A nemzetiségi óvodai nevelést szabályozó dokumentumok:

- 2011. évi CLXXIX törvény a nemzetiségek jogairól
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
 - 46§ (3 bekezdés) c pontja
 - 89§ (2. bekezdés)

Az Oktartási Hivatal a nemzetiségi oktatáshoz irányelveket határozott meg (https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_nemzetisegi_oktat_ashoz)

Az irányelv meghatározza a magyarországi nemzetiségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a nemzetiségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

A Nemzetiségi óvodai nevelés

A nemzetiségi óvoda a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés magába foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások továbbörökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését. Egy szlovák nemzetiségi csoportban az óvodai élet, tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül, és mindkét nyelv, a nemzetiség nyelve és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja. A csoport létszámából kiindulva a két nyelv aránya: **50% magyar és 50% szlovák nyelvi.**

Óvodás korban a szlovák nyelv elsajátítási folyamata is elsősorban személyiségfejlesztés, viselkedés és szemléletmód közvetítés, amivel az önkifejezés egyik módjának kialakítását, fejlődését segítjük. Elsődleges feladata a szlovák nyelv megszerettetése, fejlesztése a jellemzően szlovák hagyományok, ünnepek, szokások és tárgyi kultúra megismertetése, átörökítése az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő szinten. Modell értékű személyi feltételek, hatékony módszerek és megfelelő tárgyi környezet biztosításával szeretnénk elérni, hogy a gyermekek saját képességeiknek megfelelően tudjanak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése:

- A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkinccs továbbörökítése.
- A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a nemzetiség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét (tájnnyelvét).

- A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodai csoportban jellemzően a nemzetiség nyelvén szervezzük a gyermekek óvodai életét.
- A nemzetiségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.
- A nemzetiségi óvodai nevelést folytató csoportnak a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.
- Az Óvoda/óvodai csoport környezete tükrözi a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezését az ugyanazon nemzetiséghez tartozók, a Csoportnaplóban található szlovák nemzetiségi nyelvi nevelést, Nyilatkozattal kérhetik a szülők (kérem/nem kérem).

A szlovák nyelvoktatás hetente komplex formában, 50-50 % - os arányban történik. Írásos dokumentációja a csoportnaplóban található.

A nemzetiségi nevelés célja és feladata:

A nemzetiségi óvodai nevelésünk az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

- anyanyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára;
- a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása és fejlesztése;
- a gyermek felkészítése a nemzetiségi nyelv, iskolai tanulására;
- a nemzetiségi identitástudat kialakításának és fejlesztésének segítése.
- A nemzetiségi nevelést folytató óvodai csoportokban törekszünk arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció.

Feladataink:

- ápoljuk, fejlesztjük a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat, szokásokat,
- felkészítjük a gyermekeket a szlovák nyelv iskolai elsajátítására,
- segítjük és fejlesztjük a szlovák identitástudat kialakulását,
- az óvónő a kommunikációs helyzetekben biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást, a szlovákság kultúrájából (irodalom, népi játékok, zene) tudatosan felépített tematika szerint változatos módon szervezi meg a nyelv elsajátítását.

Szlovák nyelvi pedagógus feladatai:

- A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást;
- A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást.
- A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

- Szlovák hagyományok felkutatása, felelevenítése. Hagyományörzés kialakítása a gyerekekben.
- A gyermekek nyelvismeretének függvényében minél teljesebb nemzetiségi nyelven folyó kommunikáció kialakítása
- Mindennapi nevelőmunkánk fejlesztése érdekében önképzési, továbbképzési lehetőségeink kihasználása és a megszerzett tudás felhasználása munkánk során.
- Módszertani, gyakorlati tapasztalatok kicserélése, átadása.
- Szlovák anyanyelvünk intenzívebb gyakorlása.

Erkölcsei – szociális érzelmek alakítása

- A szlovák nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása és fejlesztése;
- A nemzetiségi identitástudat kialakítása, belsővé formálása;
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását nemzetiségi kulturális értékek tiszteletben tartását.

Szlovák kisebbségi kultúra átörökítése

Programunk a hagyományörzést – a nemzetiségi népi kultúra ápolását – kiemelt feladatnak tekinti. Ezért a gyermekek nevelésébe beépítjük mindazon értékeket, amelyet a környezet megőrzött, vagy az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Az óvodába lépés első pillanatától – a nevelés szerves részeként – megteremtjük azt a miliőt, amelyben jelen van a hagyományápolás. Óvodánkban van nemzetiségi sarok, ahol a gyermekek különféle tárgyi emléket gyűjtenek a szülők, nagyszülők segítségével. Lehetőséget biztosít arra, hogy ismerjék az adott nemzetiség jellegzetes ruhadarabjait, alkalmanként felhasználhassák játékaikban. (kötény, kalap, bő szoknya, stb.) Így a modern világgal ötvöződve tovább él a nemzetiségi gyökér, s a mai gyerekek is megismerhetik szépségét, értékét. A hagyományörzést úgy tudjuk megvalósítani, ha ragaszkodunk nemzetiségi értékeinkhez. Tudjuk a népszokások eredetét, ismerjük azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. A kézművességben jártasak vagyunk, és ismerünk számos népi játékot, népmesét, népdalt. A hagyomány úgy marad fent, ha családtól családig, gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról szájra terjed.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként:

- a gyermekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;
- életkorának és egyéni képességeinek megfelelően olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni;
- tájékozódni tud a kommunikációs helyzetekben;
- ismeri a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);
- megismerkedik a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel és megtanulja azok tiszteletét és megbecsülését.

Jeles napok időrendi sorrendben:

Az őszi jeles napjai:

- Szüret (október 15-től)

A tél jeles napjai:

- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Mikulás (december 6.)
- Nemzetiségek napja (december 18.)
- Karácsony (december 24-25-26.)
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

A tavasz jeles napjai:

1. Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
2. Május elseje
3. Pünkösd (Húsvét után 50. nap)

A nemzetiségi néphagyományőrzés tartalma

Minden jeles napot egy hosszabb előkészülettel vezetünk be, amelyhez – a gyerekek kíváncsiságát kielégítve – folyamatosan biztosítjuk a változatos tevékenységet. A hagyományápolás tartalmát minden esetben a helyi tradícióknak megfelelően variáljuk.

A hagyományok ápolása a szülőkkel, nagyszülőkkel, gyermekekkel közös tervezetést, együttjátszást, együttműködést jelent, mely örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep a külsőségeivel együtt vidám hangulatú, természetes, felszabadult és sok spontán ötletet befogadó.

Szüret (október 15-től)

A kisebb óvodások szlovák éneket, mondókát hallgatnak az őszi gyümölcsökről, szüretéről, és megismerkednek egyszerűbb énekes játékokkal. Az őszi gyümölcsöket gyűjtik, válogatják. A szüret előkészítés perecet, pogácsát sütnek. Kedvük szerint részt vesznek a szüreten, a nagyobbakkal népi játékot játszanak, a népzenere táncos mozdulatokat próbálgatnak.

A nagyobb óvodások szlovák verset, mondókát, dalos játékot tanulnak, a mulatságnak aktív részesei: népviseletbe öltözve táncolnak, énekelnek szüreti népi játékokat játszanak. A termésekből egyszerű hangszereket készítenek (pl. dióhéjból pengetőt, csutkából csutkamuzsikát stb.)

Advent

Mikulás (december 6.) Borbála-nap (december 4.) Luca-nap (december 13.)

Karácsony (december 24-26)

Az óvoda kisebb óvodásai ismerkednek az advent jelképeivel: a koszorúval és az adventi naptárral. A naptár alapján minden nap végeznek egyszerűbb feladatot a karácsonyi ünnep jegyében. A Mikulást és a karácsonyt várva tanulnak egy rövid ünnepi éneket, mondókát vagy verset szlovák. A vízbe tett cseresznyeágot, és az ültetett Luca-búzát figyelemmel követik. Az otthoni karácsonyfájukra egyszerű fenyődíszeket készítenek. A szüleiknek – szeretetük kifejezése jeléül – egyszerű ajándékot készítenek.

A tapasztaltabb óvodások segítenek az adventi naptár és a koszorú elkészítésében. Naponta megnézik, mi a feladatuk az adventi naptár szerint. Borbála-napon a cseresznyeágot vízbe teszik. Luca-búzát ültetnek, gyertyát mártanak, almát fényesítenek, mézeskalácsot sütnek. Az ablakra szebbnél szebb fenyőágot festenek termésekből nehezebb technikával fenyődíszeket készítenek. Mikulás és karácsony előtt egy-egy ünnepi szlovák köszöntő verset, mondókát, éneket tanulnak. Az adventi ünnep hetében almát, mézes diót, mézest kóstolgatnak.

Énekelgetés közben élvezik a gyertya pislákoló fényét, illatát.

A legönállóbb gyermekek segítségünket kérve adventi naptárt és koszorút készítenek. Luca naptárt is készítenek, hogy az alapján figyelhessék az időjárást.

A Mikulás és a karácsony köszöntésére egy-egy verset tanulnak. Asztaldíszeket készítenek, és az ünnepi asztalra gyertyát öntenek. A gyermekek megismerik az ünnepi étkezési szokásokat: tököst sütnek, almát gerezdelnek, diót törnek. Szüleik megvendégelésére mézeskalácsot gyúrnak, sokféle formára kiszaggatják és kidíszítik.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) télbúcsúztató népszokás

A legkisebb óvodások egyszerű technikával papíralarcot készítenek, és ha kedvük van, jelmezbe öltözködnek. A farsangi mulatságon a nagyobb gyermekek és a felnőttek táncos mozdulatait utánozzák.

A nagyobb óvodások farsangi álarcot díszítenek, tombolatárgyakat gyűjtenek, egyszerű szlovák farsangi dalt, verset, mondókát tanulnak. Az ügyességi, humoros játékokban aktívan részt vesznek. A farsang hetében különös tekintettel igyekszünk minél tréfásabb énekeket, verseket mondogatni.

A legfejlettebb óvodások a farsangi multságba, bálba hívogató szlovák mondókákkal csábítják a kicsiket. Külön ritmuszenekarral készülnek a jelmezes felvonulásra. A jelmezüket, maszkjukat önállóan tervezik és elkészítik. A csoportszobát és az óvoda folyosóját feldíszítik, átrendezik. A farsangi ételek készítésében aktívan közreműködnek. A tombola előkészítésében, az iskolások és a kicsik hívogatásában részt vesznek. A táncbéli programot és az ügyességi játékokat megszervezik.

Húsvét (az első tavaszi napjegylenlőség utáni holdtétére következő vasárnap)

Az óvoda szokásaival ismerkedő kisóvodások locsolkodó verset vagy mondókát tanulnak. A nagyok tojásjátékaiban részt vesznek, fogadják a kiszézőket, nagy sétát tesznek az óvoda környékén.

A nagycsoportos óvodások tojást díszítenek berzseléssel, karcolással, maratással, viasszal, levélnyomattal. A gyermekek a csoportszobájukat ünnepi jelképekkel ízlésesen feldíszítik. A kisebbek csoportjában kiszézővel készítenek. A gyermekek az ablakokat alkalomhoz igazodó festéssel feldíszítik. A locsolkodáshoz, komáláshoz, komátál-küldéshez mondókákat, rigmusokat tanulnak. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvoda összes felnőttjét, a lányok pedig tojással köszönik meg a fiúk figyelmességét. A locsolkodásra, a komáláshoz süteményeket sütnek.

Május elseje

Az óvoda „lakói” a májusfára egyszerű díszeket készítenek. A kicsik segítenek a nagyok díszítő munkájában. A nagy óvodások által feldíszített fát a gyermekek körbejárják, tavaszi dalokat énekelnek. A fiúk versenyt rendeznek: ki tud felmászni a fára, ki éri el a fára aggatott tárgyakat.

Pünkösöd (Húsvét után 50. napon) király és királynéválasztás – tavaszi vásár

A 3-4 éves gyerekek figyelgetik a nagyok készülődését. Szüleikkel együtt részt vesznek a tréfás vetélkedőkön.

A vásárról dalokat, mesét hallgatnak, képeket nézegetnek. A nagyobb óvodások az ünnepre perezet vagy mézeskalácsot sütnek. A pünkösdi király- és királynéválasztáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerű tánc lépéseket tanulnak.

Népzenére, nemzetiségi zenére próbálgatják az egyszerű táncos lépéseket, esztétikus térformákat.

Nemzetiségi napok megtartása nemzetiségi csoportok hagyománya szerint.***A nemzetiségi nyelvi szókincs tartalma******Csoportszobában:***

Játékok, bútorok, használati tárgyak, eszközök neve, étkezéssel kapcsolatos eszközök, valamint az étkezési szokásokhoz tapadó interakciók és az ételek neve stb.

Öltözőkben:

Az öltöztetést kísérő cselekvések, testrészek, ruhadarabok neve.

Mosdóban:

Használati tárgyak, kézmosás, fogápolás, fésülködés, WC-használatot kísérő visszatérő párbeszédes szituációk.

Udvaron:

Játékeszközök, az udvaron található tárgyak, növények, cselekvési lehetőségek, időjárási jellemzők stb.

Az értelmi nevelés és a társas kapcsolatok hatása a nemzetiségi nyelvi feladatok megvalósításában

Nyugodt, szeretetteljes óvodai légkört biztosítunk, hogy a gyermekeknek már az óvodába lépés pillanatában pozitív viszonyulás alakuljon ki a kisebbségi nyelvhez.

A biztonságos, derűs, társas kapcsolat segíti a kisebbségi nyelvi párbeszéd kialakulását.

A felnőttek egymás közötti kisebbségi nyelvi kommunikációja pozitív mintaként szolgál.

Az átélt esztétikai élmények segítik a gyermek kötődését a kisebbségi nyelvhez.

Az alapvető udvariassági szokások kifejezése: megszólítás, kérdés, bemutatkozás, köszönés, megköszönés, köszöntés.

A gyermeki tevékenységek hatása a nemzetiségi nyelvi nevelésre

A játéka kétnyelvű nevelésben igazi fejlesztő hatású, mert a szabad, önként vállalt cselekvések kifejezésre készítetik a gyermekeket. Ebben a helyzetben spontán gyakoroljuk a válaszadó szerepet. Az önként vállalt párbeszéd reprodukálására ösztönözzük őket.

A vers, mese, dramatikus játék: a nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából azokat a verseket, meséket, mondókákat közvetítjük, amelyek a gyermekek nemzetiségi identitását alakítják. A helyi gyűjtésből is válogatunk, ha megfelel az életkori sajátosságoknak, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a tájnyelvvvel, ill. a helyi nyelvjárással is.

Az ének, énekes játékok, zenehallgatás: a nemzetiségi kultúrából válogatva segítjük a nemzetiségi nyelvének elterjedését. A gyermekeknek a helyi gyűjtésből is válogatunk igényes, életkoruknak megfelelő énekeket.

A környezet tevékenység megszerettetése: sok lehetőséget rejt magában a nemzetiségi nyelvi nevelés számára, a nemzetiségi szokások, kultúra, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismertetésével.

A nemzetiségi nyelvi szókincs tartalma a tevékenységekben:

- szerepjátékok, bábjátékok, nyelvi didaktikus játékok,
- mondókák, versek, mesék, rigmusok, szólások,

- ritmusos mondókák, énekek, dalos játékok,
- növények, állatok, emberek, évszakok jellemzői, tárgyi, helyi nevezetességek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekekben kialakul a pozitív viszony a szlovák nemzetiségi kultúrája és nyelve iránt.
- Életkorának és egyéni képességének megfelelően rendelkezik olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a szlovák nemzetiségi nyelvén közvetíteni.
- Tud tájékozódni a kommunikációs helyzetben.

A beszédkésztség fejlesztése

Szlovák nemzetiségünk kultúrkincseivel (ének, zene, tánc, vers, mese stb.), népszokásaival, hagyományaival, környezetük tárgyaival játékba integrált tanulás formájában ismerkednek meg, mely szerint tevékenységeik során szerzett benyomások, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek.

A szlovák anyanyelv tanulása anyanyelvi légkörben zajló, folyamatos, nagyrészt utánzásra alapuló spontán játékos tevékenység, mely az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szituált környezetben, ill. az általunk kezdeményezett foglalkozáson és időkeretben valósul meg. Ehhez járul gyermekeink cselekvő aktivitása, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalások lehetőségnek biztosítása.

A játék számtalan lehetőséget kínál a szlovák anyanyelvi kommunikációra, az anyanyelven történő párbeszéd kialakítására is.

Ezekben a szituációkban megtanulják az egymás közötti és a felnőttekkel való érintkezés formáinak legfontosabb kifejezéseit

- I. a gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakul ki szlovák anyanyelvük és annak kultúrája iránt,
- II. ismert kommunikációs helyzetben tájékozódni tudnak (udvariassági formák alkalmazása stb.),
- III. szívesen bekapcsolódnak szlovák anyanyelvi játékokba,
- IV. élvezettel játszanak mozgás és szabályjátékokat szlovák nyelven is,
- V. egyéni lehetőségeik szerint kétnyelvű interakcióra képesek.

Verselés, mesélés, dramatikus játék

Irodalmi nevelésünk keretében szlovák népi mondókákat, ritmikus, zenei hatású játékos verseket, népmeséket ismertetünk meg.

Magyar vers-mese anyaghoz viszonyított mennyiségi arányunk 30 %.

A gyermekek szeretik a szavak lüktetését, a rímek összecsengését. A jó ritmusú versek, mondókák igen jó eszközei a beszédfejlesztésnek. Olyan alkotásokat választunk, melyeknek szövege egyszerű, könnyen érthető, rövid, tartalmi szempontból az adott nyelvi színvonalon érthető.

A tevékenység célja: A gyermekek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeiknek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladataink:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.

- A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatikus játékok).
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel és dramatikus játékokkal.
- Gyermekeink megismertetése a szlovák anyanyelv ill. nemzetiségi irodalmi kultúrájának kincseivel, alkotásaival, - általuk kifejezőképességük, nyelvi képességeik megalapozása,
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása szlovák nemzetiségi kultúrája iránt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismétlik a tanult szlovák verseket, mondókat, - képesek megjegyezni azokat,
- Türelemesen hallgatnak ismert mesét szlovák nyelven is, - élvezettel vesznek részt bábozásban, a mesék dramatizálásában,
- Ügyelnek a helyes szövegmondásra.

Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladataink:

- Gyermekeink megismertetése a szlovák anyanyelv ill. nemzetiségi népzenei kultúrájával, kincseivel, hagyományaival (népi játékok, énekes játékok, gyermekdalok, mondókák táncok), - általuk zenei ízlésük, fogékonyságuk formálása, alakítása, mozgáskultúrájuk fejlesztése,
- Zenei élménynyújtással nemzetiségi identitásuk kialakítása.
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

Gyermekeink anyanyelvi készségének fejlesztése a szlovák mondókkal, gyermekdalokkal, a zenei készségfejlesztő játékokkal és a zenehallgatásra szánt zenei anyagokkal.

Az óvodai zenei nevelés is hangsúlyozottan szolgálja a szlovák anyanyelvi nevelés feladatit. Az ének-zenei nyelv is anyanyelv – a nemzeti, nemzetiségi kultúra legszervesebb része, melyen keresztül kultúrájuknak igen lényeges alkotóelemeit gyakorolják, ápolják.

Zenei nevelőmunkánk során gyermek közeli témájú mondókkal, ölbeli és énekes népi játékokkal, gyermekdalokkal, népdalokkal és egyszerű tánclepekkel ismertetjük meg a gyermekeket.

Magyar dalanyaghoz viszonyított nemzetiségi arányuk 30 %.

A népi játékok tanítása sajátos helyet foglal el gyermekeink nevelésében, felkelti érdeklődésüket anyanyelvünk iránt, utánzásra készíti őket, általuk a nyelvet is gyakorolják. Különösen szeretik a mozgással és játékkal egybekötött népi játékokat, dalokat, melyek mozgásigényüket is nagymértékben kielégítik.

A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókincs bővítésére is.

Olyan felnőttekkel játszható játékokat is megismertetünk (ölbeli játékok, lovagoltatók, kiolvasók stb.), melyek a felnőtt-gyermek közötti szeretet kapcsolat igen fontos eszközei. A mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését, szövegük hanglejtését, hangsúlya, ritmusa a nyelv kifejezőerejét, szépségét érezteti meg gyermekeinkkel.

Éneklési kedvük fokozatosan alakul ki, énekléssel kapcsolatos gátlásaik a dalok, játékok szövegének elsajátításával oldódnak. Az éneklés segít áthangolni a gyermekek artikulációs bázisát magyarról a szlovákra. Érzelmileg is nevelő hatású, jó hangulatot kelt a csoportban. Éneklési kedvüket személyes jó példával is felkeltjük ill. fokozzuk. Énekléssel hívogatjuk őket a közös játékba.

Megismerkednek a szlovákság tánc kultúrájának legegyszerűbb elemeivel is, a betervezett egyszerű tánc lépéseket a felnőtt minta utánzásával sajátítják el.

A zenei szituációk hangulatát a zenehallgatás emeli, melynek keretében főleg szlovák népdalokat mutatunk be énekes ill. hangszeres előadásban. Lehetőséget biztosítunk néhány percig tartó hangszeres zene (élő és műzene) meghallgatására, népi hangszerek megismertetésére is.

1. Gyermekeink ismernek szlovák nyelven is mondókákat, énekeket és dalos játékokat, élvezettel játsszák azokat,
2. Gátlások nélkül énekelnek, éneklés közben ügyelnek a helyes szövegmondásra,
3. Élvezettel hallgatnak szlovák népi zenét, szívesen kísérik mozgásukkal is.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A szlovák nemzetiségi kultúra sajátos térforma-színvilágának megismertetése, a szlovák nemzetiségi alkotói kultúra átörökítése.

Az alkotótevékenységek minden kultúrában megjelennek, a szlovák nemzetiségi óvodai nevelésben is nagy szerepük van. A sajátos szín- és formavilágok megjelenítése segíti a szlovák nemzetiségi való pozitív viszonyulást, az értelmi kötődés megalapozását. A tárgyi műalkotásokkal, az életmód kultúráját és szokásait tükröző tárgyi emlékek gyűjteményével közelebb visszük gyermekeinket szlovák nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz.

Ezen célok megvalósítása érdekében nevelőmunkánkban minden lehetőséget kihasználunk a nemzetiségi tárgyi kultúrájának és értékeinek megismertetésére.

Kiállításokon megismerkedhetnek a szlovákság jellegzetes népviseleteivel (szűkebb környezetük tájjellegű népviseletével is), jellegzetes díszítőtevékenységeivel (szövés, hímzés, tárgyak díszítése).

Időnkénti rendszerességgel óvoda környezetünkben is rendezünk hasonló tárgyu, témájú kiállításokat, ahol a nemzetiségi tartozó szülők, nagyszülők, hozzátartozók alkotásai, szövés- hímzés-gyűjteményei kerülnek bemutatásra.

Ezen alkalmak a nemzetiségek napjának méltó megünnepléséhez is hozzájárulnak.

Lehetőséget teremtünk népi kismesterségek megismerésére, megfigyelésére is (fazekasság, vesszőfonás, szövés, fafaragás stb.). Ellátogatunk olyan kisüzemekbe ill. hagyományörző családokhoz, ahol eredeti körülmények között szerezhetnek élményeket és tapasztalatokat a tevékenységekkel kapcsolatban, de kihasználjuk a közvetlen környezetünkben működő Kézműves Szakiskola által nyújtott lehetőségeket is többféle mesterség kis műhelyekben való megtekintésére (bőrözés, fafaragás stb.). Játsszóház keretében maguk is kipróbálhatják ügyességüket a tevékenységekben.

Éves rendszerességgel ellátogatunk a hagyományokat őrző Meseháza is, ahol különböző tárgy- és játékkészítő technikákkal ismerkedhetnek meg játszóházi foglalkozásokon, természetes anyagok felhasználásával (csuhé, mákgubó stb.). Készítenek játékokat, bábokat és egyéb használati eszközöket (kis hangszerek stb.).

Óvodai foglalkozásokon ill. szabadidős tevékenységekben a szövés, fonás technikáját gyakorolhatják gyermekeink, díszítómunkájukban (tojásdíszítés stb.) a népi motívumok felhasználását szorgalmazzuk.

E tevékenységekben az anyanyelv gyakorlására is alkalom kínálkozik – a felhasználásra kerülő színek, tárgyak, eszközök megnevezése szlovák anyanyelven történhet.

Mindennapos mozgás

Gyermekeink szlovák anyanyelvi beszédképességének fejlesztése, a nyelvhez fűződő pozitív viszonyulásuk alakítására mozgástevékenységeikben is kínálkozik lehetőség.

Különböző témájú mozgásos játékokat ismertetünk meg, melyeket szabadidőben önállóan is eljátszhatnak. Ilyenek pl. az énekes és körjátékok, fogó-ugrójátékok és más különböző eszközökkel végezhető váltójátékok, melyek a gyermekek mozgásigényét is maximálisan kielégítik. A tevékenységek közben megnevezik a felhasznált eszközöket, térformákat és irányokat anyanyelvükön is. Megismernek 5-6 mozgásos játékot.

A külső világ tevékeny megismerése

Célunk: A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása.

Feladataink:

- A szlovák nemzetiségi szűkebb, tágabb környezetének, szokásainak, kultúrájának, népviseleti hagyományainak és tárgyi jellemzőinek megismertetése, - azok tiszteletér és megbecsülésére nevelés, (Tájház, Szlovák Kultúra Háza, Szlovák Konzulátus)
- Kifejezőképességük megalapozása, kommunikációs és beszédképességük kialakítása anyanyelvükön.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermekek szlovák anyanyelvi kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

Gyermekeinknek a világról és környezetükről alkotott képe közvetlen tapasztalatok és ismeretszerzések során alakul. Tervezett környezetismereti témáinkat természetes környezetben, szituációban ismertetjük meg, élményszerző séták, színhelyek, élőhelyek megtekintésével, közvetlen élő szituációk megteremtésével.

A gyermekek tapasztalatai, élményei szókincsük megalapozását, bővítését szolgálják. Az új szavak megismerése, elsajátítása fontos feltétele a beszélgetések mielőbbi megindulásának. E folyamat elősegítése érdekében törekszünk a megfelelő nyelvi légkör megteremtésére csoportunkban. Fontos, hogy gyermekeink mielőbb szokták meg környezetünkben a szlovák nyelvű beszédet. Igyekszünk minél többet beszélni előttük, közléseinket, felszólításainkat is

az adott nyelven hangoztatjuk. Ügyelünk kifogástalan beszédünkre, helyes kiejtésünkre, - beszédünk fejlődését nyelvi továbbképzéseken fejlesztjük.

Nagy jelentőségűek az óvónő és gyermek közötti személyes beszélgetések anyanyelvükön, melyekkel az anyanyelv iránti kötődésüket segíthetjük elő.

Valós élethelyzetekben alkalmazzák szlovák nyelven is helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, a szándékok kifejezését (kérés, tudakozódás stb.) – egyéni képességeiknek megfelelően.

Gyermekeink állandóan bővülő tapasztalata, élménye által gazdagodik szókincsük, szókészletük az alábbi témakörökben: évszakok, állatok, család, testünk, egészségünk, közlekedés, óvodai környezetünk játékaink.

Kisebbsjeink anyanyelvi fejlesztésük során megneveznek családtagokat, kedvenc játékeszközöket, 1-2 gyümölcsöt, megismernek a felsoroltakkal kapcsolatban néhány jellemző tulajdonságot, megneveznek 2-3 alapszínt (piros, sárga, zöld).

Nagyobbjaink szókincse intenzívebb nyelvi fejlődésének eredményeként tovább bővül, újabb kifejezéseket sajátítanak el a következő témákban: család és otthon, a test részei és ápolásuk, érzékszervek és funkciójuk, az évszakok legjellemzőbb jegyei, néhány gyümölcs és zöldségféle neve, néhány további háziállattal, néhány vadon élő állat, további közlekedési eszközök. Megnevezik a felsoroltakkal kapcsolatos jellemző tulajdonságokat, megnevezik az alapszíneket, 1-2 kevert szint is.

Az évszakokkal párhuzamosan feldolgozásra kerülnek az évszakokkal kapcsolatos ünnepek, jeles napok, azok népszokásai, hagyományos tevékenységei. Gyermekeink múltról alkotott képét, elképzeléseit az óvodában rendezett hagyományőrző tevékenységekkel alakítjuk. Olyan alkalmakat teremtünk, azok valósághű környezet kialakításával, nagyszüleik, hozzátartozóik aktív bekapcsolódásával dolgoznak fel, élnek át újra egy-egy jellegzetes, régmúlt paraszti életből merített hagyományos tevékenységet. Nagyban merítünk szűkebb környezetünk hagyományaiból is, mint pl. az őszi és tavaszi időszakok hagyományos munkatevékenységei: kukoricatörés, fosztás, a kukorica részeinek felhasználása, tollfosztás, disznótor megtekintése, ünnepi előkészületek stb.

Megfigyelik a tevékenységek folyamatát, megismerik azokat a tárgyakat és eszközöket, amelyek jellemzően hozzátartoztak az adott tevékenységhez (kosarak, köcsögök stb.).

Ezen alkalmak kapcsán jellegzetes szlovák ételféleségeket is megismerhetnek: kelt tészták, pogácsa, csöröge, mákos kukorica, brinzás tészta stb. felhasználásával.

Az egykori tárgyi világ felfedezését, a hagyományos paraszti élet megismerését szűkebb-tágabb környezetükbe változatos formában biztosítjuk. Szlovák környezetet (polcot, sarkot) alakítunk ki csoportszobánkban, de ellátogatunk a Szlovák Kultúra Házába, a Békéscsabai Szlovák Tájháza, ahol a szlovák kisebbség életmódszokásait, tárgyi emlékeit őrzik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

a) a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;

b) életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni;

c) tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;

d) ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);

e) ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

Várható eredmény az óvodás kor végén:

- A legegyszerűbb módon bemutatkoznak anyanyelvükön,
- Az udvariassági formák legfontosabb kifejezéseit ismerik – alkalmazzák a megfelelő helyzetekben,
- Tudnak 1-2 szavas mondattal válaszolni a legegyszerűbb kérdések alapján (ki, mi, milyen),
- Felsorolják a számneveket 10-ig,
- Megnevezik az alapszíneket, néhány kevert színt is (narancssárga, lila),
- Ismerik és alkalmazzák az állítás és tagadás formáit (igen-nem),
- Tisztán ejtik a hangokat, beszédük érthető,
- Ismerik a helyi szlovákság szokásait, hagyományait, tárgyi kultúráját, eszközeit,
- Pozitív érzelmi viszony alakult ki szlovák anyanyelvük és kultúrája iránt,
- Megszerzett ismereteiket alkalmazni tudják,
- Ismert kommunikációs helyzetben tájékozódnak.

V. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az óvoda egyszemélyi felelős vezetője az igazgató, munkájának részterülete a dolgozók ellenőrzése, értékelése.

Belső ellenőrzés:

Az óvodában folyó belső ellenőrzés, a jogszabályokban és az óvoda belső szabályzataiban (HNP, SZMSZ, Házirend) meghatározott előírásoknak való megfelelést vizsgálja.

A nevelőmunka ellenőrzését az óvodavezető, óvodavezető-helyettesek, munkaközösség vezetők, az óvodavezető által megbízott óvodapedagógus végzi.

A nevelőmunkát segítő dajkák esetében az óvodavezető, óvodavezető-helyettes, a gyermekek esetében az óvodapedagógusok végzik az ellenőrzést.

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat, módszertan valamint a belső önértékelés segítése és fejlesztése.

1. A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- A gyermekek fejlettségének értékelése
- és az óvónői gyakorlati munka szintjén.

Ellenőrzési területek:

- Óvónő-gyermek kapcsolata – gyermek személyiségének ismerete, tiszteletben tartása, fejlesztése.
- Nevelő-oktató munka hatékonysága.
- Beilleszkedés, szokásrendszer kialakítása.
- Differenciált fejlesztés tervezése, megvalósítása.
- Anyanyelvi nevelés tervezése, megvalósítása.
- Egészséges életmódra nevelés tervezése, megvalósítása.
- Dajka-óvónő, dajka-gyermek kapcsolata.
- Dokumentumok ellenőrzése, elemzése

Az ellenőrzés szempontjai:

- A játék feltételeinek megteremtése.
- Nevelőmunka színvonala – felkészülés, tervezőmunka, felépítés, szervezés, módszerek, ellenőrzés, értékelés, dokumentálás, gyermekek differenciált fejlesztése, gyermekvédelmi feladatok.
- Óvónő –dajka viszonylatában segítő tevékenység, feladatok elosztása, megbeszélés.
- Módszerek – csoportmunka szervezése, játékok, szemléltetés milyensége.
- Stílus, személyes hangvétel, emberi jellemzők.
- Kommunikáció – nyelvhasználat, beszéd jellege, világos, érthető beszéd, metakommunikáció, kommunikáció emberi stílusa.
- Kreativitás – új ötletek kipróbálása, új módszerek alkalmazása.
- Eszközhasználat, eszközök biztosítása.
- Adminisztráció – határidők pontos betartása.
(csoportnapló, fejlettségmérő lapok, egyéni fejlesztési terv, hiányzási napló, stb.)
- Dajkák nevelőmunkája – gyermekekkel való bánásmód, kommunikáció, viselkedés.
- Helyi nevelési program megvalósulása a napi munka során.

- Szülőkkel való kapcsolattartás

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, ellenőrzése a fejlettségmérő lapok, megfigyelési szempontok, alapján folyamatosan történik.

Az ellenőrzés a feladatok rendszeres, hibátlan és színvonalas teljesítésének megállapítására irányul.

Az óvónők pedagógiai munkájának ellenőrzésekor fontos az objektív értékelés, amely alaposítást, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számon-kérése.

Az ellenőrzés szabályozása:

Az ellenőrzést az óvoda vezetősége végzi a **Belső Ellenőrzési tervben** meghatározott feladatmegosztással.

A **Vezetői ellenőrzési tervben** a vezető megadott tartalommal és szempontok alapján ellenőriz, mely a teljesítményértékelés egyik alapja (Éves Munkaterv melléklet).

A megjegyzés rubrikában az elvégzett feladatok megtörténtét vagy hiányosságokat jelezzük.

2. Teljesítményértékelés

A Békéscsabai Tündérvilla Óvoda **Teljesítményértékelési Szabályzata** alapján történik a óvodapedagógusok és az igazgató helyettesek teljesítményértékelése.

Célja: hogy az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott intézményi szintű célok, az óvodában dolgozó óvodapedagógusok munkateljesítményét alapul véve hozzájáruljon az óvodai munka színvonalának emeléséhez, és motiváló erővel bírjon.

3. Belső önértékelés

Célja: az intézményre vonatkozó intézményi elvárások teljesülésének értékelése alapján 5 évente meghatározza a kiemelkedő és a fejlesztendő területeket, majd erre építve fejlesztéseket tervezzen, és fejlesztési feladatait Intézkedési Tervben rögzítse.

Az intézmény az önértékelés során azt vizsgálja, hogyan tudott megfelelni saját céljainak és azok megvalósításában hol tart.

Külső ellenőrzés:

✚ A nevelőmunka feltételeinek vizsgálatát – személyi, tárgyi feltételek -, tervszerűen és alkalmanként az önkormányzat szabályai szerint végzik; ÁNTSZ, Pénzügyi ellenőrző csoport, Munkavédelmi Hivatal, ÁSZ.

✚ A nevelő, fejlesztő munka ellenőrzését, értékelését a jelenlegi szokásrend szerint az Oktatási Iroda megbízásából óvodai szakértő végzi, alkalmi megbízatással

✚ A 229/2012. VIII.28) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szól törvény végrehajtásáról 38.§ szerint az illetékes kormányhivatal a köznevelési intézményben **hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja:**

- az egyenlő bánásmód követelményére,
- a kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátására,

- a csoportlétszáma,
 - a gyermekek balesetvédelmére,
 - az alkalmazási feltételekre, a kötelező tanügyi nyilvántartások vezetésére és valódiságára,
 - a minimális (kötelező) eszközök és felszerelések meglétére,
 - a köznevelési feladatok ingyenességére
- vonatkozó rendelkezések megtartását.

Az illetékes kormányhivatal hatósági ellenőrzési feladatait – a miniszter által jóváhagyott munkaterv alapján – rendszeresen végzi, a végrehajtási rendelet 26. §-a alapján.

Az ellenőrzésre jogosult hatóság munkaterve alapján az ellenőrzésre kijelölt köznevelési intézménynek és fenntartójának nevét, az ellenőrzés idejét, az ellenőrzés típusát, az ellenőrzés jogcímét minden év **január 31-ig**, az ellenőrzés eredményét az ellenőrzés befejezését követő 15 napon belül rögzíti a KIR-ben.

Pedagógiai Szakmai Ellenőrzés

Az országos pedagógiai szakmai ellenőrzés általános célja:

- az intézmények saját céljainak megvalósulására alapozva értékeljen, és ezzel az intézmény szakmai fejlődéséhez támogatást adjon.

Az országos szakmai ellenőrzés fajtái:

- az intézmény ellenőrzése.
- komplex ellenőrzés

A pedagógiai-szakmai ellenőrzés módszerei: interjú, pedagógiai dokumentumok vizsgálata.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodába és az iskolába lépés feltételei:

- 1. Felvehető az a gyermek az óvodába aki az adott tanévben 3. életévét betölti.*

Kritériuma, hogy olyan betegsége ne legyen, amely megakadályozza a közösségbe való beilleszkedését és szobatisztaságot várunk el.

Elsősorban az önkormányzat által meghatározott körzetből idetartozó gyermekeket vesszük fel, lehetőség szerint máshonnan jövőket is. A szülők részéről szabad óvodaválasztásra van lehetőség.

A felvételtől az igazgató dönt, túljelentkezés esetén a kerület óvodavezetőiből, az oktatási iroda képviselőjéből álló bizottság dönt.

Fellebbezési lehetőség van az önkormányzat jegyzőjéhez, melyet az Oktatási Osztályra kell benyújtani a szülőnek.

2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- a. A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves korára eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.
- b. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
Érzékelése, észlelése differenciálódik. Különösen jelentősége van a téri észlelés fejlődésének, a vizuális és akusztikus differenciának, a téri tájékozottságnak a térbeli mozgás-fejlettségnek, a testséma kialakulásának.
Az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama – terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondat-fajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét.
Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat.
Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, meg-óvásához szükségesek.
Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- c. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Készen állnak az iskola és a tanító elfogadására. Képes a fokozatosan kialakuló együtt-működésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és gyermektársaival szemben.
Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb el-végzésében nyilvánul meg.

Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja tevékenységének elvégzését.

Azt óvodai nevelési folyamat célja, feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A *sajátos nevelési igényű* gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érthető csak el a fejlettségi szint.

d. *A szlovák kisebbségi csoportban a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:*

A gyermekekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a kisebbségi kultúra és nyelv iránt.

Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkeznek olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudják szlovák nyelven közvetíteni.

Tudnak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

Ismernek a szlovákság kultúrájából merített dolgokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat.

Megismerkednek a helyi szlovák szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, megtanulják tiszteletét és meg-becsülését.

3. *Rugalmas beiskolázás:*

- Iskolaköteles a gyermek, abban a tanévben, melyben augusztus 31-ig betölti a 6. életévét.
- A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.
- Az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága január 18-a előtt kiállított szakvéleménye javasolhatja, hogy a gyermek maradjon további egy nevelési évig óvodai nevelésben. Ebben az esetben a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.
- A gyermeknek el kell mennie iskolába abban a tanévben, amelyben a betölti a 7. életévét.

VII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (sajátos nevelésű igényű; beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő; tehetséges gyermekek, tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek) mindenkifelett álló érdekeinek szem előtt tartására, integrált nevelésére törekszünk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének alapja a Szakértői Bizottság, a Logopédia szakvéleménye. Az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek számára, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki, szociális érettség elérése érdekében, a szakértői véleményben javasolt fejlesztéseken túl, célzott foglalkozásokat biztosítunk (egyéni fejlesztési terv).

Helyzetkép:

Jelenleg óvodáinkban utazó gyógypedagógusok végzik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. A Beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral (BTMN) küzdő gyermekeket az óvoda fejlesztőpedagógusai szakvélemény alapján fejlesztik. Ezen kívül az óvodai csoportokban egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztjük a gyermekeket. A csoporton belül a részképességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztése az óvodákban, fejlesztő szobában zajlik. Azokat a gyerekeket, akiknek speciális fejlesztésre van szükségük, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által előírt szakemberek és óraszámok alapján az óvoda vezetője szervezi meg a fejlesztést.

A fenntartói döntés, és feladat ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása a Szakértői Bizottság véleménye alapján kiterjed, a:

- mozgásszervi,
- érzékszervi (hallássérült),
- beszéd fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd).

1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI): Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos a gyermek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése**Általános elvek:**

Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az irányelv intézményünkre vonatkozó része:

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek.
- A gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlégtér kialakítása segítse.
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve.

- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé válnak.

Céljaink:

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- biztosítani a gyermekek integrált nevelését, esélyegyenlőséget,
- javítani a gyermekek életminőségén, elősegíteni a társadalmi beilleszkedésüket,
- csökkenteni a fogyatékoságokból adódó hátrányaikat,
- természetessé válni a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Általános feladataink:

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segíti elő.

- Az egyéni fogyatékoságból fakadó, hiányzó vagy sérült funkció helyreállítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladataink:

Az integrált nevelésből adódó feltételek biztosítása:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása szakemberek segítségével (fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus).
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés.
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a kevésbé sérült funkciók működésének differenciált, tudatos fejlesztése.
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keret kialakítása az egyéni foglalkoztatás megvalósulásához.
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről, a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

A tevékenységet meghatározó tényezők – a fogyatékoság típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján, **a fejlesztő tevékenység legfontosabb területei:**

- A kognitív funkciók (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos érzékelés).
- Motoros képességek (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly).
- Beszéd- és nyelvi képességek fejlesztése (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés, stb.).
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása.

A gyógypedagógus, speciális fejlesztést végző szakember feladatai:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,

- Javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- Segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- Részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- Részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Sérülés specifikus fejlesztés feladatai:

- **Mozgásszervi zavarral küzdő:**

A tartó vagy mozgató szervrendszer veleszületett vagy szerzett sérülése, károsodása folytán mozgásukban korlátozott gyermekek.

Célunk:

Az állapotromlás vagy másodlagos károsodás megakadályozása, az optimális működés elősegítése.

Feladatunk:

- Az elváltozás függvényében a mozgás funkcionálisrendszerének korrekciója, fejlesztése.
- Az önállóság, személyi függetlenség kialakítása.
- Az egész személyiség pozitív befolyásolása.

A fejlesztés tartalma:

Nevelőmunkákban a mozgáskorlátozott gyermekek esetében fontosnak tartjuk a mozgásállapothoz illeszkedő cselekvések, tevékenységek, tapasztalatok nyújtását, a motoros képességek fejlesztését.

- **Beszéd fogyatékosok:**

Célunk:

A nyelvi és beszédfejlődési zavarok korrigálásával a kommunikációs nehézségek csökkentése.

Feladatunk:

A beszédkészítéssel az aktív, passzív szókincs fejlesztése, beszédérthetőség folyamatos javítása.

A fejlesztés tartalma:

- organikus eredetű beszédzavarok (hangképző szervek organikus hibája, hallássérülés, vagy az agyműködés illetve az idegrendszer szervi zavara),
- funkcionális beszédzavarok (bizonyos percepciók zavarok),
- pszichés eredetű beszédzavarok (pszichogénafónia),
- környezeti tényezők (ingerszegény környezet) okozta beszédzavar esetén a funkciók fejlesztése érzékszervi észlelés – érzékelés gyakoroltatásával. Érzékszerveiken keresztül a világ auditív, vizuális, kinezetikus, taktilis

ingereinek megtapasztalása. Erre épülhet rá a figyelem, az emlékezet, a képzelet a legmagasabb megismerő tevékenység a gondolkodás rendszerének fejlesztése.

- **Eklektív mutizmus**

A kialakult beszéd zavara, a korábban jó szinten beszélő gyermek bizonyos helyzetekben nem szólal meg.

Célunk:

A peremhelyzet kialakulásának megakadályozása.

Feladatunk:

Az óvoda nyugodt légkörének toleráns magatartásának biztosítása.

A fejlesztés tartalma:

Logopédus, pszichológus bevonásával egyénre szabottan határozható meg.

- **Hallássérült:**

A hallássérülés károsodása, csökkentése és vesztesége alapján teszünk különbséget a hallásfogyatékoság mértéke között.

Tanulási zavarral együtt járó hallássérülés:

- beszédmotorika problémái,
- gyenge szájról olvasási készség,
- diszgráfia, diszlexia, szisszimbólia, szipraxia,
- súlyos dekoncentráltóság.

Célunk:

- A hallássérült gyermekek számára pozitív magatartásminta közvetítése.
- A beszédfejlesztés támogatása gazdag nyelvi környezet biztosításával.

Feladatunk:

- A stigmatizált magatartásformák kialakulásának megelőzése (siketes jellegzetesség, társak rángatása, kiabálás).
- Önfegyelemre, türelemre, önállóságra szoktatás.
- Reális énkép, önértékelés kialakulásának segítése.

A fejlesztés tartalma:

- Hosszabb – rövidebb célzott egyéni foglalkozásokkal a beszédértés, a hallási diszkrimináció, a hallási emlékezet, a figyelem, a hangadás, a hangképzés játékos fejlesztése.
- Speciális egyéni megsegítéssel az aktív nyelvhasználat építése, a testbeszéd és szájról olvasás mellett a nyelvi kommunikáció erősítése.
- A túlgondoskodásból eredő gátló tényezők oldása.

- **Más fogyatékosok:**

A figyelemzavaros, hiperaktív tanulási zavarral küzdő, autista, pervazív zavarban szenvedő akusztikus gyermekek.

Célunk:

- A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Konfliktus leküzdésére törekvés, érzelmi kontroll kialakítása.
- Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.

Feladatunk:

- A szocializáció érdekében a problémás gyermekek alkalmazkodó képességnek erősítése, társkapcsolati zavarok korrekciója.
- A szülő – pedagógus konstruktív együttműködésének kialakítása.

A fejlesztés tartalma:

Egyéni fejlesztés keretében :

- elemi adaptív viselkedés kialakítása,
- szokásrendszer kialakítása, önálló alkalmazásának elsajátítása, folyamatos elvárás a szinten tartásban
- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése felesleges ingerek kikapcsolásával
- a prevenbációs kapcsolat erősítése
- alkalmazkodó képesség segítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének feltételei:

A pedagógiai szakszolgálat intézményegységeinek

- a nevelési tanácsadónak,
- a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságnak szakértői véleménye alapján belső és külső szakemberek együttműködésével valósul meg, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.

A gondozás és egészséges életmód kialakításának mindennapi gyakorlata:

A gondozási feladatok teljesítése bizalmas gyermek – felnőtt kapcsolatot igényel. Az önkiszolgálási feladatok elsajátítása a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, illetve követeli meg (alakul a gyermek „én”-képe,). Természetes módon fejlődnek a gyermekek a testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás közben.

A testi nevelés magában foglalja a levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, a természetes mozgásigényük kielégítését, edzését, a testi épségük védelmét. Ehhez az alapvető eszközök rendelkezésünkre állnak, szükségünk van udvari zuhanyzó felszerelésre a pancsoló mellé (higiéniai szempontból).

Pihenés, alvás legfontosabb feltétele a nyugodt körülmények biztosítása. Az egyéni és életkori különbségeiket figyelembe vesszük (rugalmas időkeret).

A gyermekek és környezetük kapcsolata:

- Programunkban fontos a gyermekek óvodás kort megelőző testi, lelki fejlődésének ismerete. (anamnézis felvétele, családlátogatás). Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez empátikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakítunk ki a gyermekekkel.
- A 3-7 évesek szocializációs folyamatának tudatos, szakszerű irányítását vállaljuk az óvodánkban. A gyermekeket társas kölcsönhatások érik, kezdetben elsősorban önmagára figyel, 7 éves korára képessé válik másokkal is törődni.
- Az együttélés erkölcsi normái állandó gyakorlás közben a pedagógus megerősítése során alakulnak ki. Érzelmi biztonságot a nyugodt, harmonikus tevékenységet biztosító óvónő jelenti számukra. A felnőttek modell szerepét (óvónő, dajka) vállaljuk a viselkedés alakításában.
- A szűkebb és tágabb környezet nyújt a gyermekeknek biztonságot, lehetőséget a személyiségük kibontakozásához.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

Gyermekenként változó, a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.

- Képesekké válnak a társaikkal való együttműködésre.

- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértésére.
- Képesekké válnak a nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végzik.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív (alkalmazkodó) viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Képesekké válnak a figyelmük összpontosítására.

2. Beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekek nevelése:

Különleges ellátást igénylő ép intellektusú gyermekek, akiket a „másság” jellemez.

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd. Közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk:

Komplex személyiségfejlesztés a pozitív tulajdonságok kiemelésével.

Feladatunk:

A „másság” jegyeit hordozó gyermekek elfogadása.

A fejlesztés tartalma:

- Egyénre szabott fejlesztő programmal, elfogadó környezet megteremtésével a beilleszkedési – magatartási és tanulási zavar enyhítése.
- Az egyéni képességfejlesztés sokszínűen valósul meg (mozgás, beszéd és kommunikáció, részképességek, stb.).
- Az alkalmazkodó képességek, együttműködést, önfegyelmet, önállóságot fejlesztő helyzetek tudatos alkalmazása.
- A fejlesztésben a csoport óvodapedagógusai is részt vesznek, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

A fejlesztés gyakorlata, fejlesztőpedagógus feladatai:

- A fejlesztőpedagógus egyéni fejlesztési terv alapján, csoporton kívül fejleszt a gyermekeket egyénileg vagy csoportos formában.
- Csoporton belüli megfigyelést végez a nevelési év elején, aminek célja a gyermek sokoldalú megismerése.
- Ha szükséges egyéni mérést is végez a gyermeknél, ha a megfigyelések és az egyéni fejlesztés alapján problémát észlel vagy a gyerek alaposabb megismerése céljából.
- Együttműködik a csoport óvodapedagógusaival, a gyermek szüleivel, megbeszéli a gyermekkel kapcsolatos tapasztalatokat, a további teendőket.

A fejlesztési tevékenység menete, értékelés alapja:

- Fejlettségmérő lapok áttekintése félévente (a csoportnapló melléklete).

- Megfigyelési Napló bejegyzései alapján félévente, a gyermek fejlődését elősegítő intézkedések leírása.
- A fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciájába tartozó tesztek elvégzése évente, ill. szükség szerint (Sindelar, Edtfeld, MSST, PREFER, stb).
- Kontrollvizsgálati kérelem a Szakértői Bizottsághoz az esedékesség évében.

Szükséges feltételek:

- Személyi feltétel: fejlesztőpedagógus óvodánként legalább 1 fő.
- Tárgyi feltételek biztosítása a BTM-es gyerekek fejlesztéséhez. Speciális tárgyi eszközigény nincs, mert az alapvető tárgyi eszközök azonosak a program által előírt eszközökkel:
 - Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez.
 - Lateralitást (oldaliséget) jelölő karszalag.
 - Anyanyelvi játékokhoz képkártyák, fejlesztő játékok.
 - Mozgásfejlesztést segítő eszközök: labdák, hengerek, szőnyeg, egyensúlyozó eszközök, stb.
 - Finommotorika fejlesztését elősegítő játékok, eszközök, anyagok.

Sikerkritériumok:

- Komplex szakvélemények figyelembe vételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, amelyek alapján tervezzük a speciális egyéni fejlesztést.
- Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkedünk, a sérüléshez megfelelő fejlesztést alkalmazzuk.
- Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben, feladatok megosztásában megvalósul.
- A szülők támogató együttműködése folyamatos.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Képesekké válnak társaikkal való együttműködésre, szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre.
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Képessé válnak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végezzenek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív (alkalmazkodó) viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak.
- Figyelem összpontosításra képesekké válnak.

3. Kiemelten tehetséges gyermek

A tehetség és az intelligenciahányados közé nem lehet egyenlőségjelet tenni. A tehetség nem egyetlen kiemelkedő tulajdonság (tehát nem csupán a kivételesen magas intelligenciát jelenti), hanem összetett személyiségjegy, amelyet az átlagon felüli értelmi képesség (az intelligencia), a kreativitás (az eredetiség) és a feladat iránti elkötelezettség (szorgalom, kitartás) "együttállása", ami csak kedvező külső körülmények között tud megmaradni, továbbfejlődni és kiteljesedni.

A tehetség örökletes összetevői:

Átlag feletti intellektuális, művészi, pszichomotoros (sport, tánc, manualitás) képességek.

A tehetséget a képességterületek szerint:

- intellektuális ("tudományos") tehetség;
- művészi tehetség (képző- és zeneművészi, előadói, írói, rendezői stb.);
- pszichomotoros tehetség (sport, mozgásművészetek, kézügyességet igénylő területek);
- szociális (az átlagosnál jobb vezető, szervező) tehetség.

A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása (emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás):

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem, hogy a sokféle dolgot megismerve később érdeklődési irányait tudja alakítani. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a játék mindenek felett, intim körülmények tárgyi feltételek biztosítása fontos, logikai szellemi játékok, sakk.

A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése.

Problémák adódhatnak a pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is. Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalát mindenképpen diagnosztizálni kell, és szakember segítségével fejleszteni kell.

A zenei, képzőművészeti vagy mozgásos foglalkozások szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal.

Minden terület fejlesztése.

A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk -a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett-, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt. Egy-egy kiemelkedő gyermek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren nem olyan kiváló társa. Ezek a gyerekek általában jó szociális érzéssel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték.

A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása.

Pihenni is meg kell tanulni a gyermeknek. Csak az tud igazán felfrissülni, aki szabad idejében el tudja engedni magát. Óvodában különösen nagy gondot szokott jelenteni, hogy a tehetséges gyerekek egy részének sokkal kevesebb az alvásigénye, mint kortársainak általában. A pihenés, a relaxáció lehetősége nem jelenti azt, hogy erőszakkaljuk a délutáni pihenést, hanem a lehetőséget kínáljuk fel.

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése. A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti.

Terveink közé tartozik a tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, már működő komplex tehetségfejlesztő program adaptálása vagy saját program létrehozása.

Tehetségfejlesztő munkacsoportok létrehozása az alábbi területeken:

- Mozgás.
- Vizuális nevelés
- Anyanyelvi nevelés

- Drámajáték
- Környezetvédelem

Céljaink:

- Általános képességek megalapozása.
- sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása.
- Az erős és a gyenge oldal fejlesztése.
- Kreativitás fejlesztése.
- Énkép erősítése.
- Élményszerző programok szervezése.
- Elfogadó, biztonságos légkör megteremtése.

Feladataink:

- felismerni a kreatív gyermekeket.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági.
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.
- Elkallódás elhárítása.
- Harmonikus fejlesztés.
- Segítés a különböző helyzetekben.
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket.

A tehetséggondozás speciális területei:

- zenei képességek fejlesztése,
- logikus gondolkodás fejlesztése,
- mozgáskultúra fejlesztése

A tehetséggondozás elemei:

- Azonosítás.
- Tehetséggondozás, gazdagítás csoportban, műhelyekben (csoporton belül, csoportközi szervezéssel).
- Egyéb óvodai gazdagító programok beillesztése.

Tehetségazonosítás

Korán megmutatkozó képességek:

- Általános intellektuális képességek.
- Speciális területek: zenei, matematikai, mozgás, szociális viselkedés.

Elveink:

- A gyermek megismerésére épül.
- Folyamatos, többlépcsős, több szempontú tevékenység.
- Tehetséggondozás (tevékenység) közben megmutatkozik a tehetség.
- Az objektivitás érdekében a nevelésben közreműködő szakemberek és felnőttek (fejlesztőpedagógus, logopédus, igazgató, dajka, stb.) és a szülők véleményének, tapasztalatainak kikérése.
- Szükség szerint pszichológus által végzett tehetségvizsga.

Az azonosítás eszközei:

- A gyermekek fejlettségmérő lapján, egyéni fejlesztési tervében rögzített megfigyelések felhasználása.

- Az óvodapedagógus megfigyelései komplex helyzetekben.
- Szülők véleménye szóban vagy írásban.
- Az óvodában alkalmazott egyéb mérések, szűrések eredményeinek felhasználása.

A tehetséggondozás szervezeti keretei csoportban:

- A tehetséget mutató gyermek számára, egyéni fejlesztési terv készítése.
- A napi tevékenységek differenciált tervezése.
- Általános és speciális képességek komplex fejlesztése.
- Szabad játék biztosítása.
- A tapasztalatszerzéshez sokféle lehetőség nyújtása.
- Kreativitás fejlesztése.
- Meleg, elfogadó légkör, énkép erősítése.
- Élményszerző programok szervezése (kirándulások, erdei óvoda, színházlátogatások, stb.).
- Speciális, külső segítség lehetőség keresése (rajzpályázat, sportversenyek, stb.).

Dokumentáció: csoportnaplóban a tehetséggondozás tervezése, tapasztalatok rögzítése.

A tehetséggondozás megvalósításának módszerei:

- **Jó játék.**
- **Kompetenciafejlesztés** – képességek rendszere, amely abban segíti a gyermeket, hogy hozzáértő módon tudjon bánni a környezetével.
- **Differenciáló pedagógia** - Az oktatás megszervezésének módja, amely lehetővé teszi, hogy a pedagógus a gyerekek közötti egyéni különbségek figyelembevételével határozza meg az ismeretanyag feldolgozásának szintjét, illetve módszerét.
- **Adaptív pedagógia** – lehetővé tegyük a gyerekek számára a saját ütemüknek megfelelő fejlődést, tanulást.
- **Projektpedagógia** – olyan tanulásszervezési formák, amelyek során a gyerekek közösen, együttműködve, belső indítatásból, jellemzően valamilyen gyakorlati természetű, a mindennapi élethez kapcsolódó problémára fókuszálva egy közös produktum, termék létrehozása érdekében dolgoznak.
- **Kooperatív tevékenységszervezés** – a gyermekek motiváltak közös célok elérésére, s közben fejlődnek kommunikációs képességeik, technikáik

Együttműködés a szakemberekkel:

- fejlesztőpedagógus – csoportban kapcsolódik a csoportban folyó munkához, témához, vagy elkülönítve más területet fejleszt (erős-gyenge oldal, szociális kompetencia, mozgás).
- Pszichológus – személyiségfejlesztés.

Szülők bevonása a tehetséggondozásba - Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő tapintat alkalmazása.
- Tájékoztatás.
- A tehetséges gyermek szüleinek megnyerése.
- Tanácsadás, támogatás.
- A gyermek fejlődésének közös értékelése.
- Közös programok igény szerint.
- Iskolaválasztás segítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tehetséggondozó pedagógus tulajdonságaiból elvárások megfogalmazása.
- A tehetséggondozás folyamatából következő feladatok meghatározása.

- A tehetséggondozás folyamatából a gyermekekkel való bánásmódhoz szükséges elvárások.
- A szülőkkel való kapcsolattartás, tanácsadás feladatai.

4. Hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek nevelése:

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit **családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett**, illetve akiknek **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre** való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az **iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be** sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sajátos, egyéni bánásmódot kívánó fejlesztési igénye mögött hátrányos szociokulturális, vagy ingerszegény környezet tényezőiből adódik az elmaradás. Hangsúlyozottan jelenik meg munkánk során az egyéni haladási ütemet segítő, differenciált egyéni fejlesztés.

Feladataink közé tartozik még a családi szocializáció mulasztásaiból eredő visszahúzás csökkentése, a családgondozás, a gyerekek képességbeli szintre hozása, hátrányaik kompenzálása.

A szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek gyakran a tanulási zavar tüneteit mutatják, pedig nehézségeiket általában a kulturális elmaradottság okozza.

A környezet károsító hatása megnyilvánulhat: a testi fejlődésben, az értelmi fejlődésben, az érzelmi élet zavarában, az erkölcsi élet zavarában.

A környezeti ártalom okai: ingerszegény környezet, elhanyagoltság, hibás nevelés, gazdasági nyomor.

A hátrányos helyzet két szempontból alakulhat ki:

1. anyagi szempontból,
2. érzelmi szempontból.

A hátrányos helyzetű gyermekek elemi alapkészségeinek fejlettsége már az óvodában jelentősen elmarad, a kedvező körülmények között nevelkedő társaikéhoz képest, tanulási motivációjuk alacsonyabb táraikénál.

Hátrányos helyzetűnek tekinthető az a gyermek, ha a helyzete a szokásosnál, átlagosnál nehezebb körülményeket idéz elő, ami kihathat személyiségfejlődésére, tanulására, életminőségére.

Célunk:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése.
- A fokozott hátrányok lehetőség szerinti csökkentése.
- A szülők, családok bevonása, érdekeltté tétele a gyermek nevelésében.
- A korai beavatkozással az iskolai átmenet előkészítése.
- A későbbi lehetséges lemaradások megelőzése, elsősorban alkalmazkodási, életmód, kulturális és szociális területen.
- Az együttműködés fejlesztése (óvodapedagógusok, szülők, segítő szakemberek) az együttnevelésért.

Fejlesztő foglalkozások:

A fejlesztés leghatékonyabb módja az életkori sajátosságok figyelembevételével történhet, a legmegfelelőbb erre a játék.

A különböző fejlesztő játékokkal korrigálhatjuk a részképességekben történt lemaradást.

A fejlesztő foglalkozás egyénre szabottan, a gyermek képességeinek ismeretében történik.

A foglalkozások és a tevékenységek a lemaradó részképesség fejlesztésén alapszik.

Ezek a foglalkozások nem jelentenek külön megterhelést a gyermeknek, sem a környezetnek, mert olyan játékokról és tevékenységekről van szó, amely hozzátartozik a normális gyermekkorhoz.

A fő területek, amelyek a fejlesztésben jelentős szerepet játszanak:

Szenzomotoros és pszichikus funkciók – testséma észlelés, tér-irány észlelés, időben és térben való tájékozódás, egyensúlyérzék, látás, hallás, tapintási észlelés, érzelmek, emlékezet, stb.

A fejlesztő játékokat és tevékenységeket a gyermekek mindennapjaiba építjük be.

A tanulási nehézségek megelőzése:

Az óvoda szociális színtér, a gyermekek társas kapcsolatokat alakítanak ki, szocializálódnak, szociálisan éretté válnak. Fontos az óvoda rendszeres látogatása, illetve az óvodai tevékenységek, foglalkozások minőségi megvalósítása. A lemaradást mutató gyermekek fejlesztő foglalkozásokon való részvételével behozhatók, csökkenthetők a hátrányok.

Lehetőség szerint biztosítjuk a gyermekek észlelési és mozgási képességeinek fejlődését.

Inger gazdag környezet megteremtésével, a gyermekek minél sokfélebb apró kihívással teli elfoglaltságának biztosításával megelőzhetjük vagy csökkenthetjük a tanulási nehézség kialakulását vagy annak súlyosságát.

Feladataink:

- Helyes napirend kialakítása.
- Meseolvasás, éneklés, verselés, stb. – a gyermek szókinccse gyarapszik, emlékezete, figyelme, fantáziája fejlődik, sorban követi az eseményeket, ritmusérzéke fejlődik, igényt alakít ki az írott világ iránt.
- Mozgásfejlesztés – a különböző mozgások végzése közben megismeri testét, megtanulja a téri viszonyokat, irányokat, fejlődik gondolkodása, észlelése, a mozgás összehangolásának képessége.
- Társas készségek kialakítása (társasjátékok, kártyajátékok) – finommotorika, logika, irányok megismerése, stb.

5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a **harminchat nevelési napot** várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni.

Feladatok:

- E-ovi keretén belül a gyermek, otthoni fejlesztési lehetőségének felajánlása: infokommunikációs eszközök segítségével, heti rendszerességgel, az óvoda éves munkaterv alapján elkészített tematikus terveknek megfelelően ismeretanyag küldése – különböző témákban, néhány tevékenységi terület (ami megvalósítható online formában).

- Játékos fejlesztő feladatok, mesék, versek, szakirodalom ajánlása a család számára.
- Kapcsolattartás a szülőkkel.
- A szülőket hasznos tanácsokkal látjuk el.
- Szülői kérdések fogadása, megválaszolása.

Szülővel történő kapcsolattartás formái:

- Elektronikus üzenet, közösségi média, internetes felület, telefon, személyes találkozás, beszélgetés.
- Folyamatos kapcsolattartás, igény esetén nevelési kérdésekben tanácsadás, szociális segítő, védőnő bevonásával.

Óvodapedagógus feladatai:

- Heti témához mese, vers, mondóka keresése, feltöltése.
- Színező keresés, feltöltés.
- Mese felvétele és feltöltése.
- Bábkészítés – bábozás.
- Vizuális tevékenységek bemutatása lépésről-lépésre.
- Találós kérdések keresése és feltöltése messengeren.
- Mindennapos testneveléshez youtube videók keresése, vagy saját verzió készítése, felvétele, leadása.

VIII. GYERMEKVÉDELEM

A **gyermekvédelem** legfőbb feladata a gyermeket fenyegető veszélyek elleni küzdelem.

Az **általános gyermekvédelem** körébe tartozik a gyermekek lelki gondozásának ellátása, azaz elengedhetetlen a gyermek harmonikus fejlődéséhez a biztonságos, otthonos, derűs és szeretetteljes légkör mind otthonában, mind pedig az óvodában. Ebben sok segítséget ad a szülőknek az óvoda, hiszen sok előadást szervezünk a gyermekekkel kapcsolatban, szakemberek segítségével (mentálhigiénias, kineziológiai, pszichológiai, stb.) közérthető, praktikus és gyakorlati tanácsokkal ellátva a szülőket.

Az óvoda **feladata: szülők tájékoztatása a kedvezményekről**: pl. kiegészítő családi pótlék, szociális támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi ellátás, gyermektartási díj megelőlegezése, természetben nyújtott ellátás (pl. étkezési térítési díjkedvezmények), illetve a többi kiegészítő támogatási forma.

Feladataink:

- az egyéni sorsokkal való törődés
Prevenció: a gyermekek személyiségének károsodását intézkedésekkel megelőzni, tapintatos segítségnyújtás.
Korrekción: a már bekövetkezett károsodásokat és azok hatását megszüntetni vagy enyhíteni.
- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, kompenzálásra
- az egyéni tapintatos bánásmód
- a családi nevelés gyermekek iránti felelősségének erősítése
- a szülőkkel való bizalmas kapcsolat kialakítása.

A **speciális gyermekvédelem** foglalkozik a testi-lelki fejlődésükben korlátozott gyermekekkel. Ha veszélyeztetett gyermekkel találkozunk a gyermekvédelmi felelős feladata, hogy a speciális gyermekvédelmet működtető jelzőrendszer segítségét kérje: **gyermekjóléti szolgáltatás** (pl. gyermekek napközi ellátása, átmeneti gondozás),

gyermekvédelmi ellátás(otthont nyújtó ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás), **gyermekvédelmi gondoskodás** (védelembé vétel, családba fogadás ideiglenes elhelyezés, átmeneti nevelésbe vétel, utógondozás stb.).

Nagyon gyakran a szülő nincs is tudatában annak, hogy magatartásával a gyermeket hátrányos, illetve veszélyeztetett helyzetbe hozta. A **szülők bevonása a gyermekvédelmi feladatokba** alapvető követelmény, és fel kell hívni a szülők figyelmét arra, hogy nem ellenük, hanem értük is dolgozunk.

Az óvodai gyermekvédelmi feladatok ellátásában az egészségügyi szolgáltatók közül ki kell emelni a **védőnői szolgálat** szerepét (szociális, egészségügyi tájékoztatás, tanácsadás és segítségnyújtás). A **házi, gyermekorvosi szolgálat** kiemelt figyelmet fordít a gyermekek egészségét veszélyeztető tényezők megelőzésére, kiszűrésére és megszüntetésére. A gyermekek, mielőtt óvodába lépnek kötelező orvosi szűrésen esnek át, ami kitér testi és lelki érettségükre is. Minden évben a születésnapjuk környékén a szülők elviszik gyermekeiket védőnői és orvosi vizsgálatokra, amelyről státuszlapot kapnak. Ezt leadják az óvodában, amit az óvónők a gyerek személyi anyagában tárolnak. Iskolába lépés előtt fokozott egészségügyi szűrésen esnek át a látás és hallászavarok kiszűrésére is, hiszen nagyon gyakran e tényezők okozhatnak tanulási problémákat. Az iskolaérettségi vizsgálatra a szülők viszik el gyermekeiket, házi gyermekorvosukhoz. Az itt kapott státuszlapot viszik el a beiratkozásra.

Az óvoda szoros kapcsolatot tart a **Családsegítő Központtal**, akik az előzetesen már feltárt illetve az általunk is jelzett hátrányos ill. veszélyeztetett gyerekekről írásban kérnek tájékoztatást. A gyermekvédelem területén az óvoda feladatait az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, a 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről határozza meg.

A gyermekvédelmi felelős feladatai az óvodában:

- Az óvodába lépő gyermekek szüleinek az első szülői értekezleten tájékoztatást nyújt a kedvezményekről.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek helyzetét folyamatosan figyelemmel kíséri (óvónőkkel együttműködve).
- A pedagógusok, szülők vagy bárki más által jelzett veszélyeztetett gyermekeknél, a veszélyeztető okok feltárása érdekében **családlátogatáson** megismeri a gyermek környezetét, szükség esetén jellemzést, környezettanulmányt készít.
- A szülőkkel való beszélgetés során feltárja az okokat és amennyiben a szülőket be tudja vonni, a megoldás közös keresése, illetve a gyermek életének, körülményeinek figyelemmel követése.
- Kapcsolatot tart a **Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal** szükség esetén intézkedik.
- Gyermekbántalmazás gyanúja esetén vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a **Gyermekjóléti Központot** melynek feladata a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a lehetőségekről, jogokról, támogatásokról való tájékoztatás és a gyermekekkel foglalkozó intézmények koordinálása.
- Nyilvántartást vezet a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekekről, a tartósan beteg (50 % kedvezmény) és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekekről (100% kedvezmény).
- Figyelemmel kíséri a határozatok érvényességét.
- Minden kollégával ismerteti azoknak a gyerekeknek a nevét, akiket csak a szülők vihetnek el az óvodából (szülői írásos nyilatkozat összegyűjtése).
- A gyermek **anyagi veszélyeztetettsége** esetén kezdeményezi, hogy az igazgató indítson eljárást az önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres gyermekvédelmi támogatás vagy kiegészítő családi pótlék megállapítása, vagy

szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.

- Az óvodában a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Szolgálat stb.) címét és telefonszámát.
- Az óvoda nevelési programja, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési, mentálhigiénés, illetve gyermekekkel kapcsolatos – akár szakember közreműködésével – előadásokat, tanácsadásokat megszervezi, lebonyolítja.

A gyermekvédelmi felelős nem minden gyermeket tud teljes mértékben megismerni, ezért az **óvónók felelőssége** is, hogy felismerjék a gyermekeknél jelentkező problémákat és időben jelezzék azokat a gyermekvédelmi felelősnek. **A gyermekvédelmi feladatok ellátásában részt vesz minden pedagógus.**

A **megelőzésre** is nagy hangsúlyt fektetünk. A különböző foglalkozásokon felhívjuk a gyermekek figyelmét a veszélyt jelentő helyzetekre, pl. meseolvasás végén, a meséből kiindulva megbeszéljük a gyerekekkel, hogy mit szabad és mit nem szabad megtenni (Miért nem szabad beszállni idegen autóba?, Hogyan és kitől kérhetünk segítséget, ha bajba jutottunk?; Miért nem szabad elfogadni ajándékot idegentől? Stb.), így el tudjuk sajátítani velük azokat a viselkedési módokat, mellyel könnyebben meg tudják védeni magukat, illetve el tudják kerülni a veszélyes helyzeteket.

Várható eredmények

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet, ill. veszélyeztetettség korai felismerésével hatékonyabb prevenciós tevékenység.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség csökkentése, ill. megszüntetése.
- A jelzőrendszer segítségével a segítségnyújtás folyamatos biztosítása.

Nyilvántartás és statisztika szempontjai

Az évenkénti felmérés szempontjai:

- Gyermekek összlétszáma
- Veszélyeztetett gyermekek száma
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
- 3 vagy több gyermekes családban élők száma
- Tartósan beteg gyerekek száma

A hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzet, valamint veszélyeztetettség kritériumait törvényi szabályozás alapján határozzuk meg (Esélyegyenlőségi Terv).

Információáramlás biztosítása

- Külső intézményekkel történő kapcsolattartás.
- Folyamatos szakirodalom gyűjtés és feldolgozás.
- Szülők tájékoztatása.
- Belső információ áramoltatása egyedi vagy közös megbeszéléseken.

Fontos az etikai szabályok betartása, ill. a gyermekek jogainak szem előtt tartása.

Gyermekek központú nevelésünk, a **gyermeki jogok** nemzetközi szerződésekben is elismertek, rögzített dekrétumaiból kiindulva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására,

különleges védelmére irányul. Ezeknek az irányelveknek az érvényesülése az egyik legfontosabb feladatunk, melyeknek munkánk során szeretnénk megfelelni.

Az óvodai szociális segítő tevékenysége

Az óvodai szociális segítő olyan – óvodában tevékenykedő – segítő szakember, aki elsődlegesen a gyermekek, veszélyeztetettségének megelőzésével, szociális és kommunikációs készségei fejlesztésében, egészségfejlesztésben való közreműködéssel, prevencióval foglalkozik. Aktív résztvevője a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésének, illetve a felmerülő életvezetési, szociális problémák megoldásához nyújt segítséget az óvoda gyermekeinek, igény szerint pedagógusoknak, a nevelő-oktató munkát segítő szakembereknek, valamint szülőknek egyaránt.

Az óvodában a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

A nevelési-oktatási intézményben nyújtott szociális szolgáltatás során eljáró óvodai szociális segítő a gyermekkel közvetlenül foglalkozik, az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt a gyermek, tanuló felügyeletéről maga gondoskodik.

- egyéni segítés, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek
- közösségi tevékenységek, mely programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő *támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is*, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja, ugyanakkor szociális szakemberként támogatja az óvoda észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával. A szociális segítő *szakmai munkáját támogató munkaformák* közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

Az együttműködési megállapodást a család- és gyermekjóléti központ vezetője köti meg az óvoda vezetőjével az óvodai szociális segítő tevékenységellátásáról.

Az együttműködési megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy megnevezését, a szolgáltatás célját, tartalmát, helyszínét és annak megjelölését, hogy a szociális segítő mely időpontban látja el tevékenységét az óvodában, továbbá
- az óvoda nyilatkozatát arról, hogy biztosítja a szociális segítő bejutását az óvodába, és a szolgáltatás nyújtásához szükséges külön helyiséget, valamint feladatai elvégzése érdekében az infrastruktúrához való hozzáférést.

A szociális szolgáltatást közvetlenül igénybe vevők (gyerekek, szülők, óvodapedagógusok, valamint

a köznevelési feladatokban közreműködő egyéb szakemberek stb.) számára *kiemelten fontos a szolgáltatáshoz való hozzáférésről, annak módjairól, feltételeiről és korlátairól szóló részletes tájékoztatás*. A tájékoztatást elsősorban tájékoztató anyag, szórólap átadásával vagy a szociális segítő személyes jelenléte és tájékoztatása útján kaphatják meg, de az egész intézmény szülői közösségét egy időben elérő egyéb fórumok is felhasználhatók erre.

Az együttműködés során a folyamatos információáramlás biztosításának kiemelkedő szerepe van a gyermekek és családjaik problémáinak mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése és az állapotromlás megelőzése érdekében.

Ha a szociális segítő tevékenysége során észleli a gyermek veszélyeztetettségét, és ezt azonnal

jelezni kívánja, akkor jelzését a család- és gyermekjóléti szolgálathoz továbbítja, és haladéktalanul tájékoztatja róla a nevelési-oktatási intézmény vezetőjét.

Az óvodapedagógusok és a szociális segítő kapcsolata

A pedagógus feladata, hogy nevelő-oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

Ennek érdekében az óvodapedagógus

- meghallgatja/elolvassa a szociális segítő tájékoztatását az intézményi segítő tevékenységgel kapcsolatban;
- konzultációk keretében kérdéseket tesz fel, információt gyűjt, tájékozódik, pontosítja a kompetenciahatárokat a tevékenységgel kapcsolatban;
- részt vesz a szociális segítő által szervezett előadásokon, érzékenyítő foglalkozásokon;
- javaslatot tesz a segítő tevékenység intézményi problémákhoz igazítására.

A fentiekről szóló tájékoztatáson túl kiemelten fontos folyamatos együttműködésük, kapcsolattartásuk

a munkavégzésük során. A gyermekek érdekében megvalósuló *egyéni, csoportban és közösségekben végzett segítő tevékenységek során az óvodapedagógus szorosan együttműködik a szociális segítővel.*

IX. ESÉLYEGYENLŐSÉGI TERV

Bevezetés

Az Európai Unió elvárásai alapján a települések, kistérségek, régiók feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése.

Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása nem összemosható, egymással nem helyettesíthető, jól elkülönített fogalmak, amelyek egyben egymást kiegészítő célokat jelölnek meg.

Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is.

Az esélyegyenlőség előmozdítása aktív cselekedet, amelynek eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.

Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

A fenntartó és intézményei fogadókészségét fejleszteni kell, ki kell alakítani a

- megkülönböztetés tilalmát, egyenlő bánásmódot,
- az emberi méltóság tiszteletben tartását,
- a társadalmi szolidaritás kialakítását.

Az esélyegyenlőség pozitív befolyásolásához szükséges megerősítő intézkedések készítése, ennek stratégiai terve az esélyegyenlőségi program. Az esélyegyenlőségi program része egy részletes, alapos helyzetelemzés, az alapelvek, célok meghatározása, a továbblépés lehetőségeinek megkeresése, amelyhez elengedhetetlenül szükséges a partnerségi megközelítés.

Az Esélyegyenlőségi program alapja a Köztársasági Esélyegyenlőségi Program, amely kiterjed:

- a jogi és szociális, szolgáltató és információs rendszer építésére,
- az érintett köztisztviselők, közalkalmazottak képzésére,
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak médiajelenlétét biztosító közvélemény-formáló programok szervezésére,
- a fogyatékkal élő emberek számára a környezet bejárhatóvá tételére,
- az erőszaktól szenvedőknek komplex jogi, szociális és pszichológiai segítséget nyújtó krízisintervenciós központok kialakítására,
- területi szinten halmozottan megjelenő hátrányok újszerű társadalompolitikai kezelésére.

Az esélyegyenlőség előmozdítása konkrét, a hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával érhető el. A területet érintő szabályozásnak ennek megfelelően az a feladata, hogy olyan keretet biztosítson az állami intézkedéseknek, amelyek a közösségi erőforrások leghatékonyabb felhasználását teszik lehetővé.

Fontos, a program megvalósításához a garanciák, módszerek meghatározása, az ehhez szükséges **intézkedési terv készítése**.

Intézkedési terv célja:

Az esélyegyenlőségi programunkkal különösen a közoktatás terén megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítását kell ösztönöznünk.

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítanunk minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és a sajátos nevelési igényű gyermekek helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben, a közoktatási intézményeinkben. Kiemelten fontos az érintett intézmények nevelésszervezési gyakorlatának áttekintése, a nevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása, esélyteremtő támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a **diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, egyenlőbánásmód** elvének érvényesítése, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének és társadalmi integrációjának támogatása, **esélyteremtés**.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják óvodai és majdani iskolai sikerességüket:

- Óvodai beiratkozásnál, felvételnél
- Ismeretközvetítésben
- A gyermekek egyéni fejlesztésében
- Az értékelés gyakorlatában
- Az ismeretanyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- Az iskolai életre való felkészítésben
- A humán erőforrás fejlesztésében, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- Partnerség-építésében és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel a szakmai- és társadalmi környezettel.

Alapja:

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

Az óvoda rövid bemutatása

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda 3 óvoda integrációjából jött létre.

Központi épülete a békéscsabai Szegfű utca 87-89. szám alatt található.

Telephelyei: Fő utca 8. szám (Mezőmegyer)

Szegfű utca 11. szám (Tompai utcai Óvoda)

A Békéscsabai Tündérváros Óvodának 9 csoportja van, többségük maximális feltöltöttségű.

A három óvoda elhelyezkedése, környezete hasonló, kertvárosi jellegű; a gyermekek összetétele, családi háttere azonos szintű.

A hátrányos helyzetűek 0.4 %-a halmozottan hátrányos helyzetű gyereke 0.4 %-át teszik ki a gyerekek összlétszámának.

A szülők anyagi helyzete átlagos, szegényes, kis rétegre mondható, hogy jó anyagi helyzetben él.

A prevenciós program alkalmazását azért is vállaltuk, mivel a program ajánlható az átlagos, alacsony, hátrányos szociális környezetből jövő gyermekek számára.

Az óvodák szakmai munkája és tárgyi környezete a nevelési programnak megfelelően biztosítja a gyermekek egyéni bánásmódra alapozott gondozását, érzelmi, értelmi, szomatikus fejlődését, esztétikus, inger gazdag környezetben a mozgás, játék és biztonságigényének kielégítését.

Intézményünkben az esélyegyenlőség feltételei részben biztosítottak. Megfelelő helyiségekkel alapvetően ellátott. Általában hiányoznak az egyéni foglalkozásokhoz alkalmas helyiségek (foglalkoztatók) és a tornatermek. Az akadálymentesítés megoldatlan, az épületek felújításra szorulnak. A felszereltség az átlagos képességű gyerekek fejlesztéséhez általában megfelelő, a sajátos nevelési igényű és egyéb fejlesztésre szoruló gyermekek esetében bővítése szükséges.

Személyi feltételek

A nevelő-oktató munkát végzők

Óvodánkban minden pedagógus rendelkezik megfelelő szakképzettséggel.

A munkát egy igazgató, és 2 vezető- helyettes irányítja. Az óvodavezető akadályoztatása esetén a helyettesítés rendjét az intézményi SZMSZ szabályozza le.

19 pedagógus álláshely betöltésére van lehetőségünk.

Nevelő munkánkat 3 megbízott **gyermekvédelmi felelős és fejlesztő pedagógusok** segítik.

Óvodapedagógusok végzik a szükséges fejlesztést a csoportokban az Esély Pedagógiai Központ segítségével, akik biztosítják a logopédiai, gyógypedagógia ellátást és a megfelelő végzettségű szakembereket.

A tantestület nyitott az új kezdeményezésekre, módszerekre, többségük megismerkedett a kompetencia alapú oktatás alapjaival.

Nevelési céljaink:

- Az óvodai nevelés Országos Alapprogramjában és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves ép és integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus fejlesztése.
- Az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődésmenet figyelembevételével a gyermekek fejlesztése, egyéni bánásmód.
- Az eltérő fejlődésmenet korai felismerése, speciális pedagógiai gondozás, megfelelő speciális fejlesztés biztosítása.
- Tanulási nehézségek megelőzése.
- Tehetséggondozás, fejlesztés.
- Lehetőséget adni minden gyereknek egymás megismerésére és elfogadására, segítségére, megalapozva a későbbi társadalmi integrációt.

Szakmai céljaink:

- Bölcsőde, óvoda, iskola együttműködése, elmélyítése.

- Tanköteles korban illetve eltérő fejlődésmenet esetén korai szakértői vizsgálatok, szűrések elvégzése.
- A szakszolgálatokkal való együttműködés, szakmai kapcsolat elmélyítése.
- Az integráció feltételrendszerének bővítése pályázatok, támogatások igénybevételeivel.
- A pedagógus továbbképzési tervekben az esélyegyenlőségnek megfelelő továbbképzések, speciális szakmai tudás megszerzésének támogatása (mozgásfejlesztő, gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, tehetséggondozó).
- A gyermekek egyéni adottságaihoz igazodó pedagógiai módszertanok adaptálása.
- Közös továbbképzések, tapasztalatcsere más óvodák pedagógusaival.

Tárgyi feltételek javítása rövid és hosszútávon:

- Akadálymentesítés az intézményekben
- Tornaszobák, foglalkoztatók kialakítása a Szegfű 87-89. számú Székhely Óvodában és a Fő utca 8. számú Telephely Óvodában.
- Nyílászárók cseréje 2 óvodában (Szegfű 87-89. számú Székhely Óvodában és a Fő utca 8. számú Telephely Óvodában).
- Az óvodák udvari játszóterének folyamatos felújítása, karbantartása, szabványosítása.
- A kötelező eszközjegyzékben előírt felszerelések beszerzése, az elhasznált, elavult eszközök folyamatos cseréje.
- Bútorok, játékok felújítása, pótlása.
- Képességfejlesztő eszközök, játékok beszerzése.

Feladataink a célok megvalósítása érdekében:

A nyilvántartásba vétel Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat **Szociálpolitikai Osztályánál** történik. A kedvezmények érvényesítéséhez a szülő az osztályon kérhet hatósági igazolást.

Vidéki gyermek esetén az intézményvezető feladata a szülő tájékoztatása a lakóhelye szerint illetékes jegyzőnél történő nyilatkozattételi lehetőségről és a hatósági igazolás beszerzéséről.

- A Gyermekek és Ifjúságvédelmi Csoporttól tájékoztatás kérése (létszámadat) és a HH, HHH gyermekekről **nyilvántartás vezetése**.

A statisztikai adatszolgáltatásban csak az a létszám szerepelhet, amelyről a jegyző nevében a Gyermekek és Ifjúságvédelmi Csoport adatot szolgáltatott vagy a nem békéscsabai lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek esetében hatósági igazolás bizonyít.

- Az SNI gyermekek szakértői javaslat alapján integrált nevelésben részesüljenek körzeti óvodájukban 90%-ban. Ennek érdekében a fenntartó támogatásával a személyi és tárgyi feltételeket fokozatosan meg kell teremteni az óvodában.
- A körzetben lakó gyermekek 100 %-ban jelentkeznek óvodánkban, a felvételnél a körzeti kötelezettséget szem előtt tartjuk.

Nem utasítunk el egyetlen HH és HHH helyzetű gyermeket, aki óvodánkba jelentkezik.

Arra törekszünk, hogy a védőnővel, Gyermejkölési és családsegítő Központtal együttműködve minden ilyen gyermek 3 éves korától bekerüljön az óvodába.

Ennek érdekében információ biztosítása óvodánk életéről, eseményeiről (internet, helyi újság, plakátok, honlap, stb.)

- Rendszeres szűrés a gyermekek egészségi állapotáról.
- Óvodapedagógusok felkészítése továbbképzéseken a modern, az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő módszerek alkalmazására. Az egyéni foglalkozás fontos feltétel.

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok valamint a fejlesztés tartalmi biztosítják az intézményen belül az esélyegyenlőség céljainak megvalósítását.

Ezen belül kiemelt nevelési területként biztosítjuk a gyermekek számára:

1. Az egészséges életmód szokásainak, szabályainak megismerését, gyakorlását, alkalmazását a mindennapi életben.
2. Az anyanyelvi nevelés, beszédfejlesztés, a szép és érthető beszéd kialakítása, fejlesztése, az egymással való kommunikációs formák megismertetése, fejlesztése.
3. A környezettudatos magatartásra nevelés során elősegítjük a környezet értékeinek megismerését, illetve a környezet védelmére nevelünk.
4. A mozgásfejlesztéssel az egész személyiség fejlődésének elősegítése, az értelmi és szociális képességek alakítása, fejlesztése.
5. Sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása, fejlesztése, pedagógiai feltételek biztosítása.
6. Hangsúlyt helyezünk a családi és közösségi kapcsolatok kialakítására, kezelésére, tartalmi gazdagítására.
7. Óvodai programjainkon való aktív részvételre biztatjuk gyermekeinket és családtagjaikat.

Gyermekvédelem:

A gyermek és ifjúságvédelmi munka a gyermekvédelmi intézményrendszer együttműködésére épül, így különösen a jelzőrendszer tagjainak összefogására.

A gyermekvédelmi felelősök intézményeikben összefogják a csoport óvónőinek gyermekvédelmi munkáját, gyermekvédelmi munkaközösség keretein belül koordinálják egymás és az óvónők munkáját, valamint biztosítják intézményeikben naprakész ismereteik átadását. Folyamatosan frissítik és bővítik szakmai ismereteiket.

Feladatuk:

- A HH, HHH és veszélyeztetett gyermekek rendszeres felmérése, nyilvántartása, intézkedési terv készítése.
- Családok megfelelő tájékoztatása lehetőségeikről, jogaikról valamint segítése a jelzőrendszeren belül.

Kötelezettség és felelősség:

Az intézményeinkben folyó nevelőmunka olyan színvonalú, ahol biztosítva van minden gyermek számára az esélyegyenlőség, a szegregációmentesség.

Az itt dolgozó óvodapedagógusok és pedagógiai munkát segítő közalkalmazottak egységesen lépnek fel a megkülönböztetés, a kirekesztés, az egyenlő bánásmód megsértése ellen.

Nagy szerepük van az óvodába járó gyermekek szüleinek meggyőzésében, amit példamutatásukkal, az érzelmi nevelés területén át, az egymás munkájának megbecsülésével és tiszteletben tartásával is segítenek.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Esélyegyenlőségi Intézkedési tervével összhangban fokozott figyelmet fordítunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy bármilyen okból hátrányos helyzetű gyermekekre.

Tájékoztatjuk a szülőket lehetőségeikről, illetve felhívjuk a szülők figyelmét a megnövekedett szülői kötelezettségekre és a gyermeki jogokra.

Gyermekeközpontú nevelésünk, a **gyermeki jogok** nemzetközi szerződésekben is elismertek, rögzített dekrétumaiból kiindulva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására,

különleges védelmére irányul. Ezeknek az irányelveknek az érvényesülése az egyik legfontosabb feladatunk, melyeknek munkánk során szeretnénk megfelelni.

Azigazgató felelős:

- Az intézmény minden dolgozója a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Közoktatási Intézményi Esélyegyenlőségi Terv, valamint, hogy ismerjék és kövessék a benne foglaltakat az intézményben.
- Annak biztosításában, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedési terv végrehajtásához.
- Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket.
- Az igazgató-helyettesekkel és gyermekvédelmi felelősökkel közösen az intézkedési terv megvalósításának koordinálásáért, az intézkedési terv végrehajtásának nyomon követéséért, és az esélyegyenlőség érvényesülésének sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért.

A nevelőtestület minden tagja felelős:

- Tisztában legyen az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal.
- Biztosítsa a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört.
- Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit továbbképzéseken illetve ilyen irányú programokon bővítse.
- Ismerje az intézkedési tervben foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt az intézmény vezetőjének vagy felettesének, illetve az illetékes munkatársának (gyermekvédelmi felelős).

Megvalósítás és monitoring

Az intézmény beépíti helyi nevelési programjába.

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőség megvalósítását segítő konkrét feladatokat (intézkedési terv), melyben jelöli a felelősöket és a határidőket.

Az év végi beszámolóban értékeli azok megvalósulását, a fenntartó által meghatározott módon.

Az intézményi közoktatási esélyegyenlőségi monitoring jelentés fő tartalmi elemei:

- Tájékoztatás a tárgyévben beadott intézményi esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos szülői/gondviselői panaszokról, a panasztételi eljárások eredményeiről.

Nyilvánosság

Az óvoda Esélyegyenlőségi intézkedési terve nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető:

- Az óvoda igazgatójánál a vezetői irodában.
- Az óvoda dokumentáció tárában vezetői iroda.

Konzultáció és visszacsatolás

Az intézkedési terv kidolgozása során biztosítjuk a konzultáció, vélemény nyilvánítás lehetőségét a szülők, az érintett szakmai partnerek képviselőinek bevonásával.

A végrehajtás menetében összegyűjtjük és lehetőség szerint figyelembe vesszük minden érintett fél (fenntartó, szülők, alkalmazottak, egyéb partnerek) írásban megfogalmazott észrevételeit, kiegészítéseit, javaslatait.

Intézkedési terv (melléklet)

ALAPDOKUMENTUMOK, AKTUÁLIS TÖRVÉNYEK ÉS EGYÉB SZABÁLYOZÓK AZ ALAPPROGRAM ÉS A HELYI NEVELÉSI PROGRAM ILLESZTÉSÉHEZ

1991. évi LXIV. Törvény a Gyermekek jogairól

A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról és rendeletei

149/1997.(IX.10) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

2003. évi CXXV. Törvény az „Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról”

1997. évi XXXI. Törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- 63 § Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérésével kapcsolatos szabályok
- 93/A. § (1) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- 68. Az óvodai fejlesztő program megszervezése

ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (ONOAP)
2. Békéscsabai Tündérkert Óvoda Pedagógiai Programja (PP)
3. Éves Munkaterv
4. Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ)
5. A csoportok éves munkáját a tanulmányi rendszerben található óvodai csoportnaplóban dokumentáljuk.
6. Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma 3-7 éves korig terjed ki a nevelési és tanulási feladatokra, megtalálható a tanulmányi rendszerben.
7. Felvételi és mulasztási napló (naprakész nyilvántartás a tanulmányi rendszerben).

HELYI SZABÁLYZÓK

Békéscsaba Vármegyei Jogú Város Önkormányzatának a közoktatásra vonatkozó feladat-ellátási, intézményhálózat-működési és fejlesztési terve
Békéscsaba Vármegyei Jogú Város Önkormányzata határozatai

FELHASZNÁLT IRODALOM

Óvodai nevelés országos alapprogramja
137/1996. (VII. 28.) Kormányrendelet
Magyar Közlöny 1996. 71. sz.

Porkolábné Dr. Balogh Katalin FR.Páli Judit, Pintér Éva,
SzaitznéGregorix Anna: Komplex prevenciós óvodai program
Budapest 1992.

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
Alex – typó kiadó, Budapest 1992.

Dr. Hamza István, Fodorné Dr. Földi Rita, Dr. Tóth Ákos:
Játék, egyensúlyozás, vízhez szoktatás
Nagy-Gáspár kiadó, Budapest 1994.

Nagy Jenőné: Segédlet az óvodák nevelési programjának elkészítéséhez
JNSZ Megyei Pedagógiai Intézet Szolnok, 1996.

Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában
OKKER Kiadó

Kovácsné dr. Bakosi Éva: Az óvodapedagógus szerepe a játékban
(www.oki.hu)

Pálfi Sándor: Az óvodai játék környezetkultúrája
(www.oki.hu)

Környezeti nevelés az iskolarendszer egészében és az óvodában.
1994. évi „Környezetvédelem az oktatásban” lillafüredi konferencia szerkesztett
gyűjteménye.

Lipták Józsefné: Természetjáráson alapuló óvodai nevelés

Bene Ferencné: Természetes anyagok felhasználása az óvodai környezeti nevelésben

Segestyénné Zakor Katalin: Bázis óvoda szerepe a környezeti nevelésben

Óvodai nevelés országos alapprogramja

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés de hogyan?

„Négyszínvirág” vésztői óvodák programja

Tevékenységek központú óvodai nevelési program

Dr. Kuti István Dr. Kuti Istvánné: Körlánc környezeti nevelés az óvodában

IDEGEN SZAVAK, KIFEJEZÉSEK

Attitűd: magatartás; viselkedés; modor; szellemi beállítottság; szerep; hozzáállás valamihez, vagy valakihez

BTMN: Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség

HHH: Halmozottan hátrányos helyzetű

Inkluzív: belefoglaló, beszámító

Integráció: beolvasztás, becsatolás, összevonás

Intervenció: beavatkozás, közbeavatkozás, erőszakos beavatkozás /egy állam belügyeibe/

Kompetencia: hatáskör; illetékesség; hozzáértés; alkalmasság; képesség

Migráns: bevándorló

Multikulturális: Az a folyamat, melynek során egy kultúra elsajátítja más kultúrák elemeit úgy, hogy közben sajátjait megtartja.

Prioritás: az elsőbbség joga

SNI: Sajátos nevelési igényű

Interkulturális nevelés: Az interkulturális nevelés, magától értetődően kapcsolódva a globális neveléshez, azt vizsgálja, milyen kölcsönhatások jönnek létre más kultúrákkal, társadalmakkal, társadalmi csoportokkal.

Vesztibuláris központ: Ez az egyensúlyozás szabályozásáért felelős rendszer a fülben, félkörös ívjáratokban található és a gyermek kognitív képességeivel (például a figyelem terjedelmével, a látott dolgok felidézésének képességével, a hallott hangok megkülönböztetni tudásával) szoros összefüggésben van.

Érvényességi rendelkezés:

A Békéscsabai Tündéerkert Óvoda Békéscsaba, Szegfű utca 87-89. és Szegfű utca 11. pedagógiai programjának és a Békéscsaba, Fő utca 8. pedagógiai programjának érvényességi ideje 2025. szeptember 01. napjától visszavonásig tart.

Az Óvoda fenntartója a **74/2025. (VI. 17.) KKISB határozatszám**on jóváhagyta.

A Pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol
- ha a törvények, kormányrendelet változásai indokolják.

A felülvizsgálat rendje:

4 évente átfogó felülvizsgálat

- ideje: március - május
- végzi: igazgató, vezető helyettesek, munkaközösség vezető
- jóváhagyja: fenntartó

Évente az óvoda vezetése áprilisban áttekinti, megvizsgálja: törvényi változások, illetve a működés tapasztalatai alapján szükséges-e a program módosítása

Rendkívüli felülvizsgálatot, módosítást kezdeményezhet a nevelőtestület kisebb csoportja – legalább 3 fő – konkrét javaslat írásbeli előterjesztésével.

A program nyilvánossága:

A helyi nevelési programról az óvodánkba beiratkozó gyermekek szüleit igény esetén előzetesen, illetve legkésőbb az első szülői értekezleten tájékoztatjuk.

A nevelési programról tájékoztatást külső érdeklődőknek az óvoda vezetője vagy helyettese; az óvodába járó gyermekek szüleinek a vezető és a nevelőtestület tagjai adnak.

A program – az óvoda többi dokumentumával együtt – mindhárom telephelyen a vezetői irodában bármikor hozzáférhető. Azt a szülő megbeszélés alapján elolvasásra el is viheti.

A program az óvoda honlapján is hozzáférhető.

Békéscsaba, 2025. 06. 04.

Hrabovszki Zoltán
Hrabovszki Zoltánné
Igazgató

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az igazgató felelős a pedagógiai program elkészítéséért.

A nevelőtestület az igazgatóval közösen készíti el a pedagógiai programot és a módosításokat.

A fenntartó hagyja jóvá a pedagógiai programot.

A jóváhagyás napja: 2025. 06. 17.

Határozatszám: 74/2025. (VI. 17.) KKISB

A hatálybalépés napja: 2025. szeptember hó 01. nap, és a hatálybalépéssel érvényét veszti az intézmény eddig hatályos és jóváhagyott pedagógiai programja.

Békéscsaba, 2025. szeptember hó 01. nap

Hrabovszki Zoltánné
Hrabovszki Zoltánné
igazgató

MELLÉKLET

1. KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI
INTÉZKEDÉSI TERV
2. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv

Helyzetelemzés megállapítására hivatkozás	Cél konkrét megfogalmazása	Intézkedés leírása	felelős	Határidő	Intézkedések eredményességét mérő indikátor (Rövid 1 év, Közép 2 év Hosszútáv 3 év)
Intézményi szintű adatbázis kialakítása, működtetése	Egységes, teljes körű nyilvántartás megteremtése és folyamatos karbantartása	Adatkérés a Szociálpolitikai Osztálytól	Óv. vez. Gyer. védelmi felelős	10.hó	Az óvoda nyilvántartása megegyezik a Szociálpolitikai Osztály nyilvántartásával.
Akadálymentesség hiánya	Akadálymentesség megvalósítása	Pályázat	fenntartó		Akadálymentesség (hosszútávon)
Hiányoznak az egyéni foglalkozásokhoz alkalmas helyiségek (foglalkoztatók) és a tornatermek.	Tornaszobák, foglalkoztatók kialakítása	Pályázat	fenntartó		Foglalkoztatók, tornaszobák megépítése
Elhasználódott udvari játékok	Az óvodák udvari játszóterének folyamatos felújítása, karbantartása, szabványosítása	Pályázat, Alapítvány, Szülői segítség,	óv. vez.		Felújított, és új szabványos udvari játékok (hosszútáv)

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

1. BEVEZETÉS

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője, megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk- egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapi mozgás, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi és környezeti higiéné

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Testi és lelki egészség

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

Alapelvek, célok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

2. HELYZETKÉP

Az intézmény környezete:

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda mindhárom intézménye a város külső övezetében fekszik. Melegszívű, gyermekszerető felnőttekkel együtt igazi otthont ad a kisgyermek neveléséhez. Az óvoda nevelési feladatait 9 csoportban, 1 székhely és 2 telephely intézményben látja el.

Az esztétikusan kialakított óvodai környezet, a magára mindig igényes óvodapedagógus, óvodai dolgozó jó példa a gyermekek számára, a közös gyermeknevelés partnerkapcsolatok lehetőségét hordozza. A mi feladatunk, hogy ez a kapcsolat minél mélyebb, eredményesebb, gyümölcsözőbb legyen a gyermekek érdekében. Óvodánk esztétikus tárgyi környezete segíti a gyermekek és a szülők környezettudatos magatartásának kialakítását.

Hátrányos, veszélyeztetett környezetből kikerülő gyermekek is látogatják óvodánkat. Az egyéni bánásmód, a családgondozás, a differenciált nevelés eredményesen működik óvodánkban

Hagyományaink:

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is.

- Folyamatosan szervezzük a papír hulladékgyűjtést,
- A külső környezetünk alakítására az udvarunkra faültetést, virágültetést szervezünk, az önellátás jegyében óvodai magasságyas kiskerteteket gondozunk.
- A belső környezet alakításában, a csoportszobában a csoportok lehetőségeinek figyelembe vételével élősarkok berendezésére, akvárium halak, teknősbékák tartására van lehetőségünk.
- A Víz Napja, Föld napja és Madarak Fák Napja, Állatok Világnapja programokba való bekapcsolódás egész éves tevékenykedtetést jelent a gyermekek számára.
- Óvodásaink testi- lelki fejlődésének megalapozására a családdal szorosan együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat.
- Hetente vitamin- napokat tartunk a szülők segítségével,
- Egészségnapokat szervezünk a gyermekeknek és a családoknak, mely során az egészséges táplálkozást támogatva zöldség és gyümölcssalátákat készítünk a szülők támogatásával, ill. az egészséges életmódra (mozgás, táplálkozás, környezet megóvása) hívjuk fel a gyerekek és szülők figyelmét.
- A mozgás és a sport megszerettetése is központi feladatunk. Ezt segíti elő a mindennapos testnevelés, a Labdajátékok az óvodában foglalkozások.
- Minden évben aktívan veszünk részt a Városi Sportnapon, amikor az egész délelőttöt a mozgással, sportolással töltjük ki.
- Céljaink megvalósítása érdekében lehetőségeinkhez mérten élünk a pályázati lehetőségekkel.

Humán erőforrások:

A nevelő testület elfogadja, és magáénak vallja az egészséges életvitelre és környezetbarát gondolkodásra nevelés alapelveit. Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyermekeket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

Az intézmény személyi összetétele:

1 fő	Igazgató
18 fő	Óvodapedagógus
10 fő	Dajka/gondozónő-takarítónő
1 fő	Óvodatitkár
3 fő	Pedagógiai asszisztens
2 fő	Udvaros- karbantartó

Az egészségnevelést segítő külső szakemberek: az intézmények körzetében működő, gyermekorvosok, fogorvosok, védőnők.

Tárgyi feltételek:

Intézményünkben 9 csoport működik. Csoportszobáink tiszták, esztétikusak, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő minden terem, öltöző, mosdó. Felszereltségük jónak mondható, anyagi lehetőségeinkhez mérten folyamatosan fejlesztjük azokat.

Tárgyi eszközök, játékok, szemléltető és szakmai eszközök, tekintetében óvodánk jól felszerelt. Rendelkezésre áll az előírt eszköz, ill. felszerelés, ami a pedagógiai program végrehajtásához szükséges.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteinek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás-és játékgigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül.

3. A KÖRNYEZETI - EGÉSZSÉGNEVELÉSI INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, CÉLOK

HOSSZÚ TÁVÚ CÉLJAINK

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve

(Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés)

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság, önfenntartás elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra, önfenntartásra irányuló személyes attitűdöket.

Testi- lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

RÖVID TÁVÚ CÉLJAINK

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

4. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS FELADATAI

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

I. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok**Általános cél és feladat:**

A szomatikus nevelés felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását.

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei:

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése:

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát.

Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiénáját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű.
- A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésre áll jellel ellátott szekrényben ovizsák, ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.
- Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével.
- A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben választó falakkal, függönyökkel oldjuk meg az intimitást.
- A gyermekek számára biztosított orrtöröléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.
- A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezünk el.
- Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénias szabályok betartására

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk: a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk: az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása

- Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.
- A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók.
- Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.
- A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.
- Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról.
- A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.
- Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását.
- Udvari eszközeink az EU szabványnak megfelelőek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk.
- Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot évente cseréljük. Napi rendszerességgel frissítéséről a karbantartó gondoskodik.
- Lehetőségeinkhez mérten a homokozó árnyékolását megoldjuk.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás- egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. A közétkeztetők feladata ezen ajánlás szerint az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása. Békéscsaba város önkormányzati fenntartású óvodáiban –így a mi intézményünkben is- a Pannon Menza biztosítja az étkezést, akik ételmezésvezető irányításával készítik az ételeket. Kiszállítás után óvodánk tálalókonyhájában történik meg az adagolás és a tálalás előkészítése. Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk: egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk: a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

- A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.
- A feltálalt ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvesítő ismereteket nyújtunk az ételről.
- Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.
- Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban.
- A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a főzőkonyhákban történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tej-, liszt-, glutén érzékeny, stb.) a gyermekek étkezését.
- Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást.
- Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira, Táplálkozási rendellenesség –túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknel a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk: az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk: ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A feltételek biztosítása:

- A minden gyermek számára biztosítjuk a jellel ellátott egyéni tisztálkodási eszközöket (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, fésű) melyek tisztításáról, fertőtlenítéséről rendszeresen, szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk, elhasználódás esetén gondoskodunk pótlásukról (pl. fogkefe.)
- A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.
- Szezonális fertőző betegségek megelőzésére - a szülők segítségével - vitaminban gazdag zöldségeket és gyümölcsöket biztosítunk, hangsúlyozzuk ezek fogyasztásának fontosságát.

- Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.)
- A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.
- Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.
- A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, gyermekorvosával, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be (pl. fejtetvesség)

A mindennapi mozgás megvalósítása

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnövekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességek hanyatlásához vezethet.

Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A mozgásos versengések során a gyermekek átéli a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését is. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek.

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Célunk: a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk: a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A feltételek biztosítása:

- A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
- Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.
- A mozgás foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük.

Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

- Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.
- Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

A mozgásos játékok fejlesztik:

- a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés,
- kedvezően befolyásolják a gyermekek teljesítő képességét,
- felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatékonyságát,

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembe vétele szükséges a konkrét feladatok megszervezése során:

- Lehetőség szerint minden gyerek minden nap vegyen részt a szervezett mozgásban (mindennapos testnevelés).
- Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés).
- Érvényesüljön a sport személyiség és közösségfejlesztő hatása.
- A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon.
- A mindennapi mozgás az életminőség javítását szolgálja.
- A napi tevékenység részeként 10-20 perces frissítő mozgás a szabadban.
- Tudatos, a nagymozgások, finomotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások.
- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése.
- A prevenciós torna biztosítása.
- A mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése.
- Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (sportnap, egészségvédelmi napok)

Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk: a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk: egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik olló, tű, kés, villa-.
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Minden feladat ellátási helyen biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.

- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló- és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

II. Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A Nkt.62.§ (1a) bekezdés g) pontja értelmében: „a nevelési-oktatási intézmény, igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.”

A pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi- lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek- bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiéniájának megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszicho szociális egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A pszichohigiénés egészségfejlesztés területei

- Egészséges életvezetés
- Stresszelhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk: megóvni a gyermekeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk: az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

- Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.
- A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.
- A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.
- Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió)
- Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz-elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk: az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladatunk: a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz- hatások kompenzációja

A feltételek biztosítása:

- Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.
- Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.
- Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot.
- Kerüljük a sürgetést és a várakozást.
- A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.
- Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk: hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk: hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk: állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiséggyekek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk: a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, melyelősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

- Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.
- Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére.
- A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.
- Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.

- Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

III. Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk: a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje.

Feladatunk: zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk: a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk: az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

- Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk.
- Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek, hasonló

jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

- A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk: a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk: modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében- az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése.

RENDSZERES EGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOK, SZŰRÉSEK

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az intézményvezető feladata. Lehetőség szerint évente egyszer fogászati és általános szűrővizsgálat megszervezése javasolt.

A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ LEGFONTOSABB FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Feladat	A tevékenység tartalma:
Természeti környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	➤ A természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban.
	➤ Az időjárás jellegzetességeinek követése.
	➤ Hazánk növény és állatvilágának bemutatása.
	➤ Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése.
	➤ Természetvédelmi jeles napok megünneplése.
	➤ Ismerkedés saját testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése.
Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	➤ Lakóhelyünk megismerése
	➤ Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése.
	➤ Orvos gyógyító munkájának megismerése, látogatás a gyógyszertárba.
	➤ Könyvtárlátogatás
	➤ Városi közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.
Személyes higiéné elsajátítása	➤ Helyes szokások kialakítása az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban.
Egészséges étkezés	➤ Hetente tartunk vitaminnapokat a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.
	➤ Évente egyszer egészségnapot szervezünk ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.
Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése	➤ A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai.
	➤ A vízszennyezés következményeinek bemutatása.
A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása	➤ Hetente két kötelező szervezett mozgás a csoportokban, ahol megvalósul az eszközökkel végzett képességfejlesztés.

	➤ Mindennapi mozgás beillesztése a napirendbe.
	➤ Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése.
	➤ Udvari mozgás, szabad játék az udvari játszóeszközök felhasználásával.
	➤ Élményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében
Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja	➤ Természetbarát anyagok használatának megismertetése.
	➤ Természeti környezetünk védelme, óvása. (szemétszedés, madáretetés stb.)
	➤ Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának folyamatos hangsúlyozása.
Egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása	➤ Dohányzás megelőzési programban való részvétel a nagycsoportosokkal.
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	➤ Az óvoda helyiségeinek takarítása napi rendszerességgel, illetve szükség szerint gyakrabban. (dajkák)
	➤ Mellékhelyiségek folyamatos fertőtlenítése tisztántartása, tisztálkodási szerek biztosítása.
	➤ Törölközők, ágyneműk rendszeres mosása a szülők feladata.
	➤ Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása az udvaros mindennapi feladata. (seprés, lombgyűjtés, fűnyírás, locsolás, homokozók karbantartása, hó eltakarítás, balesetmentesítés)
Kirándulások szervezése	➤ Évszakonként rövid kirándulások az óvoda közelében. (pl. parkok, belváros)
	➤ Évente egy nagy kirándulás szervezése a szülőkkel közösen. (pl. Vadaspark, falusi tájházak, környező tanyák)
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	➤ Szomszédos iskolák rendezvényeinek, látogatása.
	➤ Városban szervezett rendezvények látogatása.
	➤ Állatkerti látogatások.
	➤ Ismerkedés a tanyasi élettel, háziállatokkal kirándulások alkalmával.
	➤ Kirándulás a Ligetbe, tájvédelmi területekre.

Hulladékgyűjtés	➤ Folyamatosan papírgyűjtést szervezünk.
	➤ Nagycsoportban megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, az ehhez használatos színes konténereket.
Baleset megelőzési intézkedések	➤ Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatást tartunk a gyermekeknek.
	➤ Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.
	➤ Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása (tanfolyamok, elsősegélynyújtó doboz).

ÉRVÉNYESSÉGE**Az egészségfejlesztési program időbeli hatálya**

A 1 – 2 /2017. iktatószámon elfogadott **egészségfejlesztési program** az óvoda igazgatójának jóváhagyásával a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól

Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.

Módosítása: az igazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

A módosítás napja: 2025. 09. 01.

Az egészségfejlesztési program személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, gyermekekre, szülőkre.

Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

Az egészségfejlesztési program területi hatálya kiterjed:

- Az óvoda területére
- Az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán kívüli programokra

Békéscsaba, 2025. 09. 01.

Horváth Zoltán

K I V O N A T

**Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének
Kulturális, Köznevelési, Ifjúsági és Sportbizottsága
2025. június 17-én tartott nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből**

Tárgy: Az önkormányzati fenntartásban működő óvodák pedagógiai programjának módosítása

- Megállapította, hogy a bizottság 7 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett az alábbi határozatot hozta:

74/2025.(VI. 17.) KKISB

HATÁROZAT

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének Kulturális, Köznevelési, Ifjúsági és Sportbizottsága a Közgyűlés Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 23/2024. (X. 14.) önkormányzati rendelet 2. mellékletének 2.1.1.9. pontjában biztosított hatáskörében eljárva

- a Békéscsabai Tündérkert Óvoda,
- a Kölcsey Utcai és Ligeti Sori Óvoda,
- a Százszorszép Művészeti Bázisóvoda,
- a Mackó-Kuckó Óvoda,
- a Penza Lakótelepi és Dr. Becsey Oszkár Utcai Óvoda,
- a Hajnal-Lenkey-Jázmin Utcai AMK,
- a Lencsési Óvoda és
- a Szigligeti Utcai és Kazinczy-lakótelepi Óvoda

módosított pedagógiai programját jóváhagyja a jelen határozat melléklete szerint.

Felelős: Dr. Szigeti Béla a Kulturális, Köznevelési, Ifjúsági és Sportbizottság elnöke

Határidő: 2025. szeptember 1.

A kivonat hitelül:

Selmeczi Anikó
Selmeczi Anikó
bizottsági titkár

Dr. Szigeti Béla sk.
a bizottság elnöke

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

A módosított Pedagógiai program tartalmát megismertem, tudomásul vettem.

Dátum: 2025. augusztus hó 27. nap

ÓVODA	S.sz.	Név	Beosztás	Aláírás
Szegfű 87-89.	1.	Balázs Tímea	dajka	Balázs Tímea
	2.	Baukó Pálné	óvodapedagógus	Baukó Pálné
	3.	Herczeg Aranka	dajka	Herczeg Aranka
	4.	Herczeg Dóra	óvodapedagógus	Herczeg Dóra
	5.	Hrabovszki Zoltánné	igazgató	Hrabovszki Zoltánné
	6.	Knyihár-Lipták Petra	óvodapedagógus	Knyihár-Lipták Petra
	7.	Malatyinszkiné Stuber Csilla	óvodapedagógus	Malatyinszkiné Stuber Csilla
	8.	Kovács-Komlós Nóra	óvodapedagógus	Kovács-Komlós Nóra
	9.	Nagy Tamás	gondozó/takarító	Nagy Tamás
	10.	Nagy-Gabnai Mária Krisztina	titkárnő	
	11.	Patyi Viktória Margit	dajka	Patyi Viktória
	12.	Szákné Uhrin Andrea	pedagógiai asszisztens	Szákné Uhrin Andrea
	13.	Szélne Vidovenyecz Andrea Edina	óvodapedagógus	Szélne Vidovenyecz Andrea Edina
	14.	Vleskó Zsuzsanna	dajka	Vleskó Zsuzsanna
	15.	Vida Vivien	óvodapedagógus	Vida Vivien
	16.	Zelenyánszkiné Fazekas Tünde	óvodapedagógus	Zelenyánszkiné Fazekas Tünde
Szegfű 11.	17.	Bánfiné Galyas Edit Mariann	dajka	Galyas Edit
	18.	Janeckó Katalin	óvodapedagógus	Janeckó Katalin
	19.	Kovács János	kisegítő	Kovács János
	20.	Krajcsó-Kvasz Éva	dajka	Krajcsó-Kvasz Éva
	21.	Pappné Vántus Mária	óvodapedagógus	Pappné Vántus Mária
	22.	Pissné Hégyel Szilvia	óvodapedagógus	Pissné Hégyel Szilvia
	23.	Rózáné Madarász Klára	óvodapedagógus	Rózáné Madarász Klára
	24.	Stefanikné Kasuba Márta	dajka	Stefanikné Kasuba Márta
	25.	Borzán-Leloczki Erika	pedagógiai asszisztens	Borzán-Leloczki Erika
	26.	Ungvári Istvánné	óvodapedagógus	Ungvári Istvánné
Fő utca 8.	27.	Vraukó Tamás Attiláné	pedagógiai asszisztens	Vraukó Tamás Attiláné
	28.	Bakos Gerda	óvodapedagógus	Bakos Gerda
	29.	Pocsaji-Kiss Virág	óvodapedagógus	Pocsaji-Kiss Virág
	30.	Vozár-Krucsa Szilvia	óvodapedagógus	Vozár-Krucsa Szilvia
	31.	Kovács-Kolarovszki Dóra	óvodapedagógus	Kovács-Kolarovszki Dóra
	32.	Kesjár Zoltánné	pedagógiai asszisztens	Kesjár Zoltánné
	33.	Kokavecz László	kisegítő	Kokavecz László
	34.	Ledzényiné Szilágyi Erika	dajka	Ledzényiné Szilágyi Erika
	35.	Baji Rita	dajka	Baji Rita

Békéscsabai Tündérkert Óvoda
Békéscsaba, 5600 Szegfű u. 87-89.

Jegyzőkönyv

ikt:48-159./2025

Készült

Időpontja: 2025.08.27.

Helyszín: Békéscsabai Tündérkert Óvoda Békéscsaba, 5600 Szegfű u. 87-89.

Esemény: Nevelőtestületi értekezlet

Téma: Tanévnnyitó értekezlet

Jelen vannak:

Hrabovszki Zoltánné	óvodavezető
Bakos Gerda	óvodapedagógus
Baukó Pálné	óvodapedagógus
Borzán-Leloczki Erika	óvodapedagógus
Herczeg Dóra	óvodapedagógus
Janecskó Katalin	óvodapedagógus
Knyihár-Lipták Petra	óvodapedagógus
Kovács-Kolarovszki Dóra	óvodapedagógus
Kovács-Komlós Nóra	óvodapedagógus
Malatyinszkiné Stuber Csilla	óvodapedagógus
Pappné Vántus Mária	óvodapedagógus
Pissné Hégyely Szilvia	óvodapedagógus
Pocsaji-Kiss Virág	óvodapedagógus
Rózáné Madarász Klára	óvodapedagógus
Szélné Vidovenyecz Andrea	óvodapedagógus
Ungvári Istvánné	óvodapedagógus
Vida Vivien	óvodapedagógus
Vozár-Krucsa Szilvia	óvodapedagógus
Zelenyánszkiné Fazekas Tünde	óvodapedagógus

Igazoltan távollevők: Zahoránné Hrabovszki Zita, Gálné Németi Edit, Szeverényi Orsolya, Mazán Erzsébet

-

Jegyzőkönyvvezető: Nagy-Gabnai Mária Krisztina

Hitelesítő: Herczeg Dóra

Hitelesítő: Kovács-Komlós Nóra

Az igazgató köszöntötte az óvoda dolgozóit, és bemutatta az új dolgozókat.

Szegfű 87-89: Zahoránné Hrabovszki Zita babavárás miatt tartósan távol lévő, és helyére jön Vida Vivien.

Malatynszkiné Stuber Csilla, újra munkába áll, aki szintén gyermekvállalás miatt volt távol.

Szegfű u. 11.: Szeverényi Orsolya helyére az új dolgozó: Borzán-Lelocki Erika

Fő u. 8.: Kovács-Kolarovszki Dóra a Szegfűből lett áthelyezve, és az új párja Vozár Krucai Szilvia és Bakos Gerda párja Pocsaji-Kiss Virág

Szükségessé vált aktualitások, módosítások, új információk megbeszélése következett.

1. Beszámolók, megismerése, elfogadása

Éves beszámoló

Továbbképzési beszámoló

Megismerési nyilatkozatok aláírása

2. Pedagógiai Program módosításának megismerése és elfogadása

A Fő utca külön programja megszűnt és 2025. szeptember 1-től közös programmal dolgozik mindhárom óvoda, melynek alapja a Porkolábné-féle Komplex prevenciós program. Mozgásra-játékokra helyezzük a hangsúlyt, amely illeszkedik az új Nevelés országos Programjához.

Amire figyelni kell: Iskola előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet, a tanköteles korú gyermekek esetében, a megfelelő adminisztrációval.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tevékenység elnevezések amelyek változtak 2025.szeptember 01-től:

- Ének, zene, népi játék, tánc
- Mindennapos mozgás

Nevelés nélküli munkanapok:

2025. október 17. : ovikréta – Szegfű u. 87-89.

2026. február 02. : mozgáskotta – Szegfű u. 87-89.

2026. június 18-19. : csapatépítő kirándulás – Szegfű u. 87-89.

2026. augusztus 31. tanévzáró, jó gyakorlatok, tanévnyitó

OKIKRÉTA témakörben, Zelenyánszkiné Fazekas Tünde tartott tájékoztatást.

1.) Csoportnapló

Csoportnapló bejegyzések – Tematikus terveket ide

Heti rend

Napirend – tanévre vonatkozó és a nyári

Szülői értekezletek - időpontjai

Ellenőrző látogatások – vezetői látogatások – teljesítményértékelés látogatásai
Nevelési feladatok – Nevelési terveket ide írjuk be + új sor felvételével rakjuk hozzá,
ami hiányzik ahogyan eddig is vezettük /évente kétszer/

Nevelési terv elemei:

általános megjegyzések, adatok
egészséges életmód alakításának feltételei
testápolás, egészségmegőrzés pedagógiai feladatai
öltözködés, szokáskialakítás
táplálkozási szokások alakítása
mozgás, testedzés igényének, szokásának alakítása
alvás, pihenés szokásainak alakítása
egészségmegőrzés, betegségmegelőzés
értékorientált közösségi nevelés
anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
a játék személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése
munka jellegű tevékenységek szervezése, irányítása
a tevékenységekben megvalósuló tanulás
gyermekvédelem
szervezési feladatok

Szervezési feladatok – születésnapok, névnapok, ovis események, kirándulások

Tervezési feladatok – Éves tervet ide rakjuk be, ez a legelső, amit írni kell!

Az értékelés részhez azt írjuk ha cserét csináltunk, és nem az a mese, vers..... volt amit beterveztünk, mit tartottunk helyette

Feljegyzések a csoport életéről – Havi csoportélet

2.) A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatói

- Az adott gyermeknél új értékelés felvétele
- Fejlődés nyomon követése, itt történik meg a gyermekek minden területet lefedő pontozása
- Utána Óvodapedagógus megjegyzései
- Gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, itt tüntetem fel a tehetséggondozást
- Elért eredmények - ezek az életkorának megfelelő területek
- Minden félévben kapni kell egy rendszer által legenerált összesítő lapot a gyermek fejlődéséről.
- Az ember rajzokat továbbra is kell csinálni félévenként, gyűjteni, alkotásokkal együtt

- Fontos: A fejlődésmutatók kapcsán fel kell külön tölteni az első és második félév fogadóóráinak időpontjait, valamint az ide kapcsolódó szülői aláírásokat.
- Ezeket év végén egyben töltjük fel az egyéb csatolt dokumentumokhoz, viszont mindenki év közben külön mappában vezesse, ha ellenőrzés lenne, tudjuk igazolni.

3.) Felvételi mulasztási naplók:

IGAZOLÁSOK!! Mindenki fokozottan figyelje, rendben legyen
Ellenőrzés lesz!!! Legenerálni elég lesz az adott tanév végén augusztusban!

4.) Amiket még pluszban fel kell tölteni:

Szülői aláíratós papírok: Ovin kívüli programok, úszás, fotókon szereplés, szlovák, nevelés nélküli munkanapok, DIFER mérések eredményei.

Munkaterv, beszámoló, beiskolázási terv beszámolója, Pedagógiai Program:

A Békéscsabai Tündérkert Óvoda 2025-2026. évi munkatervét minden résztvevő előzőleg magkapta, megismerte és elolvasta és elfogadta.

A 2024-2025. éves beszámolót mindenki megismerte és elfogadta.

A 2024-2025. éves beiskolázási terv beszámolóját mindenki megismerte, és elfogadta.

2025-2026 évi Pedagógiai Programot előzőleg mindenki megismerte és elolvasta és elfogadta.

Békéscsaba, 2025.08.27.

Hitelesítők:

.....
Herczeg Dóra

.....
Kovács-Komlós Nóra

Jegyzőkönyvvezető:

.....
Nagy-Gabnai Mária Krisztina

.....
Hrabovszki Zoltánné
Igazgató

Jelenléti ív Tanévnyitó Értekezéslet

2025. augusztus 27.

Név	Aláírás
Hrabovszki Zoltánné	Hrabovszki Zoltán
Bakos Gerda	Bakos Gerda
Baukó Pálné	Baukó Pál
Borzán-Leloczki Erika	Borzán-Leloczki Erika
Herczeg Dóra	Herczeg Dóra
Janecskó Katalin	Janecskó Katalin
Knyihár-Lipták Petra	Knyihár-Lipták Petra
Kovács-Kolarovszki Dóra	Kovács-Kolarovszki Dóra
Kovács-Komlós Nóra	Kovács-Komlós Nóra
Malatyinszkiné Stuber Csilla	Malatyinszkiné Stuber Csilla
Pappné Vántus Mária	Pappné Vántus Mária
Pissné Hégyel Szilvia	Pissné Hégyel Szilvia
Pocsaji-Kiss Virág	Pocsaji-Kiss Virág
Rózáné Madarász Klára	Rózáné Madarász Klára
Szélné Vidovenyecz Andrea	Szélné Vidovenyecz Andrea
Ungvári Istvánné	Ungvári István
Vida Vivien	Vida Vivien
Vozár-Krucsay Szilvia	Vozár-Krucsay Szilvia
Zelenyánszkiné Fazekas Tünde	Zelenyánszkiné Fazekas Tünde

